ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΙΩΑΝ. ΗΡ. ΜΑΛΛΩΣΗΣ

ΕΤΟΣ Γ'. ΤΕΥΧΟΣ 107ΟΝ — 17 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1926

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ Δ. ΓΟΥΝΑΡΗ

Φυλλάδιον 21ον.

Ἐπὶ τῆς καταστάσεως
Ἐξωτερικὴ ἑβδομὰς
Ἐσωτερικὴ ἑβδομὰς
Ἕλληνος : Ὁ Κωνσταντῖνος ζητεῖ τάφον ! . . .
Ἅγγ. Ἰ. Τρωιάνου: *Τὰ μετὰ τὸ ἔγκλημα*
Ἀχαιοῦ : Τὸ πολιτειακὸν ζήτημα.
Ι. Παπαναγιώτου : Ὁ Ἕλλην ἀξιωματικός.
(συνταγματάρχου)
Ἐξ Ἀμερικῆς: Ἡ ἕκτη ἐτησία συνέλευσις τοῦ Οὐϊλλιαμστάουν.

ΑΘΗΝΑΙ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΣΤΑΔΙΟΥ 24

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	Δραχ.	159
ΕΞΑΜΗΝΟΣ »	»	75
ΕΤΗΣΙΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ (γενικῶς)	£	1
» ΑΜΕΡΙΚΗΣ	Δολλάρια	5

Ἑξάμηνοι συνδρομαὶ Ἐξωτερικοῦ καὶ τρίμηνοι Ἐσωτερικοῦ δὲν γίνονται δεκταί.

— Διὰ δημοσιεύσεις ἀγγελιῶν ἰδιαίτεραι συμφωνίαι.

— Τὰ ἐμβάσματα ἀπευθύνονται δι' ἐπιταγῆς πρὸς τὴν διεύθυνσιν.

— Διὰ πᾶσαν ἀνωμαλίαν περὶ τὴν ἀποστολὴν τοῦ φύλλου οἱ κ. κ. συνδρομηταὶ παρακαλοῦνται ν' ἀπευθύνωνται πρὸς τὴν Διεύθυνσιν.

ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡΑΧΜΑΣ ΤΡΕΙΣ

ΜΕΓΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΑΧΕΙΟΝ

ΜΟΝΟΝ 50.000 ΑΡΙΘΜΟΙ

ἐκ τῶν ὁποίων 30,000 κερδίζουν δρχ. 33,000,000

ΑΓΟΡΑΣΑΤΕ ΟΛΟΙ ΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΤΟΥ

Διὰ τοὺς ἐργάτας θὰ εἶναι τὸ σπιτάκι στὴν ἐξοχή.
Διὰ τοὺς ὑπαλλήλους θὰ εἶνε ἡ ἀποκατάστασις εἰς ὡραῖον διαμέρισμα.
Διὰ τὰς δεσποινίδας θὰ εἶναι ἡ προῖκα των.
Διὰ τοὺς ἀστοὺς θὰ εἶναι ἡ εὐμάρεια.
Διὰ τοὺς ἐπιχειρηματίας θὰ εἶναι νέα κεφάλαια.
Διὰ τοὺς εὐπόρους θὰ εἶναι ἡ ἀφθονία.

ΜΕ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΝ 6 ΔΡΧ. ΚΑΘΕ ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΘΑ ΔΥΝΗΘΗΤΕ Ν' ΑΣΦΑΛΙΣΗΤΕ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΣΑΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΤΟΥ ΛΑΧΕΙΟΥ ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ 9

Τὰ γραμμάτια πωλοῦνται ἐπίσης εἰς ὅλα τὰ καταστήματα τῆς Τραπέζης Ἀθηνῶν, εἰς τὸ Κεντρικὸν Πρακτορεῖον τῶν Ἐφημερίδων, τὴν Ἑταιρίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Τύπου καὶ τοὺς λοιποὺς πράκτορας τῆς Ἑταιρείας τοῦ Λαχείου.

ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΡΑΧΜΑΙ 10,000,000

ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 33

Ἀριθμὸς Τηλεφώνου 12-69

ΔΙΝΤΗΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΕΙΣ ΠΡΩΤΗΝ ΖΗΤΗΣΙΝ

6 %

ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ

8 %

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ — ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ ΕΙΣ ΞΕΝΟΝ ΝΟΜΙΣΜΑ

ΠΑΣΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΙ

ΕΤΟΣ Γ'. 17 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1926 ΤΕΥΧΟΣ 107ον

ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

Διευθυντής:

ΙΩΑΝ. ΜΑΛΛΩΣΙΣ

ΕΠΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ

15 Ὀκτωβρίου 1926

ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΕ;

Ὁ κ. Κονδύλης, ἐμφανισθεὶς τὴν 22αν Αὐγούστου ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ καταλυτοῦ μιᾶς βδελυρᾶς τυραννίδος, κινδυνεύει ἤδη, διά τινων πράξεών του, ὄχι μόνον νὰ τὴν ὑποκαταστήσῃ ἐντελῶς, ἀλλὰ καὶ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ὁ κυριώτερος ἀπολογητὴς αὐτῆς. Ὁ κ. Κονδύλης ἐξελίχθη εἰς τύραννον καὶ πραξικοπηματίαν χειρότερον τοῦ Παγκάλου, εἰς ὅσον χρονικὸν διάστημα ἐχρειάζετο ὁ τελευταῖος οὗτος διὰ νὰ σκεφθῇ ἁπλῶς καὶ ν' ἀποφασίσῃ ἓν ἕκαστον ἀπὸ τὰ τόσα πραξικοπήματά του, τὰ ὁποῖα, ἂν καὶ ὀλεθριώτατα ἀποβάντα διὰ τὴν χώραν, δὲν ἐνεφάνισαν τοὐλάχιστον καὶ τὸ μέγα αἴσχος τῶν ὁμαδὸν δολοφονιῶν στρατιωτῶν καὶ ἀξιωματικῶν διὰ συναδέλφων των. Ἐὰν ὁ ἐν Ἰτζεδδὶν τὰς διατριβὰς ποιούμενος πρώην δικτάτωρ ἐχώρει ἐξελικτικῶς καὶ βραδέως εἰς τὰς ἀνομίας του, ὥστε ν' ἀπαιτηθῇ ἔτος καὶ πλέον διὰ νὰ ἔχωμεν ὁλοκληρωτικὴν τὴν εἰκόνα ἐνώπιόν μας, ὁ κ. Κονδύλης χωρεῖ ὡς Μαραθωνοδρόμος πρὸς ὁμοίας καὶ χειροτέρας ἀνομίας, ὥστε ἐντὸς διμήνου νὰ ὑπερβῇ καὶ τῶν παγκαλισμῶν τὸ ρεκόρ. Μετὰ τὴν ἀθέτησιν τοῦ λόγου τῆς στρατιωτικῆς του τιμῆς ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦ σχηματισμοῦ τῆς οἰκουμενικῆς Κυβερνήσεως, μετὰ τὴν ἀναίσχυντον αὐθαιρεσίαν τῆς ἐπιβολῆς τῆς Ἀναλογικῆς διὰ τὰς ἐκλογάς, μετὰ τὴν ἀναιτιολόγητον δημιουργίαν τῆς ἐγκληματικῆς τραγῳδίας τῆς 9ης Σεπτεμβρίου, ἔχομεν τελευταῖον καὶ τὸ πραξικόπημα τῆς «συντακτικῆς» ἀποφάσεως περὶ ἀποκλεισμοῦ τῶν διατελεσάντων ὑπουργῶν ἐπὶ τῆς παγκαλικῆς περιόδου ἀπὸ τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐκλέγειν καὶ ἐκλέγεσθαι.

Ἀλλὰ ποῖος εἶνε αὐτὸς ὁ κ. Κονδύλης, ὁ ὁποῖος ἀποστερεῖ τὸν Λαὸν τοῦ δικαιώματος νὰ κρίνῃ ἀπ' εὐθείας αὐτὸς κατὰ τὰς ἐκλογὰς περὶ τῶν προσώπων αὐτῶν, καὶ τὴν μέλλουσαν Βουλὴν τοῦ ἀναφαιρέτου δικαιώματός της νὰ καθορίσῃ αὐτὴ τὰ τῆς δίκης αὐτῶν δι' ὅσας παρανομίας, δι' ὅσα ἐγκλήματα διέπραξαν πάντες οὗτοι, ἢ τινὲς ἐξ αὐτῶν, ὡς ὑπουργοὶ τοῦ Παγκάλου; Ποῖος εἶνε αὐτός, ὁ ὁποῖος ἐν τῇ ὑποθέσει ταύτῃ ὑποκαθιστᾷ τὸν Λαόν, ὑποκαθιστᾷ τὴν Βουλήν, προδιαγράφει τὴν κρίσιν τοῦ Εἰδικοῦ Δικαστηρίου, τοῦ μονου ἁρμοδίου διὰ πράξεις καταχρήσεως τῆς ἐξουσίας καὶ προδοσίας τοῦ πολιτικοῦ καὶ κυβερνητικοῦ καθήκοντος; Βεβαίως ὁ κ. Κονδύλης εἶνε ὁ κ. Κονδύλης, ἀλλὰ ὄπισθεν τοῦ κ. Κονδύλη καὶ ἀκριβῶς εἰς τὴν θέσιν τῆς συνειδήσεως καὶ τῆς θελήσεως τοῦ κ. Κονδύλη εὑρίσκονται ἐκεῖνοι, οἵτινες, ἐκμυζήσαντες τὸν παγκαλισμὸν μέχρι μυελοῦ ὀστέων, δηλαδὴ δι' αὐτοῦ τὸ Κράτος καὶ τὰ ταμεῖα του καὶ τὰς πολυτιμωτέρας ὑποθέσεις του, εἶδον τὴν τελευταίαν στιγμήν, ὅτι δὲν ἀπομένει ἄλλο τι ἐκ τοῦ παγκαλισμοῦ πρὸς ἐκμύζησιν, καὶ ἐσκέφθησαν νὰ στράφῶσι κατ' αὐτοῦ, ὡς ἐλευθερωταὶ καὶ αὐτοὶ τῆς χώρας ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἔσπευσαν νὰ συνεργασθῶσιν ἀδελφικῶς μετὰ τοῦ κ. Κονδύλη πρὸς ἀνατροπὴν τοῦ Παγκάλου τρέμουν δὲ σήμερον τὴν ἐν τῇ Βουλῇ τυχὸν ἐμφάνισιν καὶ ἐκείνων, οἵτινες ἔτυχε νὰ εἶνε ἢ νὰ γίνουν, ἐνήμεροι τῶν διὰ τοῦ Παγκάλου κατὰ τῆς Χώρας καὶ τοῦ Ἔθνους ἐγκλημάτων των. Ὡς ὄργανον λοιπὸν αὐτῶν ἐνήργησε καὶ εἰς τὰ ζήτημα τοῦτο ὁ κ. Κονδύλης, ἀπὸ τοὺς ὁποίους τοῦ ἦτον ἀδύνατον ν' ἀπαλλαχθῇ δι' ἐνεδρῶν καὶ δολοφονιῶν, ὅπως εἰς τὸ ζήτημα τῆς Ἀνα-

λογικῆς ἐνήργησεν ὡς τυφλὸν ὄργανον τοῦ κ. Παπαναστασίου, ὅπως εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἀνάνδρου ἐξοντώσεως τῶν Δημοκρατικῶν ταγμάτων ἐνήργησεν ὡς ποταπὸν ὄργανον τοῦ Πλαστήρα καὶ τῶν συνεγκληματιῶν αὐτοῦ ἀξιωματικῶν. Ἀλλὰ λησμονεῖ, ὅτι αἱ ἐπικείμεναι ἐκλογαὶ δὲν ἔχουν ἄλλην σκοπιμότητα εἰμὴ νὰ θέσουν, διὰ τῆς μελλούσης νὰ προέλθῃ ἐξ αὐτῶν Βουλῆς, τὰ πάντα καὶ τοὺς πάντας εἰς τὴν θέσιν των. Καὶ πρωτίστως θ' ἀσχοληθῇ ἡ Βουλὴ αὐτὴ μὲ τὰ νωπότερα κατὰ τοῦ Νόμου, τοῦ Λαοῦ καὶ τῆς Χώρας πραξικοπήματα, εἰς τὰ ὁποῖα πρωταγωνιστὴς θλιβερός, ἰσάξιος τοῦ Παγκάλου ἀπεδείχθη ὁ νῦν πρωθυπουργός.

ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΙΣ

Ὁ Λαϊκὸς συνδυασμὸς Ἀθηνῶν ὀφείλει μεγάλην εὐγνωμοσύνην εἰς τὸν κ. Ἰωάννην Ράλλην. Χάρις εἰς τὴν παρέμβασίν του καὶ μόνον ἐσώθη οὗτος ἀπὸ ναυάγιον, εἰς τὸ ὁποῖον ἀσφαλῶς τὸν ὡδήγουν μερικοὶ ἐκ τῶν ἐν Ἀθήναις αὐτοχειροτονήτων «ὑπαρχηγῶν» τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος, εἰς τοὺς ὁποίους εἶχε δυστυχῶς ἀνατεθῇ καὶ ἡ ἐκμαίευσις τοῦ συνδυασμοῦ Ἀθηνῶν. Βεβαίως ὡς ναυάγιον καὶ ἐσχάτης ἀνυποληψίας θὰ ἔπρεπε νὰ θεωρηθῇ ἡ πρόσληψις εἰς τὸν συνδυασμὸν ἀσημοτήτων τινῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὁ ἀποκλεισμὸς ἐξ αὐτοῦ ἀντιβενιζελικῶν μαχητῶν καὶ στελεχῶν, οἷοι ὁ κ. Βοζίκης, ὁ κ. Ἅγ. Κανελλόπουλος, ὁ κ. Δεμερτζῆς, ὁ κ. Μητσόπουλος, καὶ αὐτὸς ὁ κ. Ἰω. Ράλλης, ὅπως ἠξίουν καὶ ἐνήργουν νὰ γίνῃ οἱ «ὑπαρχηγοὶ» καὶ τέως ἐκμαιευταὶ τοῦ συνδυασμοῦ αὐτοῦ! Θὰ ἠδύναντο αὐτοὶ νὰ ἀντισταθμήσωσι τὴν φθορὰν του ἐκ τῆς εἰς αὐτὸν ἀντιθέσεως καὶ ἄλλου ἀντιβενιζελικοῦ συνδυασμοῦ μὲ πυρῆνα τοὺς ἀνωτέρω πολιτευομένους; Θὰ ἦτο ἀστεῖος ὅστις καὶ ἁπλῶς ἤθελε σκεφθῇ τοῦτο. Ἀλλὰ παρ' ὀλίγον τὸ Λαϊκὸν κόμμα, κόμμα ἐμφανιζόμενον ὡς αἴρον ἰδιαιτέρως τὸ βάρος τῆς πολιτικῆς κληρονομίας τοῦ Γούναρη καὶ τῆς ὑποχρεώσεως ν' ἀποκαταστήσῃ τὸν Ἀντιβενιζελισμὸν εἰς ὅλα τὰ δίκαιά του, νὰ ἀποδυθῇ ἐν τῇ πρωτευούσῃ εἰς τόσον μέγαν καὶ πολύμοχθον ἀγῶνα ἀπογυμνωμένον κρατίστων καὶ κυριωτάτων στελεχῶν τοῦ Γουναρικοῦ κόμματος καὶ ἀντιβενιζελικῶν παραγόντων. Τοιαύτην οἰκτρὰν καὶ ἰδεολογικῶς ἐγκληματικὴν κατάστασιν ἔτεινε νὰ δημιουργήσῃ ἡ ὑπερβολικὴ ἐν τῷ κόμματι ἀνοχὴ πολιτευομένων οἵτινες ποτὲ δὲν κατέστησαν ἱκανοὶ νὰ ἐκτείνωσι τὴν ἀντίληψιν αὐτῶν καὶ πέραν τοῦ νοσογόνου πολιτικοῦ τοπικισμοῦ, καὶ οἵτινες, ἀφ' ἑτέρου παρουσιάσθησαν πάντοτε ὡς τὸ διαρκὲς ἐμπόδιον ἀνανεώσεως τοῦ κόμματος διὰ τῆς υἱοθετήσεως παρ' αὐτοῦ καὶ στοιχείων προοδευτικωτέρων.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΕΒΔΟΜΑΣ

Ἡ Κυβερνητικὴ κρίσις, ἀσφαλῶς ἀναμενομένη ἀπό τινος, ἐξερράγη ἐν Βελιγραδίῳ. Κατὰ τὰς ἐκεῖθεν πληροφορίας, τὴν πρωΐαν τῆς 13ης τρ. τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἀνέθηκεν εἰς τὸν Πρωθυπουργὸν κ. Οὐζόνοβιτς τὴν ὑποβολὴν παραιτήσεως εἰς τὴν Α.Μ. τὸν Βασιλέα, ὅστις καταλλήλως προειδοποιηθεὶς, ἐπανέκαμψεν ἐπὶ τούτῳ ἐκ τῆς θερινῆς διαμονῆς Του εἰς τὴν πρωτεύουσαν καὶ συνειργάσθη μετὰ τοῦ Πρωθυπουργοῦ Του ἐπὶ τῆς κρίσεως. Κατ' ἐπίσημον ἀνακοίνωσιν, ἡ παραίτησις ἀπεφασίσθη συνεπείᾳ τῶν τελευταίων γεγονότων, ἐτέθη δὲ ἡ ἀπόφασις εἰς ἄμεσον ἐκτέλεσιν ὅπως δοθῇ εἰς τὰ διάφορα κόμματα ἡ εὐκαιρία νὰ καταβάλλουν ὅλας των τὰς προσπαθείας πρὸς ἀταρτισμὸν Κυβερνήσεως εὐρυτέρου συνασπισμοῦ. Θεωρεῖται ἀπαραίτητος διὰ τὴν Γιουγκοσλαυίαν ὁ ἀταρτισμὸς τοιαύτης Κυβερνήσεως κυρίως χάριν τῆς ἐπειγούσης ἀνάγκης πρὸς ἐφαρμογὴν ἑνὸς ριζικῶν οἰκονομικῶν προγράμματος. Προστίθεται ἡ πληροφορία, ὅτι περὶ τῆς ἐνδεχομένης ἐκβάσεως τῆς κρίσεως οὐδεμία ἀπὸ τοῦδε εἶνε δυνατὴ διατύπωσις προβλέψεως.

Κατὰ τὰς πληροφορίας τῆς «Πράβδα», πρὸς ἐπίτευξιν συνασπισμοῦ τῶν Ριζοσπαστῶν μετὰ τῶν Κροατῶν, τὸ κόμμα τοῦ κ. Πάσιτς θὰ ἀξιώσῃ παρὰ τοῦ κ. Ράδιτς τὴν ἀποδοχὴν τῶν ἑξῆς τριῶν ὅρων: Πρῶτον νὰ ἀποσυρθῇ ὁ κ. Στεπὰν Ράδιτς ἀπὸ τῆς διευθύνσεως τοῦ Κροατικοῦ κόμματος ὁλοσχερῶς, δεύτερον νὰ ζητηθῇ συγγνώμη διὰ τὰ πρό τινος λαβόντα χώραν ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ κ. Ράδιτς ἐπεισόδια καὶ τρίτον νὰ δημοσιευθῇ εἰς τὰς ἐφημερίδας τῆς Τσεχοσλοβακίας καὶ Γιουγκοσλαυίας ἐνυπόγραφος ἐπιστολὴ τοῦ κ. Στεπὰν Ράδιτς περιέχουσα ἐξηγήσεις, ὡς καὶ αὐθεντικὴν ἀνάπτυξιν τῆς ὅλης ὑποθέσεως. Λέγεται ὅτι τὸ κόμμα τῶν Κροατῶν οὐδόλως εἶνε διατεθειμένον νὰ δεχθῇ

τοὺς ὅρους τούτους καὶ ἕνεκα τῆς ἀντιστάσεως ταύτης θεωρεῖται λίαν περίπλοκος ἡ κατάστασις. Ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἐν Βελιγραδίῳ ἀσκουμένας διπλωματικὰς ἐπιδράσεις παρὰ ξένων Δυνάμεων δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς βέβαιον, ὅτι ἡ Γαλλία εὐνοεῖ τὸν καταρτισμὸν κυβερνήσεως γενικοῦ συνασπισμοῦ καὶ χάριν τούτου θὰ καταβάλῃ τὰς δεούσας ἐνεργείας πρὸς ἐξομάλυνσιν τῶν μεταξὺ τοῦ Ριζοσπαστικοῦ καὶ τοῦ Κροατικοῦ κόμματος ὑπαρχουσῶν διαφορῶν.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰ παρὰ τοῦ κ. Στεπὰν Ράδιτς προκληθέντα ἐπεισόδια, τὰ ὁποῖα ἔδωσαν λαβὴν εἰς τὴν γένεσιν τῆς προσφάτου κυβερνητικῆς κρίσεως, πληροφορίαι ἐκ Βελιγραδίου ἀναφέρουν τὰ ἑξῆς: Εἰς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν τῆς Κροατικῆς πρωτευούσης συνηντήθη τὴν 7ην τρέχ. ὁ κ. Στεπὰν Ράδιτς μετὰ τῆς Τσεχοσλοβακικῆς κοινοβουλευτικῆς ἀντιπροσωπείας καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν μελῶν αὐτῆς ἐξεφράσθη δριμύτατα κατὰ τοῦ διοικητοῦ τῆς πόλεως ταύτης, εἰπών, μεταξὺ ἄλλων, ὅτι αὐτὸς εἶνε ὁ μόνος κυρίαρχος τοῦ Ζάγρεμπ. Μετὰ τοῦτο δὲ, μόλις παρελθούσης τῆς δημιουργηθείσης συγχύσεως, ὁ ἴδιος κ. Ράδιτς διέκοψε τὴν ἀγόρευσιν τοῦ Προέδρου τῆς Τσεχοσλοβακικῆς ἀντιπροσωπείας διὰ νὰ διατυπώσῃ γνώμας περὶ διαφορᾶς ὑφισταμένης μεταξὺ τῶν Τσέχων καὶ τῶν ἄλλων ἐθνοτήτων τῆς ἐν λόγῳ Ἑπικρατείας. Τὰ ἐπεισόδια ταῦτα ἐθεωρήθησαν παρὰ τῆς Κυβερνήσεως Οὐζόνοβιτς ὡς προκλήσεις τοῦ κ. Ράδιτς ἐναντίον τοῦ κόμματος τῶν Ριζοσπαστῶν καὶ οὕτως ἐξερράγη ἡ κρίσις. Προστίθεται τελικῶς ἡ πληροφορία, ὅτι ὁ κ. Ράδιτς παραμένει εἰς Ζάγρεμπ, οὐδόλως προτιθέμενος νὰ μεταβῇ εἰς Βελιγράδιον καὶ νὰ παράσχῃ ἐξηγήσεις.

Ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Βουλγαρίας κ. Μπούρωφ, ἐπανελθὼν ἐκ τοῦ ἀνὰ τὴν Εὐρώπην ταξειδίου του, ἐξέθηκε τὰς ἐντυπώσεις του ὁμιλῶν ἐν κύκλῳ δημοσιογράφων. Κατὰ τὰς ἐκ Σόφιας πληροφορίας, ὁ κ. Μπούρωφ φέρεται εἰπών, ὅτι ἡ θέσις τῆς Βουλγαρίας ἐβελτιώθη σημαντικῶς ἀπὸ διπλωματικῆς ἀπόψεως καὶ ἐκτιμᾶται ἰδιαιτέρως παρὰ τῶν Μ. Δυνάμεων ἡ φιλειρηνικότης της. Προκειμένου περὶ τοῦ προσφάτου ἐπεισοδίου ὁ κ. Μπούρωφ εἶπεν, ὅτι τοῦτο δύναται πλέον νὰ λησμονηθῇ καὶ ὅτι σήμερον ἡ Βουλγαρία διατελεῖ εἰς ἄριστας σχέσεις μετὰ πάντων τῶν γειτόνων της. Ἀνέφερε κατόπιν, ὅτι κατὰ τὴν συνάντησίν του μετὰ τοῦ κ. Μουσσολίνι ἐξέφρασε πρὸς αὐτὸν τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ βουλγαρικοῦ λαοῦ διὰ τὴν παρὰ τῆς Ἰταλίας ἐν Γενεύῃ παρασχεθεῖσαν ἰσχυρὰν ὑποστήριξιν εἰς τὸ ζήτημα τοῦ δανείου, τὸ ὁποῖον ἐζήτει ἡ Βουλγαρία χάριν τῶν πρόσφύγων, καὶ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ προέβη εἰς τὴν διαπίστωσιν, ὅτι ἡ ἰταλικὴ πολιτικὴ συναρμονίζεται τελείως μετὰ τῆς βουλγαρικῆς εἰς ὅλα τὰ βαλκανικὰ ζητήματα.

Ἐξακολουθῶν ὁ κ. Μπούρωφ ἀνέφερεν, ὅτι καὶ ὁ Πρωθυπουργὸς τῆς Γαλλίας κ. Πουανκαρὲ ἐξεφράσθη λίαν συμπαθῶς διὰ τὰς φιλειρηνικὰς διαθέσεις τῆς Βουλγαρίας. Περὶ δὲ τοῦ ζητήματος τοῦ Βαλκανικοῦ Συμφώνου ἐδήλωσεν ἀπερίφραστως, ὅτι πρὸ τοῦ καταρτισμοῦ τοιούτου Συμφώνου δέον νὰ λυθῶσι προηγουμένως πολλὰ ὑπάρχοντα μεταξὺ τῶν γειτόνων Κρατῶν ἐκκρεμῆ ζητήματα καὶ μάλιστα δι' ἀπ' εὐθείας συνεννοήσεως μεταξὺ τῶν ἐνδιαφερομένων Κρατῶν. Ἐν τέλει ἀνεκοίνωσεν, ὅτι ἡ συνομολόγησις τοῦ ἐπιζητουμένου παρὰ τῆς Βουλγαρίας δανείου ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν διαθέσεων τῆς χρηματαγορᾶς τοῦ Λονδίνου. Μέχρι τοῦδε οὐδεμία πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον μεσολάβησις ὑπὲρ τῆς Βουλγαρίας ἐγένετο παρ' οἱδεμιᾶς ἐκ τῶν Μεγάλων Δυνάμεων. Σχετικῶς πρὸς τὴν ἐν Βουλγαρίᾳ ἐσωτερικὴν κατάστασιν διεβιβάσθη προσφάτως ἐκ Σόφιας ἡ πληροφορία, ὅτι ἡ ἐναντίον τοῦ πρώην φρουράρχου Σόφιας, ἐπὶ καθεστῶτος Σταμπουλίνσκυ, ἐκδεδομένη ἀπόφασις θανατικῆς καταδίκης, διὰ τὴν περιλάλητον διοργάνωσιν φονικῆς ἀποπείρας ἐν τῷ θεάτρῳ τοῦ Ὠδείου, καθ' ἣν ἐφονεύθησαν περὶ τὰ τεσσαράκοντα πέντε πρόσωπα, ἐπεκυρώθη παρὰ τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ ὑπεβλήθη εἰς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα πρὸς ὑπογραφήν. Παρὰ τὰς καταβαλλομένας ἐνεργείας ἡ ἐκτέλεσις τῆς ἀποφάσεως θεωρεῖται ἀναπότρεπτος.

Μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἀλβανίας ὑπεγράφησαν τὴν 13ην τρέχ. τρεῖς εἰδικαὶ συμβάσεις. Διὰ τῆς πρώτης κανονίζονται τὰ τῆς ἰθαγενείας τῶν ἐν Ἀλβανίᾳ γεννηθέντων, ὡς καὶ τῶν ἐν Ἀλβανίᾳ ἐγκατεστημένων Ἑλλήνων καὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι Ἀλβανῶν. Ἡ Ἀλβανία ἀναγνωρίζει ὡς Ἕλληνας πολίτας μόνον τοὺς ἔχοντας πολιτογραφηθῇ ἐν Ἑλλάδι Ἀλβανοὺς μέχρι τέλους Ἰουνίου τοῦ ἔτους 1913. Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἐν ταῖς Νέαις Χώραις Ἀλβανοὺς, οἱ ἀναγνωρισθέντες ὡς Ἕλληνες πολῖται δικαιοῦνται νὰ προτιμήσωσι ἐντὸς τριετίας τὴν Ἀλβανικὴν ὑπηκοότητα ἀναχωροῦντες ἐξ Ἑλλάδος. Διὰ τῆς δευτέρας συμβάσεως ὁρίζεται, ὅτι δύνανται νὰ ἐξασκοῦν ἐλευθέρως οἱονδήποτε ἐπάγγελμα πάντες οἱ ἐν Ἑλλάδι Ἀλβανοὶ καὶ οἱ ἐν Ἀλβανίᾳ Ἕλληνες, ἐξασφαλίζεται δὲ τὸ κληρονομικὸν δικαίωμα τῶν Ἑλλήνων πολιτῶν ἐπὶ ἀλβανικῶν περιουσιῶν. Ἡ τρίτη σύμβασις ὁρίζει ἠλαττωμένον δασμὸν διὰ τὴν ἑλληνικὴν σταφίδα, τὸν καπνὸν, τὰ προϊόντα νηματουργίας, ὡς καὶ ἄλλα εἴδη ἑλληνικῆς βιομηχανι-

κῆς καὶ γεωργικῆς παραγωγῆς, ὁμοίως δὲ καὶ διὰ τὰ εἰσαγόμενα ἐξ Ἀλβανίας εἰς Ἑλλάδα διάφορα εἴδη. Παρέχεται τὸ δικαίωμα τῆς ἀκτοπλοΐας εἰς τοὺς ἀλβανικοὺς λιμένας ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς δωρεὰν διακομίσεως τοῦ Ἀλβανικοῦ ταχυδρομείου, κανονίζεται δὲ ἐπίσης τὸ ζήτημα τῆς τηλεγραφικῆς συγκοινωνίας.

Μετὰ τῶν ἐν λόγῳ ὑπογραφεισῶν τριῶν συμβάσεων ὑπεγράφησαν καί τινα πρωτόκολλα δι' ὧν καθορίζεται, ὅτι οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Ἀλβανοὶ ἔμποροι καὶ βιομήχανοι θὰ ἔχουν ἀμοιβαίως τὸ δικαίωμα ἐγκαταστάσεως καὶ ἐλευθέρας ἐνεργείας πάσης ἐμπορικῆς καὶ βιομηχανικῆς πράξεως. Ἐπίσης λαμβάνεται πρόνοια διὰ τὴν διευκόλυνσιν τοῦ διαμετακομιστικοῦ ἐμπορίου, τῆς καλλιεργείας τῶν κτημάτων, παραχωροῦνται δὲ παρὰ τῆς Ἀλβανίας εἰς τὴν Ἑλλάδα πάντα ἀνεξαιρέτως τὰ προνόμια τὰ ὁποῖα ἔχουν παραχωρηθῇ ἤδη εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ εἰς τὴν Γιουγκοσλαυΐαν.

Περὶ τῶν ἀναγγελθέντων μεγάλων στρατιωτικῶν γυμνασίων τῆς Τουρκίας ἐλήφθη προσφάτως ἐξ Ἀγκύρας ἡ πληροφορία, ὅτι ταῦτα ἤρξαντο τὴν 13ην τρέχ. παρουσίᾳ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας Μουσταφᾶ Κεμὰλ, τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ τῶν ξένων στρατιωτικῶν ἀκολούθων, μετὰ μεγάλου ἐνδιαφέροντος παρακολουθούντων τὴν ἐξέλιξιν αὐτῶν.

Ὑπάρχουν ἐκ Παρισίων πληροφορίαι ἀναφέρουσαι, ὅτι κατὰ τὸ αὐτόσε ταξείδιον τῆς Α.Μ. τῆς βασιλίσσης τῆς Ρουμανίας ἐπετεύχθη πλήρης συνδιαλλαγὴ μετὰ τῆς Α. Β. Υ. τοῦ Διαδόχου Καρόλου. Κυκλοφοροῦν δὲ σχετικῶς πρὸς τοῦτο ἀνεπιβεβαίωτοι φῆμαι περὶ προσεχοῦς παραιτήσεως τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως χάριν τοῦ υἱοῦ Του.

PROBUS

ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΕΒΔΟΜΑΣ

Ἡ προεκλογικὴ κίνησις, ἰδίᾳ ἡ ἐν Ἀθήναις, ἐνεφάνισε τὴν ἀντιβενιζελικὴν παράταξιν ἡνωμένην καὶ ἀποφασισμένην νὰ κατέλθῃ εἰς τὰς ἐκλογὰς κατὰ τοῦ συγκεκροτημένου βενιζελικοῦ στρατοπέδου. Οὕτως αἱ ἀρξάμεναι συνεννοήσεις μεταξὺ τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος ἀφ' ἑνὸς καὶ τῶν κ. κ. Βοζίκη, Ι. Ράλλη καὶ Δεμερτζῆ ἀφ' ἑτέρου, ἐστέφθησαν ὑπὸ ἐπιτυχίας, τῶν ἐν λόγῳ ἡγετῶν τῆς ἀντιβενιζελικῆς παρατάξεως δηλωσάντων προσχώρησιν εἰς τὸ Λαϊκὸν κόμμα καὶ πλήρη μετ' αὐτοῦ συνεργασίαν. Μόνον οἱ φανατικοὶ ἀδιάλλακτοι ἀντιβενιζελικοὶ καὶ συγκεκριμμένως οἱ περὶ τὸν κ. Εὐστρατιάδην τοῦ «Σκρὶπ» ἐξακολουθοῦν νὰ ἐμμένουν εἰς τὴν ἀποχήν. Ὑπάρχει ὅμως πιθανότης, ὅτι καὶ ἡ ὁμὰς αὕτη θὰ κατέλθῃ εἰς τὰς ἐκλογάς, συμπράττουσα μετὰ τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος, ἵνα μὴ διασπασθῇ ἡ ὅλη ἀντιβενιζελικὴ παράταξις, ἡ ἐπιτυχία τῆς ὁποίας θεωρεῖται βεβαία καὶ ἀνησυχαστικὴ διὰ τοὺς βενιζελικοὺς ἀρχηγούς, προσπαθοῦντας νὰ ἐπιτύχουν εἰκοσαήμερον ἀναβολὴν τῶν ἐκλογῶν καὶ προβάλλοντας ὡς δικαιολογίαν δῆθεν τὴν... ὁριστικὴν ἀποζημίωσιν τῶν ἀνταλλαξίμων δικαιούχων προσφύγων δι' ὁμολογιῶν ἔναντι τῆς ἐγκαταλειφθείσης αὐτῶν περιουσίας. Ἐννοεῖται, ὅτι ἡ τοιαύτη σκαδαλώδης ὅσον καὶ ἔντεχνος προσπάθεια τῶν βενιζελικῶν ἀρχηγῶν ἐματαιώθη, καθόσον εὗρεν ἀντιμέτωπον τόσον τὴν παροῦσαν Κυβέρνησιν, ὅσον καὶ τοὺς ἀντιβενιζελικοὺς ἡγέτας, κατανοήσαντας ἐγκαίρως τὴν πλεκτάνην τῶν βενιζελικῶν καὶ τὴν παγίδα, τὴν ὁποίαν ἔστησαν αὐτοὶ εἰς τοὺς πρόσφυγας, οἱ ὁποῖοι ἐμπαιχθέντες ἐπὶ τετραετίαν, ἀποδοκιμάζουσι τὼρα τὸ βενιζελικὸν συγκρότημα, τὸ μηδὲν πρᾶξαν ὑπὲρ τῆς ἀποκαταστάσεως αὐτῶν, ἀλλ' ἀποβλέψαν εἰς τὴν ἱκανοποίησιν τῶν κομματικῶν του συμφερόντων. Εἶνε δὲ εὐτύχημα, ὅτι οἱ πρόσφυγες οὗτοι, θύματα τῆς βενιζελικῆς ἐκμεταλλεύσεως, ἀφυπνισθέντες, κάπως ἀργά, ἀπεφάσισαν νὰ συμπήξουν ἴδιον κόμμα προσφυγικὸν καθαρῶς, δυνάμενον ἐν τῇ Βουλῇ νὰ ρυθμίσῃ τὰ ἀνεπίλυτα ζητήματά των.

* * *

Ἤδη, μετὰ τὴν ἐπελθοῦσαν ἕνωσιν τῶν ἀντιβενιζελικῶν ἀρχηγῶν, θὰ δημοσιευθοῦν καὶ αἱ προγραμματικαὶ δηλώσεις τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος κ. Τσαλδάρη. Οὗτος ἠρκέσθη νὰ προβῇ εἰς τὰς κάτωθι δηλώσεις σχετικῶς μὲ τὸ σημεῖον τὸ ἀφορῶν τὸ πολιτειακὸν καθεστώς.

«Τὸ πολίτευμα τῆς Χώρας θὰ εἶνε ἐκεῖνο περὶ τοῦ ὁποίου θέλει ἐκφρασθῇ ἡ γνησία καὶ ἐλευθέρα θέλησις τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ καὶ οὐχὶ οἱονδήποτε πολίτευμα, τὸ ὁποῖον ἐπιμένουν νὰ ἐπιβάλλουν, διὰ τοῦ ἑνὸς τρόπου ἢ διὰ τοῦ ἄλλου, αἱ ἐμπνεύσεις ἑνὸς κόμματος ἢ ὡρισμένων ἀτόμων.

»Ἐὰν ὁ Ἑλληνικὸς Λαός, ἐκφραζομένης ἐλευθέρας τῆς θελήσεώς του, ἀποφανθῇ ὑπὲρ τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος, τότε ἐγὼ πρῶτος θὰ ὑποταχθῶ εἰς τὴν δημοκρατίαν καὶ θὰ ἐργασθῶ, πάσῃ δυνάμει, διὰ τὴν ὁριστικὴν ἀποκατάστασιν

τοῦ ὁμαλοῦ πολιτικοῦ βίου. Διότι ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ καὶ μόνον τὸ πολίτευμα τοῦτο θὰ στηριχθῇ ἐπὶ τῆς λαϊκῆς ἰσχύος καὶ παντοδυναμίας.

»Οἱ κ. κ. ἀρχηγοὶ τῶν βενιζελικῶν κομμάτων, ἐὰν δὲν συμφωνοῦν εἰς ταῦτα, ἀσεβοῦν καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν ἀρχηγόν των, ὁ ὁποῖος καὶ δι' ἐπιστολῶν του διεκήρυξε, ὅτι τὸ μόνον ἀδαμάντινον ἔρεισμα τοῦ πολιτεύματος τῆς Χώρας εἶνε ἡ λαϊκὴ θέλησις.

»Ὡς βάσιν, λοιπόν, τοῦ προγράμματος τοῦ λαϊκοῦ ἐθέσαμεν τὴν ἐλευθέραν λαϊκὴν θέλησιν. Καὶ ἐξ αὐτῆς καὶ μόναν ἀναμένομεν τὴν νίκην, ἥτις θὰ θέσῃ τέρμα καὶ εἰς τὰς αὐθαιρεσίας καὶ εἰς τὰς ἀνωμαλίας καὶ εἰς τὰς βιαιότητας, αἵτινες ἀπὸ πολλοῦ μαστίζουν τὴν Χώραν. Οὐδεὶς ἂς μὴ ἀμφιβάλῃ, ὅτι πρὸς τὴν λύσιν ταύτην φερόμεθα, ἤδη, πλησίστιοι, παρὰ τὰς ἀντιδράσεις καὶ τὰς δυσμενεῖς συνθήκας, ὑπὸ τὰς ὁποίας προκαλεῖται ἡ λαϊκὴ ἐτυμηγορία».

Ἐξ ἄλλου ὁ συμπράττων μετὰ τοῦ κ. ἀρχηγοῦ τῶν Προοδευτικῶν Φιλελευθέρων κ. Μιχαλακόπουλος, ἐρωτηθεὶς ἐν Πάτραις ἔνθα εἶχε μεταβῇ δι' ἐκλογικὴν περιοδείαν σχετικῶς ἐπὶ τῆς στάσεως τῶν διαφόρων κομμάτων ὡς πρὸς τὸ καθεστωτικὸν ζήτημα, ἐδήλωσε τὰ ἑξῆς :

—«Ἕκαστον πολιτικὸν κόμμα ὀφείλει νὰ ἔχῃ ἕνα πρόγραμμα ἀφορῶν τοὺς διαφόρους κλάδους τῆς διοικήσεως καὶ καταδεικνῦον τὰ μέτρα, ὅσα φρονεῖ καταλληλότερα διὰ τὴν εὐόδωσιν τῶν δημοσίων ὑποθέσεων καὶ τῶν συμφερόντων τῶν πολιτῶν. Ὀφείλει νὰ ἔχῃ πρὸ παντὸς μίαν σταθερὰν γνώμην περὶ τοῦ κυριωτάτου ζητήματος, τοῦ τρόπου δηλαδὴ τῆς διακυβερνήσεως τῆς πολιτείας καὶ νὰ δηλώσῃ εἰς τοὺς πολίτας, τῶν ὁποίων ζητεῖ τὰς ψήφους, ἂν εἶνε ὑπὲρ τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος ἢ ἐναντίον αὐτοῦ.

»Καὶ τὰ μὲν δημοκρατικὰ κόμματα ἔχουν ἤδη ἐκπεφρασμένην τὴν γνώμην των, ἐπίσης δὲ καὶ ὁ κ. Ζαβιτσιάνος, ὅστις σαφῶς ἐδήλωσεν, ὅτι θὰ ἦτο σήμερον σφάλμα θανάσιμον μία πολιτειακὴ μεταβολή. Ὁ κ. Δεμερτζῆς εἰς τὴν σύσκεψιν ἐν τῷ Κυβερνείῳ εἶπεν ἐπίσης, ὅτι πρέπει νὰ δοκιμάσωμεν εἰλικρινῶς ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν τὴν Δημοκρατίαν. Ὁ κ. Τσαλδάρης ἠρνήθη νὰ μετάσχῃ τῆς συζητήσεως, ἐνῷ ὁ κ. Μεταξᾶς ἐδήλωσεν, ὅτι εἶνε πρόθυμος νὰ μετάσχῃ αὐτῆς.

Ἡ ἄρνησις αὕτη τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος δεικνύει σαφῶς, ὅτι ὡς πρὸς τὸ πολιτειακὸν ζήτημα τὸ πρόγραμμά του δὲν εἶνε ὑπὲρ τῆς Δημοκρατίας. Ἂν κρίνῃ δέ τις ἀπὸ τὰ ἄρθρα τοῦ Τύπου, τὰ διερμηνεύοντα τὰς γνώμας τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος, δύναται νὰ συναγάγῃ, ὅτι θὰ συζήσουν μὲν ἀμφότερα τὰ ἀντιβενιζελικὰ κόμματα κατὰ τὰς ἐκλογὰς μὴ ἀναγνωρίζοντα οὔτε τὴν ἀνάγκην τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος. Ἐὰν ὅμως τύχουν πλειοψηφίας, θὰ προκαλέσουν τὴν διενέργειαν δημοψηφίσματος περὶ ἐπαναφορᾶς τῆς Μοναρχίας διὰ νὰ ἐπαναφέρουν τὴν Δυναστείαν καθ' ὃν τρόπον ἐνήργησαν τὸ 1920.

»Ὑπὸ τὰς παρούσας συνθήκας, ἐξηκολούθησεν ὁ κ. Μιχαλακόπουλος, ἡ τοιαύτη σκέψις τῶν ἀντιβενιζελικῶν θὰ προξενήσῃ ὀλέθρους διὰ τὴν Χώραν. Μία ἀκαταστασία τῆς πολιτείας θὰ ἐμφανίσῃ ὄχι μόνον δυσπιστίαν εἰς τοὺς ξένους, ἀλλὰ καὶ ἀπογοήτευσιν. Θὰ σκεφθοῦν, ὅτι εἰς νέας ἐκλογὰς θὰ εἶνε δυνατὸν, διὰ τῆς αὐτῆς διαδικασίας, νὰ ἐπανέλθῃ ἡ Δημοκρατία καὶ εἰς τὰς μετὰ ταύτας πάλιν ἡ Μοναρχία. Τοιοῦτον φαινόμενον πρωτοφανοῦς πολιτικῆς ἀσταθείας θὰ καθίστα τὴν Ἑλλάδα Κράτος καθ' ὁλοκληρίαν ἀνάξιον προσοχῆς καὶ ἐμπιστοσύνης. Καὶ μόνον ἄνθρωποι ἀνίδεοι τῶν διεθνῶν ἀναγκῶν δύνανται νὰ πιστεύουν, ὅτι μία νέα πολιτικὴ αὐτοτελείας δὲν θὰ ἦτο καταστρεπτικὴ διὰ τὴν Ἑλλάδα.

»Ἔχομεν καὶ πολιτικῶς καὶ οἰκονομικῶς ἀπόλυτον ἀνάγκην τῆς διεθνοῦς ἐκτιμήσεως, ἵνα μὴ ἀποξενωθῇ ἐντελῶς ἡ Ἑλλάς».

Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος, λαβὼν ἀφορμὴν ἐκ τῶν ἀνωτέρω δηλώσεων τοῦ κ. Μιχαλακοπούλου, προέβη εἰς τὰς κάτωθι διὰ τοῦ Τύπου δηλώσεις :

«Ὁ κ. Μιχαλακόπουλος, λαμβάνων ἀφορμὴν ἐκ δημοσιευθεισῶν δηλώσεων, αἵτινες δὲν ἐγένοντο παρ' ἐμοῦ, περὶ τῆς διὰ δημοψηφίσματος λύσεως τοῦ πολιτειακοῦ ζητήματος, ὡμίλησεν ἐν Πάτραις περὶ δημοψηφίσματος τοῦ 1920. Αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκην νὰ ἐξαγάγω τὸν κ. Μιχαλακόπουλον ἐκ προδήλου πλάνης, ἐφ' ὅσον διὰ τῶν παρ' αὐτοῦ λεχθέντων ἠθέλησε νὰ ἐλέγξῃ τὸ δημοψήφισμα ἐκεῖνο ὡς μὴ ἀποδίδον τὴν πραγματικὴν λαϊκὴν θέλησιν. Διὰ τοὺς βενιζελικοὺς τὸ ζήτημα τὸ ἀφορῶν τὴν ἐπάνοδον ἢ μὴ τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου εἶχε λυθῇ πρὸ τούτου διὰ τῶν ἐκλογῶν τῆς 1ης Νοεμβρίου, ὅτε ὁ κ. Βενιζέλος, παρὰ τὰς ἀντιρρήσεις τῶν ἀντιπάλων του, εἶχε θέσει κατὰ τὰς ἐκλογὰς ἐκείνας τὸ ζήτημα. Μετὰ τοῦτο κατὰ τὸ δημοψήφισμα οἱ βενιζελικοὶ, ὀρθῶς ποιοῦντες, οὐδεμίαν πλέον εἶχον νὰ ἐκδηλώσωσιν ἀντίθετον γνώμην καὶ τὸ δημοψήφισμα, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἀπέβη ἐν τῇ ὁλότητι τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, ὑπὲρ τῆς ἐπανόδου τοῦ Βασιλέως.

»Ἀλλὰ τὸ δημοψήφισμα ἐκεῖνο ἀνήκει εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ ἡ περὶ τούτου συζήτησις εἶνε ἄσκοπος. Περὶ ἄλλου δημοψηφίσματος θὰ ἐνδιαφέρῃ ἡ συζήτησις, ἀλλ' ὁ κ. Μιχαλακόπουλος καλῶς γνωρίζει, ὅτι τὰς τοιαύτας συζητήσεις δὲν ἐπιτρέπει τὸ λεγόμενον κατοχυρωτικόν. Δὲν εἰμεθα δ' ἄλλως προδιατεθειμένοι διὰ τοιαύτης συζητήσεως νὰ συντείνωμεν εἰς τὰς ἀνωμαλίας τὰς ὁποίας ἐδημιούργησεν ὁ κ. Μιχαλακόπουλος μετὰ

τῶν ἄλλων βενιζελικῶν πολιτικῶν μερίδων. Σκοπὸς ἡμῶν εἶνε νὰ συντελέσωμεν εἰς τὴν πολιτικὴν ἐξυγίανσιν καὶ πρὸς τοῦτο ἐζητήσαμεν ἐλευθέρας καὶ γνησίας ἐκλογάς, δι' ὧν θὰ ἀποκαθίστατο ἡ διεθνὴς πίστις τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐσωτερικῶς θὰ καθίστατο αὕτη ἱκανὴ πρὸς ἐπίλυσιν τῶν μεγάλων αὐτῆς, καὶ μάλιστα τῶν οἰκονομικῶν προβλημάτων, διὰ τὰ ὁποῖα τὴν κατέστησεν ἀνίκανον ἡ παρὰ τῶν βενιζελικῶν μερίδων δημιουργεῖσα ἐπὶ τετραετίαν ἀνωμαλία καὶ τὴν ὁποίαν ἐπιδιώκουσι νὰ παρατείνωσιν ἀκόμη μὴ ἀποδεχθέντες τὰ παρὰ τοῦ ἀντιβενιζελικοῦ κόσμου προταθέντα σχετικῶς πρὸς τὰς ἐκλογάς.

»Κατὰ πόσον δ' εἴχομεν ὡς πρὸς τοῦτο δίκαιον, ἀρκεῖ νὰ ἀναγνώσῃ τις ὅσα αὐτὸς ὁ κ. Μιχαλακόπουλος καταγγέλλει καὶ ὅσα ὡς πρὸς τὴν ἀναλογικὴν ἐπιλέγει, χωρὶς ὅμως νὰ ἀγωνισθῇ καὶ νὰ ἀποτρέψῃ τὴν ἐφαρμογήν της, καίτοι διὰ νόμου ἐπιβληθεῖσαν.

»Καὶ ὡς πρὸς τὴν καταγγελθεῖσαν παρ' ἡμῶν μεροληπτικὴν τῆς Κυβερνήσεως στάσιν μαρτυρεῖ καὶ τὸ γεγονὸς τῶν ταὐτοχρόνων δηλώσεων τοῦ κ. Προέδρου ταύτης, ὅστις, ἀντὶ νὰ μείνῃ ξένος καὶ μακρὰν πάσης πολιτικῆς ἀναμίξεως, ἐκ συμφώνου μετὰ τοῦ κ. Μιχαλακοπούλου συμβουλεύει τὸν προσφυγικὸν κόσμον, ὅπως συμπράξῃ μετὰ τῶν βενιζελικῶν κομμάτων κατὰ τὰς προσεχεῖς ἐκλογὰς καὶ ἀποφύγωσι τοῦ νὰ καταρτίσῃ ἰδίους πολιτικοὺς συνδυασμούς. Ἡ συμβουλὴ αὕτη μόνον σκοπὸν βεβαίως ἔχει ὅπως ἐξυπηρετήσῃ τὰ συμφέροντα τῶν βενιζελικῶν συνδυασμῶν.

»Ἡμεῖς, ὄχι εἰς ἴδια συμφέροντα ἀποβλέποντες, ἀλλὰ τὸ συμφέρον τῆς Χώρας ὑπηρετοῦντες καὶ τὸ προσφυγικὸν συμφέρον ἔχοντες ὑπ' ὄψιν, συμβουλεύομεν τοὺς πρόσφυγας ὅπως ἀνεξάρτητοι οἱουδήποτε δεσμοῦ πρὸς οἱανδήποτε πολιτικὴν μερίδα, καταρτίσουν τὰ τῆς ἐν τῇ ουλῇ ἀντιπροσωπεύσεώς των ἵνα ἀφ' ἑνὸς μὲν παύσουν ἀποτελοῦντες ἁπλοῦν ἐκλογικὸν ὑλικὸν εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ βενιζελισμοῦ, οὐδὲν δυνάμενον νὰ προσφέρῃ εἰς τὴν προσφυγικὴν ὑπόθεσιν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀνεπηρέαστοι πλέον δυνηθοῦν νὰ μελετήσουν καὶ κρίνουν ἐλευθέρως ἐπὶ τῶν γνωμῶν καὶ τῆς πολιτείας ἑκάστης πολιτικῆς μερίδος, καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὰ γενικὰ καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἴδια αὐτῶν συμφέροντα. Τοῦτο, θὰ εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα, σὺν τοῖς ἄλλοις, καὶ τὸ νὰ ἀποβλέψῃ πρὸς αὐτοὺς μετ' ἐμπιστοσύνης ὁ γηγενὴς πληθυσμός, ὁ ὁποῖος θὰ ἠδύνατο καὶ νὰ χρησιμοποιήσῃ αὐτοὺς ὡς ἐπιδιαιτητὰς διὰ τὰς ἐκ τοῦ παρελθόντος διαφοράς, ὅτε μεγίστας θὰ παρεῖχον ὄντως ὑπηρεσίας».

Εἰς ἀπάντησιν τῶν ἀνωτέρω τούτων δηλώσεων τοῦ ἡγέτου τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος, ὁ κ. Παπαναστασίου ἀπήντησε διὰ τῶν ἑξῆς :

«Ὁ κ. Τσαλδάρης ἠμπορεῖ νὰ ἀποκληθῇ πάπας καὶ πατριάρχης τῆς ἀοριστίας. Ἄλλοτε ἐδήλωσεν ὑπό τινας μυστηριώδεις ἐπιφυλάξεις, ὅτι δὲν θέτει καθεστωτικὸν ζήτημα. Τὴν δήλωσιν αὐτὴν ἐπανέλαβε καὶ τελευταίως. Ἀλλὰ δὲν ἐβράδυνε νὰ ὑποψιθυρίσῃ κάτι καὶ περὶ μετεκλογικοῦ δημοψηφίσματος. Τοὺς ψιθυρισμοὺς αὐτοὺς τοὺς διέψευσε. Ἀλλὰ πρὶν ἀναγνωσθοῦν καλὰ-καλὰ αἱ διαψεύσεις του, κάμνει νέας δηλώσεις κατὰ τὰς ὁποίας ἀποδοκιμάζει ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἰσχυρίζονται, ὅτι «τοῦτο εἶνε τὸ πολίτευμα τῆς Χώρας», καὶ τοὺς ἄλλους οἱ ὁποῖοι λέγουν, ὅτι «δὲν εἶνε τοῦτο τὸ πολίτευμα τῆς Χώρας», καὶ ὅτι αὐτὸς θὰ ἀναγνωρίσῃ τὸ πολίτευμα τὸ ὁποῖον θὰ ἐπιβάλῃ ἡ θέλησις τοῦ Λαοῦ.

»Ἀπὸ τὰ ἀκατάληπτα αὐτὰ ἐξάγεται ἕνα συμπέρασμα : ὅτι ὁ κ. Τσαλδάρης δὲν θέλει βέβαια νὰ θέσῃ καθεστωτικὸν ζήτημα, διότι ἀντιλαμβάνεται ὅτι θὰ ἔχῃ τὴν ἀποδοκιμασίαν τοῦ λαοῦ. Ἐπιφυλάσσεται ὅμως νὰ δημιουργήσῃ τοιοῦτον ζήτημα μετὰ τὰς ἐκλογάς. Δὲν εἶνε ἀπίθανον αὔριον ὁ κ. Τσαλδάρης μὲ νέας δηλώσεις του νὰ ἀναιρέσῃ ὅσα χθὲς εἶπε.

»Εἶμαι βέβαιος ὅτι ὁ λαὸς ἀντιλαμβάνεται ποῖον παιγνίδι παίζεται εἰς βάρος του καὶ κατὰ ποῖον τρόπον ἐπιδιώκεται νὰ γίνῃ ἐκμετάλλευσις τῆς ψήφου του ἀπὸ τὰ «πολιτειακὰ» κόμματα— μεταχειρίζομαι αὐτὴν τὴν λέξιν διότι ὁ κ. Τσαλδάρης δὲν θέλει νὰ εἶνε ὑπὲρ οὐδενὸς πολιτεύματος, πρὸς τὸ παρὸν τοὐχάλιστον.

»Δὲν θὰ ἔπρεπε ὅμως νὰ λησμονῇ ὅτι οἱαδήποτε ἀπόπειρα δημιουργίας πολιτειακοῦ ζητήματος μετὰ τὰς ἐκλογὰς θὰ ματαιωθῇ μὲ τὰς πλέον ἐπιζημίους συνεπείας δι' ἐκείνους οἱ ὁποῖοι θὰ ἐτόλμων νὰ τὴν ἐπιχειρήσουν.

»Λυποῦμαι μόνον ὅτι εἰς τὴν στάσιν του αὐτὴν ἐνίσχυσαν τὸν κ. Τσαλδάρην παλαιότερον δημοσιογραφικά τινα ὄργανα τῶν κομμάτων τῆς δεξιᾶς, τὰ ὁποῖα λησμονοῦντα πόσον καὶ αὐτὰ τὰ ἴδια ἄλλοτε ἐπεκρότησαν τὴν λαϊκὴν καθέρωσιν τῆς Δημοκρατίας διὰ λόγους καθαρῶς προσωπικοὺς καὶ κομματικοὺς ἦλθαν ν' ἀμφισβητήσουν τὸ κῦρος τοῦ δημοψηφίσματος».

* * *

Ὁ ἀρχηγὸς τῶν Ἐλευθεροφρόνων κ. Ἰωάν. Μεταξᾶς ἐδημοσίευσε τὸ πολιτικόν του πρόγραμμα. Ἰδιαιτέρας ἐξάρσεως εἶνε ἄξια τὰ μέρη τοῦ προγράμματος τὰ ἀνεφερόμενα εἰς τὸ οἰκονομικὸν καὶ τὸ στρατιωτικὸν πρόβλημα, διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ὁποίων ὁ κ. Μεταξᾶς προτείνει πολὺ θετικὰς λύσεις. Ὁμιλῶν ἐν ἀρχῇ περὶ τῆς οἰκτρᾶς καταστάσεως εἰς ἣν ἔχει περιέλθει ἡ Χώρα, ἐκθέτει τὰς ἀπόψεις του ἐπὶ τοῦ πολιτειακοῦ διὰ τῶν ἑξῆς:

τ—Ὑπὸ τοιούτους ὅρους, καὶ καθ' ἣν στιγμὴν γενικὴ καταβάλλεται προσπάθεια πρὸς ἀποτροπὴν τῆς ἐπαπειλουμένης συμφορᾶς, κομματικὴ ἀνακίνησις ἐκ νέου καθεστωτικοῦ ζητήματος, μὲ τὴν συμπαρομαρτοῦσαν ἀνάφλεξιν τῶν παθῶν καὶ τῶν ἐμφυλίων ἐρίδων, θὰ ἦτο τὸ τελευταῖον πλῆγμα κατὰ τῆς ὑποστάσεως τῆς Ἑλλάδος καὶ θὰ ἀπετέλει ἐθνικὸν ἔγκλημα. Ὄχι μόνον ἐπιβάλλεται ν' ἀποφευχθῇ ἡ θέσις τοιούτου ζητήματος κατὰ τὰς γενησομένας ἐκλογάς, ὄχι μόνον ἐπιβάλλεται νὰ ἀναγνωρισθῇ, ὅτι ἡ ἔκβασις αὐτῶν θὰ ἔχῃ καθεστωτικὴν ἔννοιαν, ἀλλὰ καὶ ἡ προεκλογικὴ δημοσία περὶ τούτου συζήτησις δέον νὰ ἀποφευχθῇ παρὰ παντὸς συνετοῦ πολιτικοῦ, διότι ἡ δημοσία συζήτησις βαθμηδὸν ἐπεκτεινομένη καὶ ἐντεινομένη δὲν εἶνε δυνατὸν παρὰ νὰ ἀγάγῃ μοιραίως εἰς τὴν θέσιν τοῦ ζητήματος.

Οὐδόλως παραγνωρίζομεν, τὰ σχετικὰ πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο αἰσθήματα μεγάλης μερίδος τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, ἀλλὰ δέον πάντες νὰ κατανοήσωσιν, ὅτι κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ὑπὲρ πᾶν ἄλλο προέχει ἡ σωτηρία τῆς Πατρίδος.

»Τὸ κόμμα τῶν Ἐλευθεροφρόνων ἀνέκαθεν ἠγωνίσθη καὶ δεινότατα ἔπαθεν ἀγωνιζόμενον, ὑπὲρ τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ. Τὸν ἀγῶνα τοῦτον θέλει συνεχίσῃ ἕως ὅτου ἐξασφαλισθῇ ὁριστικῶς ἡ ἐπιβολὴ τῆς Κυριάρχου τοῦ τοῦ Λαοῦ θελήσεως καὶ ἀποκλεισθῇ ὁριστικῶς ἡ ἀνάμιξις παντὸς ἑτέρου παράγοντος πλὴν τοῦ λαϊκοῦ εἰς τὰ τῆς Πολιτείας. Τοιαύτη θὰ ἦνε καὶ ἡ ὑπ' αὐτοῦ ἀκολουθητέα ὁδὸς κατὰ τὴν ἀναθεώρησιν τοῦ Συντάγματος».

* * *

Ἡ Κυβέρνησις τοῦ κ. Κονδύλη—πλὴν τῶν ὑπουργῶν κ.κ. Ι. Δροσοπούλου καὶ Ἀλ. Ἀποσκίτου—ἐξέδωκε Συντακτικὴν ἀπόφασιν, δι' ἧς ἀποκλείεται ἡ συμμετοχὴ εἰς τὸν ἐκλογικὸν ἀγῶνα τοῦ κ. Παγκάλου καὶ τῶν διατελεσάντων ὑπουργῶν του. Ἡ ἐν λόγῳ Συντακτικὴ πρᾶξις μετὰ τῆς εἰσηγητικῆς ἐκθέσεως ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Ἡ Κυβέρνησις δὲν δύναται ν' ἀφήσῃ ἀνικανοποίητον τὴν ἐπιτακτικὴν ἀξίωσιν τῆς κοινῆς γνώμης, ἀπαιτούσης τὸν ἀποκλεισμὸν τῶν ὑποδίκων ὑπουργῶν ἀπὸ τοῦ δικαιώματος τοῦ νὰ κατέλθουν ὡς ὑποψήφιοι εἰς τὰς προσεχεῖς ἐκλογάς.

Ἡ ἐξακρίβωσις τῆς ποινικῆς εὐθύνης τῶν ὑπουργῶν τούτων καὶ ἰδίως τῶν ἀπὸ τῆς παρανόμου διαλύσεως τῆς Δ' τῶν Ἑλλήνων Ἐθν. Συνελεύσεως ὑπηρετησάντων, ἔχει ἀνατεθῇ εἰς ἀνακριτικὸν συμβούλιον ἐξ ἀνωτάτων δικαστικῶν λειτουργῶν, θὰ ἦτο δὲ ἀνευλαβὲς ἀν, διαρκοῦντος τοῦ ἔργου τοῦ ἀνακριτικοῦ συμβουλίου, ἐπετρέπετο εἰς ἐκείνους, τοὺς ὁποίους ἡ Κυβέρνησις παρέπεμψεν ἐνώπιον αὐτοῦ, νὰ μετάσχωσι τοῦ ἐκλογικοῦ ἀγῶνος.

Ὁ ἀποκλεισμὸς ἄλλως τε τῶν προσώπων τούτων ἀπὸ τὰς προσεχεῖς ἐκλογὰς ἐπιβάλλεται οὐχὶ ὀλιγώτερον καὶ ἐκ λόγων στοιχειώδους πολιτικῆς ἠθικῆς καὶ ἐκ σεβασμοῦ πρὸς τὴν νομικὴν ἀρχήν, ὅτι «οὐδεὶς δύναται νὰ εἶνε δικαστὴς τῆς ἰδίας αὐτοῦ ὑποθέσεως», δεδομένου ὅτι τὸ ζήτημα τῆς ποινικῆς τῶν ὑπουργῶν τούτων εὐθύνης θέλει λυθῇ ἀπὸ τὴν μέλλουσαν νὰ συνέλθῃ Βουλήν.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω λόγων ἡ Κυβέρνησις προάγεται εἰς τὴν κάτωθι συντακτικὴν πρᾶξιν

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΠΡΑΞΙΣ

«Περὶ ἀπαγορεύσεως τῆς ἀνακηρύξεως ὡς ὑποψηφίων βουλευτῶν διατελεσάντων ὑπουργῶν καὶ ὑφυπουργῶν ἀπὸ τῆς 30ῆς Σεπτεμβρίου 1925 μέχρι τῆς 22ας Αὐγούστου 1926».

«Ἀπαγορεύεται ν' ἀνακηρυχθῶσιν ὑποψήφιοι βουλευταὶ διὰ τὰς προσεχεῖς ἐκλογάς, αἵτινες ὡρίσθησαν τὴν 7ην Νοεμβρίου 1926, ὁ Θ. Πάγκαλος καὶ οἱ κάτωθι ἀναφερόμενοι, διατελέσαντες ὑπουργοὶ καὶ ὑφυπουργοὶ ἀπὸ τῆς 30ῆς Σεπτεμβρίου 1925 μέχρι τῆς 22ας Αὐγούστου 1926, ἤτοι: 1) Ἀνδρ. Παναγιωτόπουλος, 2) Γ. Κοφινᾶς, 3) Ἀλέξ. Χατζηκυριάκος, 4) Γεώργ. Μπούμπουλης, 5) Α. Ταβουλάρης, 6) Κωνστ. Σταμούλης, 7) Ι. Κούνδουρος, 8) Κ. Ρέντης, 9) Φίλιππος Μανουηλίδης, 10) Κ. Νίδερ, 11) Ι. Τσιριμῶκος, 12) Ι. Γρηγοράκης, 13) Κ. Φίλανδρος, 14) Λουκᾶς Ροῦφος Κανακάρης, 15) Γεώργ. Σεχιώτης, 16 Ριχάρδος Διβαθυνόπουλος, 17) Γεώργ. Βυγόπουλος, 18) Δημ. Τανταλίδης, 19) Βασ. Μάλλιος, 20) Νικ. Μπότασης, 21) Μιλτ. Μανιατόπουλος, 22) Εὐάγγ. Περυβολαρόπουλος, 23) Βασ. Μαχρῆς, 24) Γεώργιος Σπυρίδωνος, 25) Δημ. Αἰγινίτης, 26) Γεώργ. Χαριτάκης, 27) Χαρ. Τσερούλης, 28) Ἀθαν. Εὐταξίας, 29) Α. Λαμπανός, 30) Γεώργιος Πόλ. 31) Ἐμμ. Λαδόπουλος, 32) Ἠερικλ. Ι. Ἀργυρόπουλος, 33) Γ. Λεωνίδας 34) Π. Ἀραβαντινός.

Μετὰ τὴν ἐπικύρωσιν τῆς ἐν λόγῳ Συντακτικῆς ἀποφάσεως ὁ κ. Πρωθυπουργὸς προέβη εἰς τὰς κάτωθι δηλώσεις:

«Ἡμεῖς νομίζομεν ὅτι ἐπράξαμεν ὅ,τι ἦτο δυνατὸν διὰ τὸν κολασμὸν τῆς ἀτιμωτικῆς τυραννίδος τῆς ἐπιβληθείσης εἰς τὸ Ἔθνος ἡμῶν ἐπὶ 14 ἔτη μῆνας διὰ μιᾶς σχεδὸν λῃστρικῆς ἐπιδρομῆς, ἐξυπηρετηθείσος δυστυχῶς ἀπὸ ἀνθρώπους ἐθελοδούλους ἀπεμπολήσαντας μετὰ τῶν Λαϊκῶν δικαίων καὶ τὴν ἰδίαν ἑαυτῶν ἐλευθε-

ρίαν καὶ ἀξιοπρέπειαν.

»Εἰς τὴν τακτικὴν δικαιοσύνην τῆς Χώρας ταύτης, ἐκ τῶν λειτουργῶν τῆς ὁποίας ἀπετελέσθη τὸ ἀνώτατον ἀνακριτικὸν Συμβούλιον καὶ εἰς τὴν ἐκ τῶν ἐκλογῶν τῆς 7ης Νοεμβρίου ἀναδειχθησομένην Ἑλληνικὴν Βουλὴν ἀπόκειται νὰ συμπληρώσωσι τὸ ἔργον ἡμῶν, λαμβάνοντες τὰ μέτρα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα θὰ ἐξασφαλίσωσιν εἰς τὸ μέλλον τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος ἀπὸ τοὺς δράστας τοὺς ὀρεγομένους δικτατορίας καὶ ἀπὸ τοὺς δουλόφρονας θεράποντας, τοὺς ἑτοίμους εἰς κάθε θυσίαν ἀξιοπρεπείας διὰ τὴν ἀπόκτησιν ἑνὸς χαρτοφυλακίου».

* * *

Ὁ κ. Π. Ἀραβαντινὸς, ὑπ' ὄψιν τοῦ ὁποίου ἐτέθη ἡ ἀπόφασις τῆς Κυβερνήσεως, εἶπεν ὅτι εἶνε βέβαιος ὅτι τὰ Πρωτοδικεῖα θ' ἀγνοήσουν ἓν συνταγματικὸν πραξικόπημα καθ' ὃν τρόπον καὶ ὁ Ἄρειος Πάγος ἐπέστρεψεν ὡς ἀπαράδεκτον τὴν ἀνακοίνωσιν τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, οἱ δὲ συμπολῖταί του δὲν θὰ ἀποτραποῦν ἀπὸ αὐτὴν διὰ νὰ προτείνουν τὴν ὑποψηφιότητά του.

Ὁ κ. Ἀραβαντινὸς ἐδήλωσε τέλος ὅτι ἡ πρᾶξις αὕτη τῆς Κυβερνήσεως οὐδαμῶς θὰ ματαιώσῃ τὴν συνεργασίαν τῶν Συντηρητικῶν καὶ τὴν κάθοδον τῶν ἡσυνδυασμῶν αὐτῶν εἰς τὰς ἐκλογάς.

Ὑπὸ τῶν ἐπισήμων βενιζελικῶν κύκλων παρείχετο ἡ πληροφορία καθ' ἣν ὁ Ἄρειος Πάγος οὐδεμίαν ἔχει ἁρμοδιότητα, εἴτε αὐτεπαγγέλτως, εἴτε καὶ κατόπιν αἰτήσεως ν' ἀποφανθῇ ἐπὶ τοῦ ἐγκύρου ἢ μὴ τοῦ σχετικῆς Συντακτικῆς πράξεως τῆς Κυβερνήσεως.

Κατὰ τὰς ἀντιλήψεις τῶν ἐν λόγῳ κύκλων, ἡ Κυβέρνησις ἀπορρέει ἐκ τῆς ἀντεπαναστάσεως, τὸ δὲ μέτρον της εἶνε ἐπαναστατικόν. Τὸ τοιοῦτον ἄλλως τε δὲν ἀρκεῖται καὶ αὐτὴ ἡ Κυβέρνησις.

Ὁ κ. Κονδύλης εἰς συνομιλίας του μετὰ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Τύπου ἐτόνισεν ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐκδόσασα Συντακτικὴν πρᾶξιν περὶ ἀπαγορεύσεως τῆς ὑποψηφιότητος τῶν διατελεσάντων ὑπουργῶν ἐπὶ δικτατορίας εἶχεν ὑπ' ὄψιν της ὅτι αἱ συντακτικαὶ πράξεις δὲν τίθενται ὑπὸ τὴν ἔγκρισιν τῶν πρωτοδικείων, ἀλλ' εἶνε ζήτημα ἐπιβολῆς κυβερνητικῆς. Κατὰ συνέπειαν οἱ ἰσχυρισμοὶ τῶν ἐνδιαφερομένων ὅτι δὲν ἀναγνωρίζουν τὴν συντακτικὴν πρᾶξιν καὶ θὰ κατέλθουν εἰς τὰς ἐκλογὰς εἶνε ἀστεῖοι, τοσοῦτῳ μᾶλλον καθόσον διὰ τὸ μέτρον τοῦτο ἡ Κυβέρνησις ἔλαβεν ὑπ' ὄψει της μόνον τὴν ἐπιτακτικὴν ἀξίωσιν τῆς κοινῆς γνώμης καὶ οὐδὲν πλέον τούτου.

Ἐξ ἄλλου ὁ κ. Μιχαλακόπουλος ὁμιλῶν σχετικῶς μὲ τὰ γραφόμενα ὅτι τὰ πρωτοδικεῖα δὲν θὰ κηρύξουν ἀκύρους τὰς ὑποψηφιότητας τῶν ὑπουργῶν τῆς δικτατορίας, ἐδήλωσεν ὅτι δὲν νομίζει ὅτι τὰ δικαστήρια θὰ ἔχουν τὴν δύναμιν ν' ἀναλάβουν τὴν εὐθύνην μιᾶς τοιαύτης ἀποφάσεως.

«Εἴδομεν, εἶπεν, τὴν στάσιν τοῦ Πρωτοδικείου Πειραιῶς τὸ ὁποῖον ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ ἀνακαλύψεως λαθραίας δεσμίδος σιγαροχάρτου εἰς τὴν λέμβον κανενὸς λεμβούχου, θὰ διέτασσε τὴν προφυλάκισιν τούτου, ἐνῷ ἀντιθέτως ἔπραξε διὰ τὴν σύζυγον τοῦ τέως δικτάτορος».

ΤΟΝ ΖΗΤΕΙ Η ΘΛΙΜΜΕΝΗ ΣΚΙΑ ΤΟΥ...

Ὁ Κωνσταντῖνος ζητεῖ τὸν Ἑλληνικόν του τάφον. Τὸν ζητεῖ ἡ ψυχή του, ἡ θλιμμένη σκιά του. Ζητεῖ τὸ φῶς τοῦ Ἑλληνικοῦ τάφου. Ἕως πότε τὸ πνεῦμά του θὰ γογγύζῃ μακρὰν τῆς γῆς τῶν παλμῶν του; Ἡ Ἑλληνικὴ Πατρίς του τὸν καλεῖ.. Εἰς τὴν γῆν αὐτὴν ἐγεννήθη καὶ ἤνθισεν ὡς ἔφηβος καὶ ὑψώθη ὡς Στρατηλάτης. Ὡς ἡγέτης Λαοῦ καὶ κεφαλὴ ἑνὸς Ἔθνους.. Ἀλλὰ μόνον τοῦτο; Ἡ γῆ αὐτὴ ὑπῆξε τὸ βάθρον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὑψώθη καὶ ὡς ὑπεράνθρωπος. Ὑπεράνθρωπος δυνάμει τοῦ μαρτυρίου του. Εἰς τὴν γῆν αὐτὴν ὑψώθη ὁ σταυρὸς ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐκρεμάσθη. Ἡ χώρα αὐτὴ ἐγένετο ὑπὸ τῶν ἰσχυρῶν τῆς γῆς ἡ εἰρκτή του, εἰς τὴν ὁποίαν ἐποτίσθη τὸ κώνειον. Τὰ δικαιώματα τῆς δεκιμασίας εἶνε πολὺ ἀνώτερα τῶν δικαιωμάτων τῆς μεγαλοφυΐας καὶ τῆς δυνάμεως. Τὰ δικαιώματα τοῦ μαρτυρίου εἶνε τὰ ὑπέρτατα τῶν δικαιωμάτων, ὅταν αὐτὸ εἶνε συνέπεια τῆς ἀρετῆς. Ποία ἠθικὴ εὐστάθεια καὶ ποία ἀδιατάρακτος εὐσυνειδησία τοῦ Κωνσταντίνου καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς Ἐθνικῆς σταυρώσεως! Ὁ κίνδυνος ἐκ τῶν ἐνεργειῶν του δὲν ἦτο διὰ τοὺς ἀντιπάλους του, ἦτο μόνον καὶ πάντοτε δι' αὐτόν. Ἀληθὴς ἱππότης καὶ σταυροφόρος τῆς Ἐθνικῆς θρησκείας, ἐζήτει νὰ ἐξασφαλίσῃ τὸ ἀγαθὸν διὰ τὴν πατρίδα του, χωρὶς νὰ δύναται νὰ προσαφθῇ εἰς αὐτὸν κηλὶς καὶ μῶμος, ὅτι ἀπιδιώκει τοῦτο διὰ τῆς ἐκμηδενίσεως τῶν ἐχθρῶν του. Ἠδύνατο νὰ μεταχειρισθῇ αὐτοὺς ὡς ποντικοὺς καὶ ὡς ἔντομα. Νὰ τοὺς

συντρίψῃ ἐγκαίρως καὶ νὰ μείνῃ ἥσυχος. Ἐγνώριζεν ὅτι ἡ ἀνοχή του ἐκινδύνευε νὰ μεταβάλῃ τοὺς ποντικοὺς εἰς τίγρεις καὶ τὰ ἔντομα εἰς σκορπίους.. Ἀλλὰ ἡ ἡγεμονική του μεγαλειότης δὲν ἐπέτρεπε τὴν καταρρύπανσιν τῆς ἠθικῆς του ἀξιοπρεπείας. Τὸ ἡγεμονικὸν δικαίωμά του τὸ εἶχεν αἰχμαλωτισμένον εἰς τὴν χριστιανικήν του συνείδησιν. Ἤθελε νὰ εἶνε πρῶτον Ἄνθρωπος καὶ ἔπειτα Ἡγέτης. Ἐγώ, εἰς ὁμοίαν περίπτωσιν θὰ ἤμην πρῶτον Νέρων, ἔπειτα ἄνθρωπος καὶ τελευταῖον χριστιανός. Καὶ ὅμως, ἡ εὐγενὴς αὐτὴ ἠθικὴ προσωπικότης, τῆς ὁποίας ἦτον ἀνάξιος ὁ βάρβαρος αἰῶνας, ὁ πρωτογενὴς αὐτὸς γίγας τῆς ἀρετῆς, ὠνομάσθη π ρ ο δ ό τ η ς καὶ διεκηρύχθη ὡς προδότης καὶ ἐπιστεύθη ὡς προδότης! Πόσοι ἄρά γε ἐξ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ἐγκατέλειψαν τὴν συνείδησίν των εἰς τὴν ἐπιπολαιότητα τοιαύτης ἰδέας, παρασυρθέντες ἀπὸ τὸν σατανισμὸν γοητευτικῆς καὶ πλάνου σοφιστείας, νὰ ἔχυσαν καὶ νὰ χύνουν πικρὰ δάκρυα διὰ τὸ μέγα ἄδικον, ἐφόσον ἐκτυλίσσεται πρὸ αὐτῶν καὶ ὁ ἐπίλογος τῆς μαύρης ἐκείνης τραγῳδίας τῶν τριῶν πρώτων ἐτῶν τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολέμου! —Ὁ ἐπίλογος τῆς φρικτῆς Ἑλληνικῆς θυσίας εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, ὑπὸ τὰς εὐχάς, τὰς εὐλογίας, τὰς καθοδηγήσεις καὶ διὰ τῶν ὅπλων τῶν νικητῶν ἐκείνων τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου, χάριν τῶν ὁποίων ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος διεκηρύχθη, urbi et urbi ὡς προδότης κατὰ τὴν ἔναρξιν αὐτοῦ, διότι δὲν ἔσπευσε νὰ συνταχθῇ μετ' αὐτῶν ὅτε ἦσαν ἡττημένοι παραδίδων συγχρόνως εἰς τοὺς Βουλγάρους μαρτυρικὸν μέρος τῆς Ἑλληνικῆς Πατρίδος, ἀπολυτρωθὲν διὰ τῆς σπάθης του,—ὁ ἐπίλογος τῆς ἀπαισίας ἐσωτερικῆς τραγῳδίας, διὰ τῆς ὁποίας μᾶς ἐστιγμάτισεν ἡ περίφημος ἐπανάστασις τοῦ 1922.

Γνωρίζομεν πολλοὺς τοιούτους. Δὲν θὰ παρέλθῃ πολὺς χρόνος, καὶ δὲν θὰ μείνουν ἐχθροὶ τοῦ μεγαλοψύχου ἐκείνου Ἡγεμόνος, παρὰ μόνον οἱ ἐξ ἐπαγγέλματος καὶ ἐξ ἀποστολῆς ἀσυνείδητοι. Αὐτοὺς θὰ τοὺς δακτυλοδεικτῇ μὲ τὴν μαύρην χεῖρά της ἡ Νέμεσις, θὰ τοὺς ἐκταράσσῃ καὶ εἰς τοὺς τάφους των.

Λέγουσιν ὅτι ἡ τρομερωτέρα τιμωρία τοῦ Ἑωσφόρου καὶ τῶν ἐκπεσόντων μετ' αὐτοῦ ἐκ τοῦ Οὐρανοῦ ἀγγέλων, διὰ τὸ ἔγκλημα τῆς ἀνταρσίας ἐναντίον τοῦ Θεοῦ καὶ Κυρίου των, εἶνε ἡ συναίσθησις, ὅτι ἡ καταδίκη των εἶνε αἰώνιος. Γνωρίζουν ὅτι δὲν ὑπάρχει δι' αὐτοὺς μετάνοια πρὸς ἀνάκτησιν τῆς ἀπωλεσθείσης εὐδαιμονίας των, τῆς ὁποίας, ὡς πνεύματα, ἔχουν πλήρη τὴν συναίσθησιν καὶ τὴν γνῶσιν. Καὶ τοῦτο τοὺς κάμνει ἐπιμονώτερον καὶ ἀπελπιστικώτερον κακοποιοὺς ἐναντίον τῶν ἀδυνάτων πλασμάτων τοῦ Δημιουργοῦ. Οἱ ποτίσαντες ἀδίκως χολὴν καὶ ὄξος τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον, τοῦ ὁποίου ἡ θλιμμένη σκιὰ ὁλονὲν καὶ διαγράφει τοὺς κυματισμούς της περὶ ἡμᾶς ἐκ τῆς πικρᾶς ξένης γῆς, γνωρίζουν καὶ αὐτοί, ὅτι δὲν ὑπάρχει πλέον μετάνοια δι' αὐτοὺς ἐπὶ τῆς Ἑλληνικῆς γῆς. Τὸ πνεῦμα τῆς συγγνώμης ὠλόλυξε τραγικῶς περὶ αὐτούς, καὶ ἐξηφανίσθη ἀπὸ τοῦ ὁρίζοντος τῆς ζωῆς των, καὶ διὰ τοῦτο χύνουν ἀφθονώτερον τὸ δηλητήριόν των ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ θύματός των. Θὰ ἀποπνιγοῦν ἐν τέλει εἰς τὰ μαῦρα ρεῖθρα του, ὅταν θὰ λάμψῃ καὶ ἐπὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ὁρίζοντος ἡ πορφυρὰ αὐγὴ τῶν δικαιώσεων καὶ τῆς ἀποκαταστάσεως.

* * *

Θὰ κοιμηθῇς ἐπὶ τέλους εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γῆν, πονεμένε καὶ τραγικὲ Βασιλιᾶ! Μαζί σου συνυφάνθη ἡ προσδοκία, ἡ ἐλπὶς καὶ τὸ μέγα Ἐθνικὸν ὄνειρον τῶν Ἑλληνικῶν γενεῶν! Ἐὰν ἔδυσες προτοῦ ἀνατείλῃ, τοῦτο εἰς τὸν ὁρίζοντα τῆς πραγματικότητος, τὸ ὄνομά σου ὅμως καὶ ἡ προσωπικότης σου θὰ εἶνε αἰωνίως συνδεδεμένα μὲ αὐτὸ εἰς τὴν μνήμην τῆς Φυλῆς. Διότι τὸ ἐκράτησες ἄμωμον καὶ ἄσπιλον ἐνώπιον τῆς Ἐθνικῆς Συνειδήσεως, εἰς ἡμέρας εὐτελοῦς καὶ καταπτύστου ἀπεμπολήσεως ὅλων τῶν ἱερῶν Ἰδεωδῶν καὶ τῶν ἠθικῶν κληρονομιῶν τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἡ Ἀττικὴ αὖρα ἃς ἀναμιγνύεται μὲ τοὺς γογγυσμούς σου, οἱ ὁποῖοι θὰ δονοῦν τὰ στέρνα τῆς Ἑλληνικῆς γῆς ποῦ θὰ σὲ κρατῇ, μέχρις ὅτου ὁ Δίκαιος Κριτὴς μᾶς καλέσῃ ὅλους ἐνώπιόν του νὰ λογοδοτήσωμεν διὰ τὴν ζωήν μας. Εἶσαι ὁ ἀδικημένος, εἶσαι ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον διηθάνθη ὡς ἅγιον καὶ ἔντιμον ἡ καρδία τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ. Τὰ μοιρολόγια του καὶ ὁ πόνος του εἶνε διὰ σέ. Δὲν θὰ παραγράψῃ ποτὲ τὸ μαρτύριόν σου ἡ Ἐθνικὴ Συνείδησις, μὲ τὴν ὁποίαν δὲν ἔχουν καμμίαν σχέσιν μερικοὶ Ἑλληνώνυμοι συρφετοί... Θὰ ἐξαγνισθῇ ἡ Ἱστορία, θὰ ἐξαγνισθῇ καὶ ἡ ἱερὰ αὐτὴ χώρα.. Παρθενικὲ καὶ ἱερὲ Βασιλιᾶ, δολοφονημένε ἀπὸ τοὺς ἀνόμους, ὅταν τὸ Ἔθνος θὰ φθάσῃ εἰς τὸ τέλος τῶν μαρτυρίων του, ὅταν αἱ Δυνάμεις τοῦ σκότους θὰ καταστῶν

σιν ἀνίσχυροι ἐναντίον του, τότε θὰ σοῦ ὑψώσῃ Μαυσωλεῖον, τὸ ὁποῖον θὰ εἶνε πανελλήνιον καὶ αἰώνιον μαρτύριον τιμῆς εἰς τὴν ἀρετήν σου. Τώρα μόνον σπονδὰς δακρύων ἀπὸ τὰ μύχια τῶν Ἑλληνικῶν καρδιῶν θὰ δεχθῇ ὁ τάφος σου.

* * *

Ὁ Κωνσταντῖνος ζητεῖ τὸν Ἑλληνικόν του τάφον. Τὸν ζητεῖ ἡ ψυχή του, ἡ θλιμμένη σκιά του. Ὁ Ἑλληνικὸς Λαός, τὸν ὁποῖον τόσον ἠγάπησε καὶ τόσον ἐδόξασε καὶ ὑπὲρ τοῦ ὁποίου τόσα ἔπαθε ζῶν καὶ πάσχει ἀκόμη νεκρός, ὁ Ἑλληνικὸς Λαός, ὁ ὁποῖος τόσον ἐλάτρευσε τὸν Μάρτυρα Βασιλέα του, καλεῖται τὴν 7ην Νοεμβρίου νὰ δώσῃ τὸν Ἑλληνικὸν τάφον εἰς τὸν Κωνσταντῖνόν του... Τὸν ζητεῖ ἡ θλιμμένη σκιά του!

ΕΛΛΗΝ

ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΕΙΑΚΟΥ

Ὁ βενιζελισμὸς εἶνε ὑποχρεωμένος νὰ εἶνε κακόπιστος καὶ δόλιος. Τὸ ἔγκλημα δὲν συγκαλύπτεται, εἰμὴ δι' ἐγκλήματος, καὶ ἐφόσον ὁ βενιζελισμὸς δὲν εἶνε διατεθειμένος νὰ δεχθῇ τὴν ἀρχικὴν ἐνοχήν του, ἡ προσπάθειά του θὰ στρέφεται διαρκῶς εἰς τὸ νὰ συγκρατῇ καὶ δημιουργῇ καταστάσεις, αἱ ὁποῖαι νὰ ἀποκλείουν πᾶσαν λογοδοσίαν του δι' αὐτήν. Ἡ δὲ δολιότης καὶ ἡ κακοπιστία εἶνε ἡ μόνη στρατηγική, ἡ ὁποία ἐνδείκνυται δι' αὐτόν.

Παρατηρήσατε τὰς ἐκδηλώσεις του καὶ τὴν στάσιν του ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦ πολιτεύματος. Προκειμένου περὶ τοῦ ζητήματος αὐτοῦ, εἶνε ἀδύνατον εἰς αὐτὸν νὰ τηρήσῃ καὶ τὰ προσχήματα κἂν, ἀπογυμνώνεται ἐξ ὁλοκλήρου. Δὲν ἔφθασεν εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸς ὁ κ. Πρωθυπουργὸς νὰ ἐκφραοθῇ κυρίως περὶ τῆς ἀναλογικῆς ὡς προτιμητέας, ἐπειδὴ δημιουργεῖ συνθήκας ὀλιγώτερον εὐνοϊκὰς διὰ τὴν ἐκλογικὴν ἐπικράτησιν τοῦ Ἀντιβενιζελισμοῦ, ἑπομένως ἐξασφαλίζει περισσότερον — κατὰ τὴν γνώμην του— τὴν Δημοκρατίαν, καὶ δὲν προεκήρυξεν ἐμφύλιον πόλεμον διὰ τὴν περίπτωσιν ἐκδηλώσεως τῆς θελήσεως τοῦ Λαοῦ ἐναντίον αὐτῆς; Ἀλλὰ ἂς ἀφήσωμεν τὸν πολιτικῶς ἀφελῆ κ. Κονδύλην νὰ προδικάζῃ καὶ νὰ ἀπειλῇ καὶ ἂς ἔλθωμεν εἰς τοὺς πολιτικοὺς Πάπας τοῦ Βενιζελισμοῦ, οἱ ὁποῖοι καταπλημμυροῦν ἀπό τινος τὸ πανελλήνιον μὲ πολιτικὴν φιλοσοφίαν, διὰ νὰ περικαλύψουν καὶ ἐξαφανίσουν ἀπὸ τὴν ἀντίληψιν τοῦ κόσμου τὴν ἀληθῆ βενιζελικὴν πρόθεσιν, ἠναγκάσθησαν ὅμως νὰ τὴν ἀποκαλύψουν ἐν τέλει, ὅταν ἡ πραγματικότης ὑψώθη ὡμὴ καὶ ἀπροκάλυπτος ἐνώπιόν των.

Ὁ κ. Δεμερτζῆς, μέγας μεταφυσικὸς ἐν τῇ πολιτικῇ, νομίζων ὅτι αἱ πολιτειακαὶ ἐξελίξεις καθορίζονται διὰ συμβάσεων καὶ συμφωνιῶν, ἀγαθοποιοῦ διαθέσεως, ἀλλὰ ὀνειρευόμενος καὶ οὐχὶ ζῶν τὴν πολιτικὴν ζωήν, ἀπεπειράθη νὰ περιλάβῃ εἰς τὴν ἐκλογικὴν ὑπόθεσιν (καὶ τὴν πολιτειακήν, καὶ προεκάλεσε καὶ τοὺς μὲν καὶ τοὺς δὲ πολιτικοὺς ἀρχηγοὺς νὰ προκαθορίσωσιν ἀπὸ κοινοῦ καὶ τὴν στάσιν των ὡς πρὸς τὰς ἐνδεχομένας ἐξελίξεις τοῦ πολιτειακοῦ ζητήματος. Καὶ οἱ μὲν ἀντιβενιζελικοὶ ἀρχηγοὶ πολὺ εὐλόγως ἀπήντησαν, «τί κοινὸν κυνὶ καὶ βαλανείῳ»; Ἀλλὰ οἱ βενιζελικοὶ ἐφῶρμησαν ἐπὶ τοῦ σημείου αὐτοῦ ὡς ἐπὶ σανίδος σωτηρίας. Καὶ ἤρχισαν ἀλληλοδιαδόχως νὰ φωνάζουν, ὅτι διὰ νὰ μὴ δέχωνται οἱ ἀντίπαλοί των νὰ προσηλωθοῦν καὶ ἐπὶ τοῦ ζητήματος αὐτοῦ σημαίνει ὅτι «δεινὰ κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν βυσσοδομοῦσι κατὰ τῆς Δημοκρατίας. Ἤτοι, ῥάβδος ἐν γωνίᾳ, ἄρα βρέχει. Καὶ εἴδομεν νὰ παρελαύνῃ ἀπὸ τῶν στηλῶν τοῦ βενιζελικοῦ καὶ δημοκρατικοῦ τύπου, δι' ἀνακοινώσεων καὶ ἀρθρογραφίας ἀτελεύτητος σειρὰ ἠλιθιωτάτων σοφιστιῶν, αἱ ὁποῖαι, ἐὰν ἔπεισαν διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν τοὺς πάντας περὶ τοῦ ἁμαρτωλοῦ τρόπου τῆς πολιτειακῆς μεταβολῆς ἐν Ἑλλάδι, ἀπεκάλυψαν ἀφ' ἑτέρου τελεσιδίκως καὶ τὴν ἀληθῆ ψυχολογίαν καὶ διάθεσιν τοῦ Βενιζελισμοῦ ὅσον ἀφορᾶ τὴν μορφὴν καὶ τὰς ἀπόψεις τῆς πολιτικῆς τακτοποιήσεως τῆς χώρας. Οἱ Βενιζελικοὶ εἶνε ἐνθουσιώδεις διὰ τὴν ἀποκατάστασιν πολιτικῆς ὁμαλότητος καὶ ἐλευθερίας ἐν τῇ χώρᾳ ὑπὸ τὸν ἀπαραίτητον ὅρον ὅμως νὰ προστατευθῇ ἡ ἐκδήλωσις τῆς θελήσεως τοῦ Λαοῦ ὡς πρὸς ὡρισμένα σημεῖα, τὰ ὁποῖα κατ' αὐτοὺς, ἀνακινούμενα, δύνανται νὰ δημιουργήσουν νέας ἀνωμαλίας. Καὶ πιστεύουσιν ὡς μέσον περιορισμοῦ καὶ προστατεύσεως τῆς λαϊκῆς θελήσεως τὴν προκαταβολικὴν παρὰ τῶν ἀρχηγῶν τῶν πολιτικῶν κομμάτων ἔκφρασιν γνώμης, ὡς πρὸς τὰ ἐπίδικα αὐτὰ σημεῖα! Ὄχι πιστεύουσιν ἀλλὰ ὑποκρίνονται ὅτι πιστεύουσι, τοὺς ἀναγκάζει ἡ ἀρχαία ἐνοχή των νὰ φαίνωνται ὅτι πιστεύουσι. Βαδίσαντες διὰ τῆς στραγγαλίσεως καὶ τῆς ἐκβιάσεως τῆς κοινῆς γνώμης, εἶνε ὑποχρεωμένοι νὰ φθάσωσιν εἰς τὸ τέρμα διὰ τῆς ὁδοῦ ταύτης καὶ μόνης. Ὁ Λαός, κατ' αὐτούς, πρέπει νὰ κυρώσῃ ὁπωσδήποτε τὰ πραξικοπήματά των, ἐὰν θέλῃ νὰ ἴδῃ ἡμέρας πολιτικῆς ἐλευθερίας. Ὁ Λαὸς εἶνε πράγματι ὁ ὑπέρτατος κριτὴς καθεστώτων καὶ καταστάσεων, ἀλλὰ ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ μὴ θίξῃ μίαν καὶ μόνην κατάστασιν, ἐκείνην ἡ ὁποία δημιουργεῖ ἔδαφος ὑπάρξεως καὶ περισώσεως τοῦ Βενιζελισμοῦ, ἀσυδοσίας διὰ τὰς πράξεις του. Καὶ ἡ ἐκδήλωσις τῆς γνώμης τοῦ Λαοῦ ὡς πρὸς τοὺς καταλλήλους νὰ τὸν κυβερνήσωσιν ἐφεξῆς, πρέπει νὰ εἶνε ταυτοχρόνως καὶ ἐκδήλωσις γνώμης, ὅτι δοθῶς καὶ καλῶς καὶ συμφερόντως ἐπεβλήθη εἰς τὴν χώραν ἡ Δημοκρατία, ὅτι ἄριστα ἐγένοντο ὅσα ὑπὸ τὴν σκιὰν καὶ τὴν σκέπην αὐτῆς ἐγένοντο! Καὶ ὅτι τοῦτο δύναται νὰ γίνῃ, ἐὰν ὁ Α ἢ ὁ Β πολιτικὸς ἀρχηγὸς προαποφανθῇ, ὅτι δὲν θὰ ὑποκινήσῃ ποτὲ ζήτημα πολιτεύματος, ὡς ἐὰν ἡ συνείδησις τοῦ Λαοῦ καὶ ἡ σκέψις τοῦ Λαοῦ καὶ ἡ ἐξέλιξις τῆς λαϊκῆς ἐκδηλώσεως δύνανται ποτὲ νὰ προεγκαθειρχθῇ καὶ νὰ προσημανθῇ. Εἰς τὴν τοιαύτην καὶ τοιαύτην ἀντίληψιν οἱονδήποτε ἀοκνηνοῦ κόμματος! Οἱ πολιτικοὶ ἀοκνηνοὶ τοῦ Ἀντιβενιζελισμοῦ δὲν ἔχουν κανένα λόγον νὰ θέσουν σήμερον εἴτε ἐν ἑαυτοῖς, εἴτε ἀπέναντι τοῦ Λαοῦ ζήτημα πολιτεύματος, διότι δὲν δικαιοῦνται νὰ τὸν ἐρωτήσουν κατὰ τὰς ἐπικειμένας ἐκλογάς, εἰμὴ μόνον ἐὰν τοὺς θεωρῇ καταλληλοτέρους νὰ τὸν κυβερνήσουν. Ἐὰν ὁ Λαὸς πράγματι συναποφανθῇ κατ' αὐτὰς καὶ περὶ τοῦ πολιτεύματος, τοῦτο θὰ τὸ κάμῃ διὰ λογαριασμόν του, καὶ οἱ ἀνησυχοῦντες ἀπὸ τοῦδε διὰ τοιαύτην περίπτωσιν, ἂς ἑτοιμασθοῦν ν' ἀντιμετωπίσουν ἀπ' εὐθείας τότε τὴν λαϊκὴν θέλησιν, καὶ ἂς μὴ προσπαθοῦν νὰ ὀχυρωθοῦν ἀπὸ τοῦδε ὄπισθεν τῶν ψευδῶν φραγμάτων προδηλώσεων τῶν πολιτικῶν ἀρχηγῶν, τοὺς ὁποίους ποτὲ κανεὶς Λαὸς εἰς καμμίαν συνταγματικὴν καὶ κοινοβουλευτικὴν χώραν δὲν ἔκαμε ἀπολύτους ἐντολοδόχους καὶ διαχειριστὰς τῆς συνειδήσεώς του καὶ τῶν θελήσεών του.

Αἱ βουλευτικαὶ ἐκλογαὶ περικλείουσιν ἐν μόνον ἐρώτημα πρὸς τὸν Λαόν, τὸ ἀποκλειστικὸν ἐρώτημα περὶ τῶν ἱκανοτέρων νὰ τὸν διοικήσουν, καὶ τοῦ ἐρωτήματος αὐτοῦ δὲν δύναται νὰ γίνῃ καμμία νόθευσις καὶ μετατόπισις διὰ τῆς συναναμίξεως καὶ τῆς συγχύσεώς του μὲ ἄλλα. Ἐὰν ὁ Λαὸς διὰ τῶν μεθαυριανῶν ἐκλογῶν θελήσῃ νὰ δημιουργήσῃ καὶ ἄλλο ἐρώτημα, καὶ ἄλλο ζήτημα πρὸς λύσιν, εἶνε κύριος νὰ τὸ κάμῃ. Ὅταν δημιουργήσῃ καὶ τοιοῦτον ζήτημα, ὅταν τὸ δημιουργήσῃ ἐπιτακτικῶς καὶ κυριαρχικῶς, θὰ εἶνε καὶ εἰς θέσιν νὰ τὸ λύσῃ δι' ἄλλης ἐκκαθαρίσεως τῆς ἐπ' αὐτοῦ γνώμης του, ἡ ὁποία θὰ γίνῃ ἰδιαιτέρως. Τότε καὶ μόνον τότε θὰ ἔχωσιν ὑποχρέωσιν οἱ πολιτικοὶ τοποτηρηταί του οἱ τεχνικῶς διαχειριζόμενοι τὴν πολιτικὴν διάθεσιν καὶ πορείαν τοῦ Λαοῦ, ἄχι κυριολεκτικῶς ἀρχηγοί του, νὰ εἴπωσι καὶ αὐτοὶ τὴν γνώμην των. Ἀλλὰ τότε, πρὸς τούτοις, θὰ ὑποχρεωθῶσι πρωτίστως καὶ οἱ πολιτικοὶ ἡγέται τοῦ Βενιζελισμοῦ, ὅσοι πράγματι πιστεύουσιν εἰς τὸ δίκαιον καὶ τὸ συμφέρον τῆς Δημοκρατίας, νὰ ἀντιμετωπίσωσι τὴν ὡς ἄνω ἀντίθετον γνώμην τοῦ Λαοῦ, ἀλλὰ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἰς τί θὰ τοὺς ἐκρησίμευεν ἡ προεκλογικὴ προδίκασις τῆς ἐπὶ τοῦ πολιτεύματος γνώμης τοῦ Λαοῦ παρὰ τῶν πολιτικῶν ἡγετῶν;

ΑΧΑΙΟΥ

ΤΑ ΜΕΤΑ ΤΟ ΕΓΚΛΗΜΑ

Λόγῳ ἀσθενείας τοῦ κ. Ἀγγέλου Ι. Τρωιάνου ἡ συνέχεια τῶν ἀποκαλύψεων τῶν σχετικῶν πρὸς τὰς ἐκτελέσεις τῶν 6 θὰ δημοσιευθῇ εἰς τὸ προσεχὲς τεῦχος.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Παρακαλοῦνται θερμότατα οἱ ἀξιότιμοι κ. κ. συνδρομηταὶ οἵτινες ἀπηύθυναν ἐπιστολὰς πρὸς τὸν διευθυντὴν τῆς «Νέας Ἐποχῆς» κ. Ι. Μάλλωσην, ὅπως μὴ παρεξηγήσουν τὴν ἔλλειψιν ἀπαντήσεως αὐτοῦ πρὸς αὐτούς. Ὁ κ. Ἰ. Μάλλωσης ὑποψήφιος βουλευτὴς τῆς Ἀργολιδοκορινθίας, ἀπουσιάζει ἀπὸ 15ημέρου εἰς Ἐρμιονίδα. Ἐπανερχόμενος ἐκεῖθεν μετὰ τὰς ἐκλογάς, θ' ἀπαντήσῃ εἰς τὰς ἐπιστολὰς τῶν φίλων του καὶ συνδρομητῶν τῆς «Ν. Ἐποχῆς».

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

Ἡ «Νέα Ἐποχὴ» θὰ δημοσιεύσῃ βιβλιοκρισίας μόνον τῶν πρὸς αὐτὴν ἀποστελλομένων βιβλίων.

ΕΚΛΕΚΤΗ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΣ

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΜΑΛΑΙΝΟΣ

Ἡ «Νέα Ἐποχὴ» ὀφείλει νὰ ἐξάρῃ μίαν μόνον ὑποψηφιότητα καὶ ἰδιαίτατα συναδελφικὴν ἐν τῷ Συνδυασμῷ τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος τοῦ Νομοῦ Αἰτωλοακαρνανίας, ἥτις καὶ τοὺς συνεργάτας αὐτῆς καὶ τὸν δημοσιογραφικὸν κόσμον ἐξόχως τιμᾷ, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀντιβενιζελικὸν ἀγῶνα ἐν τῷ Νομῷ βαθέως ἐνισχύει τὴν ὑποψηφιότητα τοῦ κ. Μιλτιάδου Μαλαίνου. Ὁ κ. Μάλαινος ὄχι μόνον ὑπῆρξεν ἐκ τῶν πρώτων καὶ κυριωτάτων συνεργατῶν τῆς «Ν. Ἐποχῆς», ἀλλά, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν, ὅτι θὰ ἤρμοζεν εἰς αὐτὸν καὶ ὁ τίτλος δημιουργοῦ αὐτῆς, διότι ὑπῆρξεν ἐκ τῶν ἐμπνευστῶν τῆς ἰδέας τῆς ἐκδόσεώς της καὶ ἐκ τῶν μεγάλων ἠθικῶν ἐνισχυτῶν αὐτῆς.—μετὰ τοῦ ἐγκρίτου ἐπίσης δημοσιογράφου ἀδελφοῦ του κ. Ἐπαμ. Μαλαίνου—κατὰ τὴν διὰ μέσου ἀκανθῶν καὶ τριβόλων πορείαν αὐτῆς. Ἀλλά, ἀσχέτως πρὸς τοῦτο, ὁ κ. Μιλτιάδης Μάλαινος εἶνε μία ὡραία καὶ εὐγενὴς προσωπικότης ἐν τῷ ἀγῶνι ἐναντίον τοῦ Βενιζελισμοῦ, τῆς ἐωσφορικῆς αὐτῆς πολιτικῆς ἐμφανίσεως ἐν Ἑλλάδι πλήρης ὑψηλοῦ ἰδεολογισμοῦ, σθένους, ἠθικῆς ἀγνότητος καὶ ἀποτελεσματικῆς μαχητικότητος ἐν αὐτῷ. Ὁ ἀγὼν κατὰ τοῦ Βενιζελισμοῦ ἦτο καὶ εἶνε ἀγὼν εὐψυχίας, πίστεως καὶ χαρακτῆρος, καὶ ὁ κ. Μάλαινος διαλάμπει ὡς ἀντιβενιζελικὸς μαχητής, διὰ μέσου τῶν τριῶν αὐτῶν ἰδιοτήτων μὲ ἐξαιρετικὸν καὶ ἔντονον φῶς.

Ἐπὶ ἔτη πολιτικὸς ἀρθρογράφος καὶ τακτικὸς συντάκτης τῶν κυριωτέρων ἀντιβενιζελικῶν ἐφημερίδων τῶν Ἀθηνῶν, εὑρέθη πάντοτε καὶ ὡς δημοσιογράφος εἰς τὰς πρώτας γραμμὰς τῆς λυσσώδους καὶ ἀλύτου ἀκόμη συγκρούσεως μεταξὺ δύο πολιτικῶν ἀπόψεων καὶ κόσμων τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων ἐδοκιμάσθη ἀληθῶς οὗτος, ἐδοκιμάσθη τραγικώτατα, ἡ ἀντίθεσις ὅμως τῶν ὁποίων δύναται νὰ θεωρηθῇ καὶ ὡς ὁριστικὸν καθαρτήριον αὐτοῦ, ἐὰν τὴν κρίσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ καθοδηγήσωσιν ἐν τέλει ἡ ἱστορικὴ ἀλήθεια καὶ τὸ ἀμιγὲς συναίσθημα τῆς δικαιοσύνης.

Εἰσερχόμενος δὲ ἤδη εἰς τὴν Βουλήν, ἔχει νὰ συνεισφέρῃ βαθυτάτην δημοσιολογικὴν μόρφωσιν καὶ γνῶσιν πλήρη τῶν προσώπων καὶ πραγμάτων καὶ ἦθος ἄμεμπτον, κατὰ τρόπον ἀναμφισβήτητον δοκιμασθὲν διὰ μέσου τῶν συγχρόνων δοκιμασιῶν.

Τὸ Λαϊκὸν Κόμμα, τὸ ὁποῖον βαρύνει ἐξαφετικῶς ἡ πολιτικὴ κληρονομία τοῦ Δημητρίου Γούναρη, εἰς τὸ ὁποῖον ὅμως δὲν ἐπεκράτησεν ἀκόμη, ὅσον ἔπρεπε, τὸ προοδευτικὸν τοῦ ὑπερόχου ἐκείνου ἀνδρὸς πνεῦμα, προκειμένου περὶ ἀνανεώσεως τῶν δυνάμεων αὐτοῦ διὰ νέων καὶ παρθένων στοιχείων, δύναται ἀληθῶς νὰ παρουσιάσῃ τὴν ὑποψηφιότητα τοῦ κ. Μαλαίνου ὡς μίαν σημαντικὴν ἀπαρχὴν διαψεύσεως τῆς περὶ αὐτοῦ ἀντιλήψεως ταύτης τοῦ κόσμου.

Ἡ «Νέα Ἐποχὴ» δὲν τολμᾷ νὰ ζητήσῃ ἐκλεκτικὰς ψήφους διὰ τὸν ἀγαπητὸν συνεργάτην της ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν ἀναγνωστῶν καὶ συνδρομητῶν αὐτῆς Αἰτωλῶν καὶ Ἀκαρνάνων, διότι διὰ τὴν Αἰτωλοακαρνανίαν ὁ κ. Μ. Μάλαινος (Βλάσης Ρούμελης) ἀποτελεῖ μίαν ἐξαιρετικὴν προσωπικότητα. Τολμᾷ μόνον νὰ τονίσῃ ὅτι ἡ Αἰτωλοακαρνανία ἀντιπροσωπευομένη εἰς τὴν Βουλὴν ἀπὸ τὸν κ. Μάλαινον, ἐξασφαλίζει ἕνα Ἐθνικὸν ἀντιπρόσωπον, ὅστις θὰ τιμήσῃ αὐτὴν καὶ θὰ ἐνισχύσῃ τὴν κρατοῦσαν παρὰ τῷ Ἑλληνικῷ Λαῷ γνώμην, ὅτι πάντοτε ἡ ἁγνὴ αὐτὴ Ἑλληνικὴ γωνία ἐχάρισεν εἰς τὸ Ἔθνος ἐκλεκτοὺς ἐκπροσώπους τῶν ἰδιοτήτων τῆς Ἑλληνικῆς Φυλῆς.

Η «ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ»

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Ο ΕΛΛΗΝ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΣ

Ἡ διὰ τῆς παρόδου τοῦ χρόνου μεταβολὴ τοῦ Σώματος τῶν Ἀξιωματικῶν ἐν Ἑλλάδι παρουσιάζει ἐξαιρετικὸν φαινόμενον.

Ὁμοία ἐξέλιξις εἰς Σῶμα Ἀξιωματικῶν δὲν παρετηρήθη κατ' οὐδεμίαν ἀνάλογον περίοδον καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς παλαιοὺς Στρατοὺς τῶν Μεγάλων Εὐρωπαϊκῶν Κρατῶν.

Ἀπὸ τῆς συστάσεως τῶν πρώτων παρ' ἡμῖν μονάδων μονίμου ὠργανωμένου Στρατοῦ καὶ μέχρι σήμερον (περίοδος μὴ ὑπερβαίνουσα ἑκατονταετίαν) τὸ Σῶμα τῶν Ἑλλήνων Ἀξιωματικῶν ἐσημείωσε τοιαύτην ἐξέλιξιν δυναμένην καλῶς νὰ χαρακτηρισθῇ ἐκ τῆς κατὰ καιροὺς ἐπίσης μεταβληθείσης στολῆς του. Τὸ Ἑλληνικώτατον ἔνδυμα τῆς λεβέντικης φουστανέλλας καὶ τοῦ ἀθανάτου τσαρουχίου περιῆλθεν εἰς τὴν ἀφάνειαν καὶ ἀντεκατεστάθη ἤδη ἀπὸ τὸ σύγχρονον εὐρωπαϊκώτατον τοιοῦτον. Δὲν προβάλλουν γυμνὰ καὶ δασύτριχα στήθη, ἀλλ' ἐπιδεικνύονται κομψὰ χιτώνια, προσομοιάζοντα μὲ προθήκας καταστημάτων ἐμπορικῶν πολυχρώμων μεταξωτῶν ὑφασμάτων. Τὸ βαρὺ καὶ ἄχαρι ἀπηρχαιωμένον ὑπόδημα διεδέχθη τὸ ἁπλοῦν καὶ σοβαρὸν Στρατιωτικὸν τοιοῦτον καὶ τοῦτο ἤδη ἀντικαθιστᾷ τὸ κομψὸν σκαρπῆνι, ἐξ οὗ προβάλλει ἡ μοντέρνα μπὲζ κάλτσα. Τὸ ἱστορικὸν συλλάχι, τὸ κοσμούμενον συνήθως μὲ δύο ἐμπροσθογεμῆ ἀργυρόλαβα πιστόλια, ἀντικαθιστᾷ ἡ Ἀγγλικὴ ἐξάρτυσις.

Τὸν ἄκαμπτον καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀμαθῆ καὶ ἡμιβάρβαρον Ἀξιωματικὸν τῆς παλαιοτέρας ἐποχῆς βαθμηδὸν διεδέχετο ὁ κοινωνικὸς καὶ μορφωμένος Ἀξιωματικὸς διὰ νὰ φθάσῃ (περίοδος 1914 — 1922) τὸν τέλειον Ἄνθρωπον καὶ τὸν Ἐπιστήμονα Ἀξιωματικόν.

Μετὰ τοὺς ἐνδόξους πολέμους 1912 — 1913 οἱ Ἕλληνες Ἀξιωματικοὶ ἐξήρθησαν εἰς τὸν ὑψηλὸν ἐπίπεδον τῆς Στρατιωτικῆς συνειδήσεως, ἐμπνέοντες ἀπόλυτον τὸν σεβασμὸν καὶ ἀποσπῶντες διὰ τῆς ἀμέμπτου συμπεριφορᾶς των ἐξαιρετικὴν τὴν ἐκτίμησιν.

Κατὰ τὰ ἔτη 1913, 1914 καὶ 1915, κατὰ τὴν ἀλησμόνητον ὡραίαν ἐκείνην ἐποχήν, ἡ δημοσία ἐμφάνισις Ἀξιωματικοῦ ἐπλήρου τὰς καρδίας τῶν πολιτῶν ἐξ ἐνθουσιασμοῦ καὶ Ἐθνικῆς ὑπερηφανείας, αἱ δὲ τότε τεθεῖσαι βάσεις ἐκπαιδεύσεως καὶ ὀργανώσεως τοῦ Στρατοῦ ἠγγυῶντο ἀπολύτως τὴν δημιουργίαν ἑνὸς Στρατοῦ «Σεβαστοῦ εἰς τοὺς φίλους καὶ φοβεροῦ εἰς τοὺς ἐχθρούς».

Ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ 1915 ἢ μᾶλλον ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ κινήματος τῆς Θεσσαλονίκης, ἡ τάξις ἐν τῷ Στρατῷ ἀνετράπη, ἡ ἱεραρχία ἐποδοπατήθη, ἡ ἐπετηρὶς ἐρρακώθη καὶ τὸ χείριστον πάντων εἰσήλασεν εἰς τοὺς Στρατῶνας ἡ ἐπικίνδυνος διὰ τὴν ἠθικὴν ὑγείαν τοῦ Στρατοῦ πολιτική. Ἡ πολιτικὴ εἶνε ὁ μεγαλύτερος ἐχθρὸς τῆς πειθαρχίας καὶ τοῦ φρονήματος τοῦ Στρατεύματος. Ἡ πολιτικὴ ἐξαλείφει τὰς ὡραίας παραδόσεις τοῦ Στρατοῦ, καὶ νεκρώνει τὰς εὐγενεστέρας τῶν ἀνασκιρτήσεων τῆς Στρατιωτικῆς ψυχῆς.

Τὰς διαπραχθείσας ἐν τῷ Στρατεύματι ἀπὸ τοῦ 1917 μέχρι τοῦ 1920 καταφόρους ἀδικίας ἐπηνόρθωσεν ἡ πρώτη Νοεμβρίου 1920.

Ἀπὸ τοῦ 1915 μέχρι τοῦ 1922 ὅ,τι ἐγένετο ἀνήκει μᾶλλον εἰς τὴν ἱστορίαν.

Ὑπάρχει ὅμως μία ἄλλη περίοδος:

Ἡ περίοδος αὕτη ἀρχίζει ἀπὸ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1922, ἀφ' ἧς ἐποχῆς ἐγένετο ἡ Στρατιωτικὴ ἐπανάστασις Πλαστήρα. Τότε ὁ Στρατὸς διεσαλεύθη ἐκ βάθρων, διασχισθεὶς εἰς Στρατὸν ἐπαναστατικὸν καὶ εἰς Στρατὸν Πατριωτικόν. Ἀπὸ τότε ὁ Στρατὸς ἔπαυσε νὰ εἶνε ὡς τὸν ἐννοεῖ καὶ τὸν θέλει ἡ Ἐθνικὴ συνείδησις, ὡς τὸν ποθεῖ καὶ τὸν ὀνειρεύεται ὁ πρὸς συντήρησιν αὐτοῦ βαρύτατα φορολογούμενος Λαός.

Τὰ βαθύτερα αἴτια τῆς ἀθλίας καταστάσεως εἰς ἣν περιῆλθεν ὁ Στρατός μας κατέστησαν ἤδη εἰς πάντας γνωστά.

Ὁ Βενιζελισμὸς εἶνε ὁ γεννήτωρ τῆς Ἑλληνικῆς Στρατοκρατίας, ἡ δὲ ἐπαναστατικὴ κατάστασις ἡ κατ' οὐσίαν ἀπὸ τοῦ 1922 συνεχιζομένη, εἶνε ὁ κηδεμὼν καὶ ἐκμεταλλευτὴς ταύτης. Τὰ συμπράττοντα στοιχεῖα ὡς ἄτομα καὶ ὡς ὁμάδες ἐγκαθίδρυσαν ἐν Ἑλλάδι τὴν ρεαλιστικὴν σχολὴν τῆς ὑποδουλώσεως τῶν πολλῶν ὑπὸ τῶν ὀλίγων, ἐτεχνουργήσαν περιτέχνως τὴν ὀλιγαρχίαν, θυσιάσαντα ἀμειλίκτως ἀντίπαλα πρόσωπα, ἀξίας, ἱερὰ καὶ ὅσια μὲ ἀνεξάντλητον ποικιλίαν καὶ ἐφευρετικότητα. Αἱ Στρατοκρατικαὶ ἀντιλήψεις κατέστησαν ἀνυπέρβλητον ἐμπόδιον εἰς τὴν πρόοδον καὶ εὐημερίαν τοῦ δυ-

στυχισμένου μας Ἔθνους.

Ἡ ἐπικρατοῦσα Στρατοκρατικὴ αὕτη κατάστασις ἀποτελεῖ σαφῆ ἐκδήλωσιν νοσηρᾶς περιόδου τοῦ Ἔθνους, θὰ λήξῃ δὲ ἀσφαλῶς ἀφ' ἑαυτῆς διὰ τῆς βεβαίας φθορᾶς της καὶ κυρίως ἐκ τῶν πραγμάτων.

Ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς δὲν εἶνε ἁπλοῦς θεατής, ὡς νομίζουν οἱ ἀφελεῖς.

Τὰ Στρατιωτικὰ στοιχεῖα ἅτινα διοικοῦσι τὴν χώραν αὐθαιρέτως, ἐπεμβαίνοντα εἰς τὴν ρυθμισιν τῶν κοινῶν, προεκάλεσαν ἤδη τὴν ὀργὴν τοῦ Λαικοῦ ὄγκου, τὸ δὲ παιζόμενον ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1922 δρᾶμα σφυρηλατεῖ ἐπὶ τῆς ἀοιάσειστου θελήσεως τῆς Λαικῆς μάζης τὸ συναίσθημα, «τοῦ Δικαιώματος τῆς ἐλευθέρας διαθέσεως καὶ τοῦ αὐτεξουσίου», δικαιώματος ἀποκτηθέντος διὰ μακρῶν ἀγώνων καὶ μεγάλων θυσιῶν.

Αἱ ἀρχαὶ τῆς ἠθικῆς στηρίζονται ἐπὶ τοῦ δόγματος «ἀνοχὴ τῆς παραβιάσεως τῶν ἰδίων δικαιωμάτων ἀποτελεῖ προσβολὴν τοῦ καθήκοντος τοῦ ἀνθρώπου πρὸς ἑαυτόν» καὶ συνεπείᾳ τούτου τὸ ἀξίωμα «μὴ ἀφίνετε ἀτιμώρητον τὴν καταπάτησιν τῶν δικαιωμάτων σας» πάντες δὲ οἱ Νόμοι καὶ πάντα τὰ δίκαια ἐπιτρέπουσι «Βίᾳ τὴν Βίαν ἀπωθεῖν».

Ἀλλοίμονον εἰς ἐκείνους ποῦ παραγνωρίζουν τὴν ἀκατάβλητον Λαϊκὴν δύναμιν. Τὸ πλῆθος ἀπὸ πρᾶον πρόβατον γίνεται θηρίον καὶ ἀνατρέπει τὸ πᾶν μὲ ἕνα καὶ μόνον μυκηθμόν.

Κατ' ἀπαράβατον φυσικὸν κανόνα θὰ ἐπέλθῃ στιγμὴ κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Λαϊκὸς ὄγκος, ὀρθούμενος, θὰ συνθλίψῃ μοιραίως τοὺς ὑαφρπάσαντας τὰς ἐξουσίας καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἐκμεταλλευομένους αὐτάς. Καὶ δὲν ἀπέχει ἡ στιγμὴ αὕτη. Ἀρκούμεθα μόνον νὰ τονίσωμεν τὴν ἐπικίνδυνον ψυχικὴν κατάστασιν ὑφ' ἧς κατέχεται ὁ Λαός.

Ὑπάρχει μερὶς τῶν Ἀξιωματικῶν, ἡ ὁποία διατηρεῖ ὀτὲ λανθάνουσαν, ὀτὲ πολιτικοφανῆ, ὀτὲ ἀπροκάλυπτον τὴν Στρατοκρατίαν. Ἡ ταραχοποιὸς αὕτη μερὶς τῶν ἀτελευτήτων κινημάτων καὶ δικτατοριῶν φοβεῖται ὅτι θὰ πάθῃ ἐξ ἐνδεχομένης Διοικητικῆς τοῦ Κράτους μεταβολῆς.

Ὑπάρχει ὅμως ἀναμφισβητήτως καὶ μία μεγίστη μερὶς τῶν ἀξιωματικῶν ἡ ὁποία δὲν μετέχει καὶ δὲν ἐγκρίνει τὰ ἔργα τῆς μιᾶς ἐκείνης μερίδος. Εἶνε ὅμως περίεργον πῶς οἱ πλεῖστοι οὗτοι ἀξιωματικοὶ δὲν ἐκδηλοῦν ἐνεργῶς τὴν διαφωνίαν των καὶ πῶς ἐπιτρέπουν νὰ πράττωνται διὰ λογαριασμὸν τοῦ Στρατεύματος πράξεις αἱ ὁποῖαι ἀναμφισβητήτως καὶ τὸ Στράτευμα βλάπτουν ἀνεπανορθώτως καὶ τὴν χώραν ἄγουν πρὸς τὴν καταστροφήν.

Ὑπάρχουσιν ἐπίσης πολλοὶ ἀξιωματικοί, οἱ ὁποῖοι, ἀμφιρρέποντες πάντοτε καὶ ἀρεσκόμενοι νὰ λέγωνται «φρόνιμοι» προσχωροῦσιν εὐκόλως καὶ ταχέως εἰς τὸν ἑκάστοτε κατακτητὴν τῶν κρατικῶν ἐξουσιῶν.

Τί νὰ εἴπῃ τις διὰ μίαν ἄλλην γνωστὴν μερίδα Ἀξιωματικῶν; Ἡ μερὶς αὕτη τῶν καιροσκόπων Ἀξιωματικῶν ἔχει ὡς ἔμβλημα τὸ «ὅποιος γάϊδαρος κι' αὐτοὶ σαμάρι» διὰ τουτους θὰ ἰσχύσῃ τὸ «θὰ κλαύσωσι τελευταῖοι καὶ πικρῶς».

ΠΩΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΣΚΕΦΘΩΣΙΝ ΟΙ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΙ

Οἱ Ἀξιωματικοὶ πρέπει τέλος πάντων νὰ σκεφθῶσι καὶ νὰ ἐννοήσωσι τὰ ἑξῆς:

1) Ὅτι, τὸ Κράτος τῆς Στρατοκρατίας δὲν πρέπει πλέον νὰ διατηρηθῇ, ἀλλὰ νὰ ἡγηθῶσι τοῦ Λαοῦ, μετὰ τοῦ Λαοῦ, διὰ τὸν Λαὸν οἱ πολιτικοὶ τῆς χώρας ἄνδρες καὶ ὅτι τότε δύναταί τις νὰ ἀναμένῃ νέαν ζωὴν καὶ νέας δόξας. Κράτος ἐν Κράτει δὲν δύναται, δὲν πρέπει νὰ ἐξακολουθήσῃ ὑφιστάμενον.

2) Ὅτι, ἡ ἀπὸ πολοῦ καταστᾶσα ἀσταθὴς τοῦ Ἀξιωματικοῦ θέσις διεμορφώθη εἰς μεταβατικῆς ὑποστάσεως τοιαύτην, ἤδη δὲ μετεβλήθη εἰς τελείως ρευστήν καὶ ὅτι τοῦτο ὀφείλεται ἀποκλειστικῶς εἰς τὸ ὅτι οἱ Ἀξιωματικοὶ δὲν ἀφοσιώνονται εἰς τὰ καθαρῶς Στρατιωτικὰ των ἔργα.

3) Ὅτι, ἕως πότε θὰ ἄγωνται καὶ θὰ φέρωνται παραφόρως καὶ τυφλῶς παντοιοτρόπως ἀλληλοσπαρασσόμενοι καὶ φθίνοντες; Ἕως πότε θὰ πλανῶνται ἐν τῷ πελάγει τῆς κακοδαιμονίας ἄνευ κατευθύνσεως καὶ πηδαλίου; Ἕως πότε θὰ σύρωνται μεθύοντες ὄπισθεν τοῦ ἅρματος τῶν ματαιοδόξων καὶ ψευδοδιδασκάλων τοῦ πατριωτισμοῦ;

4) Ὅτι, πρέπει νὰ ἐξυπνήσωσι καὶ νὰ συνέλθωσι, διότι ὁ Στρατὼν ἀφίεται ἔρημος!... καὶ θὰ θρηνήσωσι κατόπιν ἐπὶ περισσοτέρων ἐρειπίων!....

5) Ὅτι, διὰ πάντων διῆλθον καὶ ὅλα τὰ ἐδοκίμασαν καὶ πάντα ἀπέτυχον οἰκτρῶς. Συνετῶς νὰ διδαχθῶσι καὶ νὰ συνετισθῶσιν ἐκ τῆς σκληρᾶς πείρας τῶν πραγμάτων.

6) Ὅτι, ὁ δρόμος ὃν ἀκολουθοῦσιν ἤδη τοὺς ὁδηγεῖ εἰς βεβαίαν καταστροφήν, ἐνῷ ὁ ἄλλος, ὅστις εὐρὺς διανοίγεται ἐνώπιόν των ἄγει πρὸς ἀσφαλῆ θρίαμβον τῶν γενικῶν συμφερόντων.

Ἂς ἀκολουθήσωσιν τὸν δεύτερον διὰ νὰ ἀναγεννηθῶμεν ἐσωτερικῶς καὶ διὰ νὰ δυνηθῶμεν νὰ ἴδωμεν μίαν ἡμέραν «Ἕνωσιν ἀδελφικήν». Δι' αὐτῆς καὶ μόνης θὰ φθάσωμεν εἰς τὸν λιμένα τῆς ποθουμένης καὶ ἐπιδιωκομένης εὐημερίας.

(Τὸ τέλος εἰς τὸ ἑπόμενον)

Ι. ΠΑΠΑΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ
τέως ἀντισυνταγματάρχης

Τύποις «ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ»
(Τμῆμα Δινοτυπίας)

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΕΞ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Η ΕΚΤΑΣΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ ΤΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΟΥΙΛΛΙΑΜΣΤΑΟΥΝ

(Τὴν κατωτέρω περίληψιν τοῦ ἐνώπιον τῶν μελῶν τοῦ Πολιτικοῦ Ἰνστιτούτου τοῦ Οὐίλλιαμσταουν ἐκφωνηθέντος λόγου τοῦ Ἀρχισυντάκτου τῆς «Ἀτλαντίδος» κ. Ἀδαμαντίου Πολυζωΐδου, ἐπὶ «οἰκονομικῶν τινων ἀπόψεων τῆς σημερινῆς καταστάσεως τοῦ Κόσμου», μεταφράζομεν ἐκ τῆς ἐγκρίτου ἐφημερίδος τῆς Βοστώνης «BOSTON EVENING TRANSCRIPT» τοῦ παρελθόντος Σαββάτου:)

Ὁ ἀρχισυντάκτης τῆς «Ἀτλαντίδος» κ. Ἀδαμάντιος Θ. Πολυζωΐδης, κατὰ τὴν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ κ. Μ. Μπῶνν συζήτησιν ἐπὶ τῶν ἀπόψεων τῆς σημερινῆς οἰκονομικῆς θέσεως τοῦ κόσμου, ἐβεβαίωσεν ἐν τῷ Πολιτικῷ Ἰνστιτούτῳ τοῦ Οὐίλλιαμσταουν, ὅτι ἡ Ἀμερικανικὴ κοινὴ γνώμη δὲν εἶνε πάντοτε ὀρθὴ καὶ καλῶς πληροφορημένη ὅταν πρόκειται νὰ κριθῇ ἡ οἰκονομικὴ πίστις μιᾶς χώρας.

«Ὁποτεδήποτε ἡ κοινὴ γνώμη τῶν Ἀμερικανῶν καὶ ἡ γνώμη τῶν οἰκονομολόγων τῆς Ἀμερικῆς, εἶπεν ὁ κ. Πολυζωΐδης, χάνει τὴν ἐμπιστοσύνην της πρὸς τὴν ἱκανότητα ἢ τὴν προθυμίαν μιᾶς ἄλλης χώρας ὅπως ἀντιμετωπίσῃ τὰς ὑποχρεώσεις της, κατέρχεται τότε ἡ οἰκονομικὴ πίστις τῆς χώρας ταύτης καὶ ἡ οἰκονομικὴ θέσις αὐτῆς κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον διαμορφοῦται ἀναλόγως πρὸς τὰς Ἀμερικανικὰς ἀμφιβολίας. Ἐν ἄλλαις λέξεσι, ὁσάκις πιστεύομεν, ὅτι μία χώρα εἶνε φερέγγυος, κρίνομεν τὴν οἰκονομικήν της πίστιν ὡς καλήν, ἐνῷ τὸ ἐναντίον συμβαίνει ὁσάκις ἡ Ἀμερικὴ ἔχει ἐναντίαν γνώμην. Τούτων οὕτως ἐχόντων, δὲν δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν τὴν ἀξίωσιν ὅπως θεωρῆται πάντοτε ἡ Ἀμερικανικὴ κοινὴ γνώμη ὀρθὴ καὶ καλῶς διαμεμορφωμένη, ὁσάκις πρόκειται νὰ ἐξετασθῇ ἡ οἰκονομικὴ πίστις μιᾶς χώρας. Ὑπάρχουν καὶ πολλοὶ ἄλλοι τρόποι ἐκτιμήσεως τῆς πραγματικῆς καὶ δυναμικῆς οἰκονομικῆς πίστεως μιᾶς χώρας ἀπὸ τὴν ἱκανότητά της νὰ ἀνταποκριθῇ εἰς ἓν λῆγον χρεωστικὸν γραμμάτιον. Μία χώρα πιστωτῶν, οἵα ἀπέβη ἡ Ἀμερικὴ μετὰ τὴν λῆξιν τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου, πρέπει νὰ ἀναμορφώσῃ, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἄποψιν ταύτην, τὰς προ τοῦ πολέμου ἰδέας καὶ ἀντιλήψεις της περὶ οἰκονομικῆς πίστεως, καὶ πρέπει νὰ ποιῆται μετὰ μεγάλης προσοχῆς χρῆσιν τῆς τεθείσης εἰς χεῖράς της δυνάμεως, ὁσάκις παρουσιάζεται πρὸ αὐτῆς τὸ ζήτημα νὰ ἐνισχύσῃ ἢ νὰ καταστρέψῃ τὴν οἰκονομικὴν πίστιν μιᾶς ἄλλης χώρας τῆς ὁποίας ἡ ἀνικανότης νὰ ἀνταποκριθῇ εἰς ἓν ὡρισμένον γραμμάτιον κατὰ μίαν ὡρισμένην ἡμέραν οὐδαμῶς εἶνε ἔνδειξις τῆς ἐθνικῆς ἢ κρατικῆς χρεοκοπίας τῆς χώρας ταύτης.

«Θὰ ἦτο ἐπιθυμητὸν, τόσον ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῶν ἐπιζητουσῶν τὴν ὑποστήριξίν μας χωρῶν ὅσον καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῶν Ἀμερικανῶν πιστωτῶν, οἱ ὁποῖοι θέλουν νὰ ἔχουν ἥσυχον τὸν νοῦν των ὁσάκις ἀνταλλάσσουν τὰ χρυσᾶ δολλάριά των μὲ ξένας ὁμολογίας ἢ γραμμάτια, νὰ ἐξευρεθῇ καλλιτέρα μέθοδος ἐξακριβώσεως τῆς πραγματικῆς οἰκονομικῆς πίστεως μιᾶς ξένης χώρας ἀπὸ τὴν σήμερον ἐν χρήσει. Ἐννοεῖται ὅτι μία τοιαύτη μεταβολὴ τῆς γνώμης τῶν Ἀμερικανικῶν οἰκονομικῶν κύκλων δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἐπέλθῃ ἐντὸς 24ὥρου. Δι' αὐτὸν δὲ τὸν λόγον ἐπί τινα ἀκόμη χρόνον θὰ δεήσῃ νὰ προσαρμοσθῶμεν πρὸς τὰς ὑπαρχούσας συνθήκας, προσπαθοῦντες ταυτοχρόνως νὰ τὰς βελτιώσωμεν. Ὡς ἔχουν σήμερον τὰ πράγματα, ἡ σταθερότης τῆς κυβερνήσεως μιᾶς Εὐρωπαϊκῆς χώρας φαίνεται νὰ εἶνε ἡ πρώτη ἔνδειξις τῆς οἰκονομικῆς ἰσχύος ἢ ἀδυναμίας τῆς χώρας ταύτης. Ἰδιαιτέρως ἀληθεύει τοῦτο ὅσον ἀφορᾷ τὰς μικροτέρας Εὐρωπαϊκὰς χώρας, καὶ ἰδιαίτατα τὰς μὴ χαιρούσας πολλῆς ὑπολήψεως, ὡς συμβαίνει μὲ τὰ Βαλκανικὰ Κράτη. Τὸ γεγονὸς ὅτι ὑπάρχει δικτατορία ἐν Ἀθήναις, τὸ γεγονὸς ὅτι ἐν Ρουμανίᾳ αἱ ἐκλογαὶ δὲν διεξάγονται μὲ αὐστηρὰν τήρησιν τῶν συνταγματικῶν διατάξεων, τὸ γεγονὸς ὅτι συνεχὴς διαπάλη ἐπικρατεῖ μεταξὺ

τῶν κομμάτων ἐν Νοτιοσλαυΐᾳ, καὶ ὁ ἀείποτε παρὼν κίνδυνος ἐπαναλήψεως τῶν κομμουνιστικῶν ταραχῶν ἐν Βουλγαρίᾳ, ἀποτελοῦσι μερικοὺς ἀπὸ τοὺς λόγους διὰ τοὺς ὁποίους αἱ νομισματικαὶ μονάδες, τῶν ἄλλως πολλὰ ὑποσχομένων Κρατῶν τούτων, ἔχουν τόσον πολὺ καταπέσει ἐν τοῖς Ἀμερικανικοῖς Χρηματιστηρίοις. Ὁ λόγος δι' ὃν δυσπιστοῦμεν πρὸς τὰ Βαλκανικὰ Κράτη ὀφείλεται πιθανῶς εἰς τὸ γεγονός, ὅτι σπανίως τὰ λαμβάνομεν ὡς μίαν οἰκονομικὴν ὀντότητα. Κρίνομεν τὰ Βαλκανικὰ Κράτη ἓν καθ' ἓν χωριστά, καὶ λησμονοῦμεν πόσον ἀλληλένδετα εἶνε ὅσον ἀφορᾷ τὰς οἰκονομικὰς σχέσεις των. Καθ' ἣν στιγμὴν διεσαλεύθη ἡ ἰσορροπία ὅλων τῶν Εὐρωπαϊκῶν συναλλαγμάτων, δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ προσδοκᾷ τις περιορισμὸν ἐν τῇ αὐξήσει τῆς κυκλοφορίας τῶν Βαλκανικῶν νομισμάτων. Ἡ οἰκονομικὴ θέσις τῶν Βαλκανικῶν Κρατῶν εἶνε ἀποτέλεσμα τῆς γενικῆς καταρρεύσεως τῆς Εὐρώπης μᾶλλον, παρὰ ἔκφανσις τῆς ἐσωτερικῆς οἰκονομικῆς ἀδυναμίας τῶν Κρατῶν τούτων.

»Μετὰ τὸν μέγαν Πόλεμον τὰ Βαλκανικὰ Κράτη εἶχον ἀνάγκην κεφαλαίων ἵνα βοηθηθῶσι πρὸς ἀνασύνταξιν τῶν οἰκονομικῶν των, ὡς μόνην πηγὴν πρὸς προμήθειαν χρημάτων εἶχον τὴν Εὐρώπην, οὔτε ὅμως ἡ Ἀγγλία, οὔτε ἡ Γαλλία ἠδύναντο νὰ χρηγήσωσι δάνεια εἰς ἄλλας χώρας ἐφ' ὅσον καὶ αὐταὶ ὀφείλουσι μεγάλα ποσὰ εἰς τὴν Ἀμερικήν. Ἀφ' ἑτέρου, αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι, ἀντὶ νὰ ἐρευνήσωσι τὰς ἐν τῇ Βαλκανικῇ συνθήκας δι' ἴδιον αὐτῶν λογαριασμόν, προετίμησαν νὰ λάβουν ὡς γνώμονά των τὴν ἐγκαινιασθεῖσαν ὑπὸ τῶν ἐν Λονδίνῳ καὶ Παρισίοις ἀπέναντι τῶν Βαλκανικῶν χωρῶν πολιτικήν, οὕτως ὥστε ἀπεκόπη ὁ δρόμος πρὸς πᾶσαν πηγὴν χρημάτων ἢ δανείων διὰ τὰ Βαλκάνια. Δύναται νὰ εἴπῃ τις, ὅτι ἡ Ἐγγὺς Ἀνατολὴ εὑρίσκεται σήμερον ἐν τῇ θέσει ἀνθρώπου κληρονομήσαντος μεγάλην ἰδιοκτησίαν καὶ ἔχοντος ἀνάγκην ἀναλόγων μετρητῶν διὰ νὰ φέρῃ τὴν ἰδιοκτησίαν ταύτην εἰς κατάστασιν ὥστε νὰ δίδῃ κέρδη. Πρέπει δὲ νὰ σημειωθῇ, ὅτι τὸ γεγονὸς τοῦτο τῆς ἐφαρμογῆς σχεδὸν διεθνοῦς οἰκονομικοῦ ἀποκλεισμοῦ κατὰ τῶν Βαλκανικῶν Κρατῶν ἤγαγε τὰς χώρας ταύτας πρὸς ἄλλας κατευθύνσεις, κυρίως δὲ πρὸς τὴν ἀποκατάστασιν σχέσεων στενωτέρας συνεργασίας καὶ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν ἀμοιβαίων οἰκονομικῶν δεσμῶν των μέσῳ τελωνειακῶν ἑνώσεων καὶ ἄλλων ἐμπορικῶν καὶ οἰκονομικῶν συμφωνιῶν. Ἐν τῇ ἐργασίᾳ ταύτῃ ἡ Ἕνωσις τῶν Ρωσσικῶν Σοβιὲτ, ἐποφθαλμιῶσα πάντοτε νέας ἐπιχειρήσεις, λαμβάνει λίαν ἐνεργὸν μέρος.

»Ἐν τῶν περιεργοτέρων φαινομένων τῆς μεταπολεμικῆς Εὐρώπης εἶνε καὶ ἡ ἐντελῆς σχεδὸν οἰκονομικὴ κατάρρευσις τῆς νικηφόρου Τουρκίας ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ἐκπληκτικὴν οἰκονομικὴν ἀναζωογόνησιν τῆς ἡττηθείσης Ἑλλάδος. Ἅπαντες οἱ ἐρχόμενοι ἐξ Ἐγγὺς Ἀνατολῆς ταξειδιῶται ἀφηγοῦνται θλιβερὰς ἱστορίας περὶ τῆς ἐγκαταλείψεως καὶ ἐρημώσεως τῶν ἄλλοτε μεγάλων λιμένων τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς Σμύρνης, ἐνῷ καὶ οἱ ἐνθουσιωδέστεροι θαυμασταὶ τῆς μεγαλουργίας τοῦ Μουσταφᾶ Κεμὰλ ἀναγκάζονται νὰ ὁμολογήσωσιν, ὅτι οἱ Ἑλληνικοὶ λιμένες τοῦ Πειραιῶς καὶ τῆς Θεσσαλονίκης εἶνε τὰ ζωηρότερα ἐμπορικὰ κέντρα τῆς Ἀνατολικῆς Μεσογείου. Ἓν καὶ ἥμισυ ἑκατομμύριον Ἑλλήνων, οἵτινες ἦσαν ἡ σπονδυλικὴ στήλη τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς τῆς πρώην Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας, καταβάλλουσι νῦν πάσας τὰς προσπαθείας των ὅπως αὐξήσωσι τὴν παραγωγικὴν δύναμιν καὶ τὸν πλοῦτον τῆς Ἑλλάδος. Καὶ οἱ ἐπιστρέψαντες εἰς Βουλγαρίαν ἀκόμη πρόσφυγες σὺν τῷ χρόνῳ θὰ ἀποδειχθῶσιν ὡς ἀποτελοῦντες πηγὴν δυνάμεως μᾶλλον παρὰ ἀδυναμίας διὰ τὴν χώραν ταύτην. Τὸ ὅτι δὲ ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις τῶν Βαλκανικῶν Κρατῶν δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ κρίνεται ἐκ τοῦ πίνακος τῆς συναλλαγματικῆς ἀξίας τῶν νομισματολογικῶν των μονάδων, ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ Σύνδεσμος τῶν Ἐθνῶν, ὃν οὐδεὶς δύναται νὰ κατηγορήσῃ ἐπὶ κεροδοσκοπείᾳ, ἐπεκύρωσε τὰ προσφυγικὰ δάνεια καὶ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Βουλγαρίας, κατόπιν λίαν ἐνδελεχοῦς καὶ λεπτομεροῦς ἐρεύνης. Τέλος, ἕτερος παράγων ἐν τῇ οἰκονομικῇ ἀναγεννήσει τῶν Βαλκανικῶν Κρατῶν θὰ εἶνε καὶ ἡ ἐνίσχυσις τῆς πολιτικῆς των ζωῆς. Ἐν τοιαύτῃ δὲ πάλιν περιπτώσει, ἔχομεν πρὸ ἡμῶν, οὐχὶ ἀσυγκράτητόν τινα τάσιν τῶν Βαλκανικῶν λαῶν εἴτε πρὸς τὸν Φασισμόν, εἴτε πρὸς τὸν Σοβιετισμόν, ἀλλὰ μᾶλλον μίαν συνεχῶς ἐκδηλουμένην ἐπιθυμίαν ποδὸς ἀποκατάστασιν καθ' ὅλην τὴν Βαλκανικὴν Χερσόνησον μιᾶς ἐλαστικῆς, καλῶς λειτουργούσης καὶ φιλειρηνικῆς πολιτικῆς καὶ οἰκονομικῆς.

ΑΘ. ΠΟΝΤΙΔΑ
Ἰατροῦ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑΝ

Βιβλίον χρήσιμον διὰ τὰς οἰκογενείας καὶ τοὺς ἰατρούς. Προφύλαξις ἀπὸ πᾶσαν νόσον καὶ πρῶται βοήθειαι. Πωλεῖται εἰς ὅλα τὰ βιβλιοπωλεῖα.

νότητα τῶν αὐξήσεων τούτων. Καὶ τὸ μέχρι τῆς ἐκρήξεως τῆς εὐρωπαϊκῆς κρίσεως ἀποτέλεσμα τοῦ 1914, ἦτο τὸ πρῶτον ἔτος τῆς μετὰ τὸν πόλεμον γαλήνης, κατὰ τὸ ὁποῖον, εὐλόγως αἰσιώτατον μετὰ τὴν ἐπίτυχῆ ἔκβασιν τῶν δύο πολέμων, πᾶς τις διέβλεπεν, ὅτι ὁ τόπος ἐχώρησε μετὰ θάρρους εἰς τὴν συμπλήρωσιν τῶν ἐκ τῆς οἰκονομικῆς καχεξίας τῶν ἐτῶν τοῦ πολέμου κενῶν.

Εἶναι καιρὸς νὰ τεθῇ φραγμὸς εἰς τὴν νομοθετικὴν φιλοτιμίαν τῶν διαφόρων τμημάτων τῶν διαφόρων Ὑπουργείων, ἐν τῇ εὐγενεῖ ἀληθῶς ἁμίλλῃ των νὰ μὴ ἀφήσουν τίποτε ἔξω τῆς πεφωτισμένης προνοίας των. Πρέπει νὰ νοηθῇ, ὅτι ἡ εὐγενὴς αὐτὴ ἅμιλλα, ἐκδηλουμένη ὡς ἐξεδηλώθη μέχρι τοῦ νῦν, φέρει ὅλα τὰ ἐξωτερικὰ γνωρίσματα διασπαθίσεως ἀδεσπότου περιουσίας. Καὶ πρέπει νὰ σταματήσῃ, νὰ μελετηθοῦν συστηματικῶς αἱ ἀνάγκαι τοῦ μέλλοντος καὶ νὰ κανονισθῇ ἡ σειρὰ τῆς ἐξυπηρετήσεως ἑκάστης ὑπηρεσίας ἐξ αὐτῶν, καταδήλου ὄντος, ὅτι σύγχρονος ἱκανοποίησις εἶναι ἀδύνατος. Καὶ συγχρόνως νὰ μελετηθῇ σοβαρῶς ἡ ἀνάγκη τῆς τακτοποιήσεως τῶν ἐσόδων, ὥστε ταῦτα ν' ἀποβῶσιν ἐπαρκῆ. Καὶ ἐν τούτῳ ἠκούσαμεν, ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς θεωρεῖ ὄχι εὔθετον τὸν χρόνον διὰ τὰς ἐνδεικνυομένας φορολογικὰς μεταρρυθμίσεις, τὰς ἐγγυωμένας ἑδραιοτέραν τὴν στερέωσιν τῶν οἰκονομικῶν ἡμῶν δι' ἐνδεχομένην ἥττονα προσκαίρως ἀπόδοσιν. Ἐν τούτῳ διαφωνῶ πρὸς τὸν κ. Ὑπουργόν. Ἐν ὑγιᾷ οἰκονομικῇ καταστάσει ἐπαρκείας, φυσικῶς ἐξελισσομένης, δὲν εἶναι εὔκολον νὰ γίνωσιν αἱ φορολογικαὶ μεταρρυθμίσεις, αἱ δυνάμεναι προσκαίρως νὰ διαταράξωσιν αὐτήν. Ἐν ἀνωμάλῳ οἰκονομικῇ καταστάσει, καθ' ἣν ἐπιβάλλεται ἀναγκαίως περίοδός τις χρόνου ἐξυγιάνσεως βραχείας ἢ μακρᾶς διαρκείας, ἦτο μᾶλλον ἐνδεδειγμένον νὰ γίνωσιν αἱ μεταρρυθμίσεις, αἱ ἀσφαλίζουσαι ἑδραιότερον τὸ μέλλον. Διότι, καὶ ἂν ἐπάγωνται μικρὰν πρόσκαιρον διατάραξιν, περὶ ταύτης θὰ μεριμνῶσι τὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα πάντως θὰ ληφθῶσι διὰ τῶν ὑφισταμένων καὶ ἀνεξαρτήτων αὐτῆς ἀνωμαλιῶν. Διότι, ὅταν ὁμιλῶμεν περὶ μεταρρυθμίσεων, ἔχομεν βεβαίως πάντες ὑπ' ὄψιν ὄχι ἀπολύτως μειώσεις φορολογίας, ἀλλὰ διαρρυθμίσεις τοῦ φορολογικοῦ συστήματος, ἀπολησούσας χάρις εἰς τὴν κρείττονα κατανομὴν τῶν βαρῶν, εἰς μείζονα ἀπόδοσιν ἐν τέλει. Διότι ἡ ἀποδοτικότης τῆς φορολογίας ἐν τῷ συνόλῳ εἶναι στενῶς συνηρτημένη μετὰ τῆς εὐστοχίας τοῦ συστήματος τῆς ἐκδηλουμένης ἐν τῇ ἀναλογωτέρᾳ κατανομῇ τῆς ἐπιβαρύνσεως. Καί, προκειμένου περὶ τῶν μεταρρυθμίσεων τῶν φορολογιῶν, τῶν προορίζομένων νὰ δώσωσι τὴν ὁριστικὴν μορφὴν τοῦ φορολογικοῦ συστήματος, καὶ ἵνα μελετηθῶσι τὰ περὶ ταύτην, θεωρῶ ἀδύνατον τὴν πραγματοποίησιν αὐτῶν, ἄνευ συνδυασμοῦ πρὸς τὴν διοικητικὴν μεταρρύθμισιν.

Ἔχω τὴν πεποίθησιν, ὅτι ἐὰν δὲν ἐπικρατήσωσιν ἐν τῇ διοικητικῇ ὀργανώσει τῆς χώρας ἄλλαι ἀρχαὶ ἀπὸ τὰς μέχρι τοῦδε κρατησάσας εἶναι ἀδύνατον νὰ ἔχωμεν καὶ ὑγιᾶ οἰκονομικὴν κατάστασιν. Εἶναι νομίζω εὔθετος ὁ καιρός, ἵνα μελετηθῶσι τὰ περὶ τούτων καὶ τεθῶσιν αἱ βάσεις, ἐφ' ὧν μόνον δύναται νὰ στηριχθῇ ἑδραίως τὸ μέλλον.

Ἔχω τὴν πεποίθησιν, ὅτι τότε μόνον θὰ ἐπιτευχθοῦν αἴσια ἀποτελέσματα, ὅταν εἰσαχθῇ σύστημα διοικητικόν, θέτον τὸν πολίτην εἰς τὴν θέσιν ν' ἀντιληφθῇ ἐκ τῆς ἰδίας του ἐνεργείας τὸν φόρον οὐχὶ ὡς ἐπιβάρυνσιν ἐπὶ ξένου πρὸς αὐτὸν σκοποῦ, ἀλλὰ ὡς εἰσφορὰν διὰ τὰ αὐτὸν διαφέροντα. Καὶ ἵνα γίνῃ τοῦτο ἀνάγκη νὰ ὀργανωθῇ ἡ χώρα κατὰ περιφερείας, οἵας κατὰ τὸ δυνατὸν τῆς ὑπάρξεως κοινῶν συμφερόντων τῶν κατοικούντων αὐτὰς ἐνδεικνύει. Ἀνάγκη νὰ δημιουργηθῇ ἡ εὐχέρεια εἰς τοὺς ἐν τῇ περιφερείᾳ κατοικοῦντας, ἵνα διὰ τῆς ἰδίας αὐτῶν βουλήσεως ἀπ' εὐθείας ἐκδηλουμένης, καὶ ὄχι κατ' ἀπόφασιν ἀντιπροσώπων, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐπεκτείνωσι τὸν κύκλον τῆς ὁμαδικῆς των δράσεως, ἀφ' ἑτέρου δ' ἐπιβάλλωσιν εἰς ἑαυτοὺς τὴν εἰσφορὰν τῶν πρὸς τοῦτο μέσων.

Ἡ πολιτικὴ Ἱστορία τοῦ Δημητρίου Π. Γούναρη

Εἶναι, ἀνάγκη, κύριοι, νὰ εἰσαχθῇ σύστημα διοικητικὸν ἐπιτρέπον νὰ γεννηθῶσιν αὐτοδιοικούμενοι κύκλοι μὲ ζωὴν πραγματικήν, τὴν ζωήν, τὴν ὁποίαν δίδει μόνη ἡ ὕπαρξις κοινῶν συμφερόντων, ἡ συνείδησις τῆς ὑπάρξεως αὐτῶν καὶ ἡ θέλησις τῆς πρὸς ἱκανοποίησιν αὐτῶν ἐργασίας, διὰ τῆς διαθέσεως ἐξ ἰδίων τῶν πρὸς τοῦτο μέσων. Μέχρι τοῦδε ἐνομίσαμεν, ὅτι ἡ διοίκησις ὀργανοῦται διὰ νόμων καὶ διὰ τῶν ἑκάστοτε αὐτοσχεδιασμάτων τῶν εἰσηγητῶν τῶν σχετικῶν νόμων. Καὶ κατεσκευάσαμεν χαρτίνους ὀργανισμούς, ἔχοντας αὐτὴν μόνον ἐν τῇ φαντασίᾳ τῶν αὐτοσχεδιαστῶν των. Εἶναι καιρὸς ν' ἀφήσωμεν καὶ τὴν πραγματικότητα νὰ ἐπιτελέσῃ τὸ δημιουργικὸν αὐτῆς ἔργον, παρέχοντες μόνον μετὰ προθυμίας τὴν κύρωσιν τοῦ Κράτους εἰς τ' ἀποτελέσματα τῆς ἐνεργείας αὐτῆς.

Εἶναι καιρὸς νὰ παράσχωμεν εἰς τοὺς πολίτας, ἐὰν καὶ ὅπου καὶ ὅταν ἔχωσι τὴν συνείδησιν κοινῶν ἀναγκῶν, τὴν εὐχέρειαν νὰ ἐνεργήσωσιν ἰδίᾳ βουλήσει καὶ ἐξ ἰδίων μέσων πρὸς ἱκανοποίησιν αὐτῶν. Ὁ νομὸς καθιστάμενος νομικὸν πρόσωπον, προικιζόμενος μὲ ὄργανα αὐτο διοικήσεως διὰ τῆς ἐκλογῆς τῶν οἰκούντων τὸν τόπον ὁριζόμενα, νὰ δύναται νὰ ἐπεκτείνῃ τὸν κύκλον τῆς δράσεως αὐτοῦ, τῇ ἀποφάσει τῶν οἰκούντων αὐτόν. Ἐκ τῆς ἀποφάσεως ταύτης θὰ ἐξαρτηθῇ, ὄχι μόνον ἡ ἀνάληψις ἔργων ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Κράτους ἐπιχειρουμένων, ἐπὶ ἐκχωρήσει ἀναλόγων προσόδων τοῦ Κράτους, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀνάληψις ἔργων ἀφορώντων τὰς κοινὰς ἐκείνας ἀνάγκας, τὰς ὁποίας οἱ οἰκοῦντες τὸν νομὸν, ἤθελον κρίνει, τὰ ὁποῖα οἱ ἴδιοι ἤθελον ἀποφασίσει νὰ εἰσφέρωσι. Ὑπὸ τὸν νομὸν μικροτέρα περιφέρεια, ὀνομάσατέ την δῆμον ἢ ὅπως θέλετε, θὰ δώσῃ τὴν εὐχέρειαν δημιουργίας παρομοίων ζωντανῶν ὀργανισμῶν, ἀναπτυσσομένων ἀναλόγως τῶν ἑκασταχοῦ ἀναγκῶν, τῆς συνειδήσεως αὐτῶν καὶ τῆς ὑπάρξεως τῶν πρὸς ἱκανοποίησιν αὐτῶν ἀπαραιτήτων ὀργάνων καὶ ὑλικῶν μέσων, τῆς περὶ τούτων κρίσεως ἀνατεθειμένης εἰς τοὺς οἰκούντας τὴν περιφέρειαν.

Τέλος ἡ κοινότης, ἤτοι ὁ ὀργανισμὸς τοῦ ἑνὸς συνοικισμοῦ, θὰ ἀφεθῇ εἰς τοὺς ἀποτελοῦντας τὸν συνοικισμόν, ἐκδηλοῦντας τὴν θέλησιν αὐτῶν ἐντὸς τῶν ὑπὸ τῶν νόμων τιθεμένων ὁρίων, νὰ δημιουργηθῇ καὶ νὰ διαπλασθῇ, ἐκεῖ, ὅπου ὑπῆρχε συνείδησις κοινῶν ἀναγκῶν, οἵαν αὐτὴν καὶ τὸ διαθέσιμον πρὸς χρησιμοποίησιν ὑλικόν, τὸ προσωπικὸν καὶ τὸ οἰκονομικόν, ἐνδεικνύουσι.

Ἔχω τὴν πεποίθησιν, κύριοι, ὅτι διὰ νομοθεσίας διοικητικῆς ἐπὶ τῶν ἀρχῶν τούτων ἐρειδομένης θὰ φθάσωμεν εἰς τὴν δημιουργίαν ὀργανισμῶν ζωντανῶν κατωτέρων τοῦ Κράτους, ἐκ τῆς κυριαρχικῆς ἐξουσίας αὐτοῦ ἀουομένων τὴν ἐπιβολήν, ἀλλ' ἐκ τῶν ἰδίων στοιχείων ἐμπνεομένων τὴν ψυχὴν καὶ τὴν κίνησιν. Βεβαίως τοιαύτη νομοθεσία δὲν θὰ παραγάγῃ ἀμέσως τοὺς καρπούς της καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα ὁμοιομόρφως. Ἡ πρόοδος ὅμως τῆς χώρας, ἡ ἐν παντὶ σημείῳ ἐκδηλουμένη, πρόοδος πνευματικὴ καὶ πρόοδος ὑλική, μοὶ δίδει σταθερὰν τὴν ἐλπίδα, ὅτι δὲν θὰ παρέλθῃ μακρὸς χρόνος, ὅτε ὁ εἷς μετὰ τὸν ἄλλον θὰ ἀνακύψωσιν ἐκ τῶν ἰδίων αὐτῶν δυνάμεων οἱ ζωντανοὶ αὐτοὶ ὀργανισμοί, βοηθοῦντες τὸ Κράτος εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποστολῆς του, τὴν ἱκανοποίησιν τῶν ὁμαδικῶν ἀναγκῶν. Καὶ θὰ γίνῃ δυνατὸν διὰ τῶν ὀργανισμῶν τούτων φυσιολογικῶς, λειτουργούντων, νὰ διαρρυθμισθῶσι προσηκόντως τὰ τῆς ἀμέσου φορολογίας, περιερχομένης βαθμηδὸν εἰς αὐτούς, ἀναδεχομένους καὶ τὰς ἀντιστοίχους ἐπιβαρύνσεις τοῦ Κράτους, διὰ τῆς ἀναδοχῆς πολλῶν ἐκ τῶν ἔργων, τὰ ὁποῖα ἤδη τὸ Κράτος ἀτελῶς ἐπιτελεῖ. Διότι ὑπὸ τοιούτους ὅρους ἀμέσου διαθέσεως ὑπὲρ τῶν περιφερειακῶν ἀναγκῶν καὶ εὐχερέστερον θὰ τίθεται ἢ θὰ αὐξάνεται, δικαιότερον θὰ κατανέμεται, καὶ ἀσφαλέστερον θὰ βεβαιοῦται καὶ πληρέστερον θὰ εἰσπράττεται πᾶς φόρος ἐξ ἐκείνων πρὸς τοὺς ὁποίους τόσον δυσμενῶς διάκειται παρ' ἡμῖν ὁ φορολογούμενος, πᾶς ἄμεσος φόρος. Δὲν ὁμιλῶ περὶ τοῦ σοβαροτάτου ἀπὸ ἀπόψεως πολιτικῆς διαπαιδαγωγήσεως ἀποτελέσματος τοιούτου συστήματος. Εἶναι καιρός, κύριοι,

ὁ πολίτης ν' ἀρχίσῃ ἐρωτώμενος καὶ ν' ἀποφασίζῃ καὶ περὶ πραγμάτων καὶ ὄχι μόνον περὶ προσώπων. Εἶναι καιρὸς νὰ τεθῇ ὄχι μόνον πρὸ τοῦ ἐρωτήματος τίς ὁ καταλληλότερος ἀντ' αὐτοῦ ν' ἀποφασίσῃ περὶ τῶν ἀφορώντων αὐτόν, ἀλλὰ καὶ πρὸ τοῦ ἄλλου σοβαρωτέρου, τί αὐτὸς ὁ ἴδιος θ' ἀποφασίζῃ περὶ τῶν διαφερόντων αὐτὸν καὶ περὶ τῆς πρὸς ἐνέργειαν αὐτῶν εἰσφορᾶς.

Μόνον, ὅταν τεθῇ πρὸ τοῦ ἐρωτήματος αὐτοῦ θὰ ἀποκτήσῃ τὴν συνείδησιν τῆς αὐτοβουλίας του, ἀλλὰ καὶ τὴν συναίσθησιν τῆς εὐθύνης του. Καὶ μὲ αὐτὰ τὰ δύο θὰ αἰσθανθῇ, ὅτι εἶναι ἡ δύναμις, ὅτι ἐξ αὐτοῦ ἀπορρέουσι τὰ πάντα, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν βαρύνουσι πᾶσαι αἱ συνέπειαι τῆς τυχὸν ἀστοχίας του. Ἀλλὰ περὶ τούτων δὲν πρόκειται ἤδη. Τὰς ἰδέας ταύτας ἔρριψα, διότι ἔχω τὴν πεποίθησιν, ὅτι μόνον ἐπὶ τῆς βάσεως διοικητικοῦ συστήματος, ἐμπνεομένου ὑπὸ τοιούτων ἀρχῶν, θὰ γίνῃ δυνατὴ προσήκουσα διαρρύθμισις τῆς φορολογίας, διὰ τῆς καταλλήλου διαρρυθμίσεως τῶν ἀμέσων φόρων. Ταῦτα ὅμως, ἀποτελοῦντα παρέκβασιν, ἀφορῶσι τὴν ὁριστικὴν κατεύθυνσιν τῶν πραγμάτων, ἣν νομίζω ἐνδεδειγμένην, ἵνα καὶ ἡ διοίκησις προαχθῇ καὶ τὰ οἰκονομικὰ ἑδραιωθῶσιν, ἀλλὰ τὰ προβλήματα τὰ δύο, τὰ μεγάλα, τὰ ὁποῖα ἀνέπτυξα ἀλληλένδετα ὀρθοῦνται πρὸ ἡμῶν ἀπειλητικὰ καὶ ἀξιοῦσι τὸν ἄμεσον καθορισμὸν τῆς πολιτικῆς, τὴν ὁποίαν θ' ἀκολουθήσῃ τὸ Κράτος κατὰ τὴν μεταβατικὴν περίοδον, τῆς ὁποίας εἶναι ἐπιβεβλημένον νὰ χαραχθῶσιν ἀπὸ τοῦ νῦν πάντες οἱ σταθμοί, τόσον ὡς πρὸς τὰς αὐξήσεις τῶν δαπανῶν, τῶν ὁποίων δύναται νὰ γίνῃ κατανομή, ὅσον καὶ ὡς πρὸς τὰς αὐξήσεις τῶν προσόδων, οὕτως ὥστε, ἀποκαθισταμένης ὅσον οἷόντε ταχύτερον, τῆς ἰσοζυγίσεως νὰ γίνεται δυνατὸν νὰ συμβαδίζωσιν ἀμφότερα ταῦτα ἰσοτελῶς εἰς τὴν περαιτέρω ἐξέλιξίν των. Περὶ τούτου, περὶ τῆς πολιτικῆς τῆς μεταβατικῆς αὐτῆς περιόδου τῆς ἐξυγιάνσεως οὐδὲν ἀνακοινοῖ ἡ Κυβέρνησις, πεῖθον, ὅτι ἔχει τοιαύτην. Ἔχομεν πάντως ἀκλόνητον πεποίθησιν ἐπὶ τὴν οἰκονομικὴν δύναμιν τῆς χώρας, ἡ ὁποία δύναται νὰ ἐπαρκέσῃ ἐπὶ πάσας τὰς ἀνάγκας καὶ μετ' ἀνέσεως νὰ παράσχῃ τὰ μέσα εἰς τὸ Κράτος, ἵνα ἐκτελέσῃ τοὺς σκοποὺς αὐτοῦ. Ἀλλ' ἵνα ἡ οἰκονομικὴ αὕτη δύναμις τῆς χώρας ὑπάρξῃ καὶ προαχθῇ ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ δύο τινά. Τὸ Κράτος νὰ παράσχῃ πάσας ἐκείνας τὰς ἐξυπηρετήσεις τῶν ὁμαδικῶν ἀναγκῶν, εἰς ἃς οὐδεμία ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία δύναται νὰ ἐπαρκέσῃ. Ἀλλά, παρ' αὐτὸ καὶ ὑπὲρ αὐτό, ἔχει ἀνάγκην ἡ ἐξυπηρέτησις τῆς κοινωνίας, νὰ ἀποτραπῇ πᾶσα ἀδεξία καὶ ἄστοχος διαρρύθμισις τῶν τοῦ Κράτους οἰκονομικῶν, καὶ αὐτῶν καθ' ἑαυτὰ καὶ ἐν τῇ ἐπαφῇ των πρὸς αὐτόν, διὰ τῆς ἀτέχνου φορολογίας. Διότι ἀδεξία καὶ ἄστοχος διαρρύθμισις τούτων θὰ ἠδύνατο νὰ τὰ παραβλάψῃ. Ἀλλὰ πρὸς τοῦτο χρειάζεται ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον καὶ ἄλλοτε ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου συνέστησα πρὸς τὴν Κυβέρνησιν· χρειάζεται ἐργασία, οἵαν δυστυχῶς δὲν ἐμφανίζει ἡ Κυβέρνησις. Ἀλλὰ χρειάζεται καὶ ἀπὸ μέρους τοῦ Κοινοβουλίου ὅσον ἔνεστι πλήρης συναίσθησις τῶν προσηκόντων αὐτῷ δικαίων, ὧν ἡ ἄσκησις ἀποτελεῖ ὑπέρτατον καθῆκον. Διότι διὰ τῆς ἀσκήσεως αὐτῶν συγκρατεῖται μὲν εἰς τὰς παραβάσεις, κεντρίζει δὲ πρὸς τὴν ὀρθὴν κατεύθυνσιν. Ἀλλὰ χρειάζεται ὑπὲρ ἀμφότερα ταῦτα καὶ τῆς δημοσίας γνώμης ζωντανὴ ἐμφάνισις ἐν τῇ παρακολουθήσει πάσης πολιτικῆς ἐνεργείας, μετ' ἀμειλίκτου κριτικοῦ πνεύματος. Τοῦ πνεύματος τούτου ἡ ἐμφάνισις ἀποτελεῖ τὴν μόνην ἀπόδειξιν τῆς ζωῆς, τῆς ὑγείας τῆς δημοσίας γνώμης, ἡ ὁποία μόνη, ὅταν ὑπὸ τοιούτου πνεύματος ἐμπνέηται, εἶναι ὁ κύριος παράγων παντὸς ἐλευθέρου πολιτεύματος. Ἄνευ τοιούτου πνεύματος διέποντος τὴν δημοσίαν γνώμην, ἡ λειτουργία παντὸς ἐλευθέρου πολιτεύματος καθίσταται τύπος κενός, χρήσιμος μόνον νὰ ἐπαναπαύσῃ τοὺς ἀφελεστέρους, τῶν ὁποίων ἡ ἀντίληψις δὲν εἰσδύει πέραν τῆς ἐπιφανείας. Ἐπιβάλλεται, ἵνα καὶ οἱ τρεῖς οὗτοι παράγοντες τῆς προόδου τῆς χώρας ὑπάρχουσιν ἐν πλήρει ἐνεργείᾳ. Ἡ χώρα

ἐργάζεται, προάγεται, ἀκμάζει, καὶ μετὰ πεποιθήσεως ἀτενίζει πρὸς αἴσιον μέλλον. Οἱ διαχειριζόμενοι τὰ τοῦ Κράτους καθῆκον ἔχουσι, ζωογονούμενοι ἀπὸ τὴν αὐτὴν ἔμπνευσιν, νὰ καταστήσωσι τὸ Κράτος ἀντάξιον τῶν προόδων τούτων, ὥστε νὰ γείνῃ ἀντάξιον καὶ τῶν πόθων καὶ τῶν ἀγώνων τῶν γενεῶν τοῦ παρελθόντος, ἀλλὰ καὶ τῆς μεγαλουργοῦ δράσεως τῆς γενεᾶς τῆς παρούσης. (Παταγώδη χειροκροτήματα ἐκ τῆς αἰθούσης καὶ τῶν θεωρείων. Τὰ μέλη τοῦ Ὑπουργικοῦ συμβουλίου καὶ πολλοὶ *βουλευταὶ* συγχαίρουν τὸν ρήτορα κατερχόμενον τοῦ βήματος).

* * *

Ὁ κ. Ἐλ. Βενιζέλος ἀμέσως μετὰ τὸν Γούναρην, ὑπὸ τὴν βαθεῖαν προσοχὴν τῆς Βουλῆς καὶ τῶν ἀκροατηρίων, ἀνῆλθεν ἐπὶ τὸ βῆμα διὰ ν' ἀπαντήσῃ εἰς τοὺς ρήτορας τῆς ἀντιπολιτεύσεως. Ὁμιλήσας ἐπὶ δίωρον ὁ κ. Βενιζέλος, ἀπησχολήθη κυρίως μὲ τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ Γούναρη ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν τῆς Ἑλλάδος ἐν γένει, ὑπεραμυνθεὶς τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεώς του καὶ ἐξάρας τὰς προόδους, τὰς ὁποίας ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του ἐπετέλεσεν ἡ Ἑλλάς. Στραφεὶς ἐν τέλει ὁ κ. Βενιζέλος πρὸς τὸν Γούναρην, ἐπέρανε τὴν ἀγόρευσίν του διὰ τῶν ἑξῆς:

ΕΛ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ,—«Ἐνθυμεῖσθε πῶς παρέλαβον τὴν Ἑλλάδα, ὅτε εἶχον τὴν τιμὴν ν' ἀνέλθω εἰς τὴν ἐξουσίαν, καὶ δὲν ἔχω, εἰμὴ νὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ παραβάλητε τὴν εἰκόνα τῆς Ἑλλάδος τῆς ἐποχῆς ἐκείνης μὲ τὴν εἰκόνα τῆς Ἑλλάδος, τὴν ὁποίαν θὰ σᾶς παραδώσω, ὅταν θὰ εἶσθε ἕτοιμος ἵνα παραλάβετε ταύτην . . .» (Ραγδαῖα χειροκροτήματα.)

Αἱ κρίσεις τοῦ τύπου

Αἱ παρατιθέμεναι κατωτέρω κατ' ἐκλογήν, κρίσεις τοῦ ἀθηναϊκοῦ τύπου ἐπὶ τῆς ὁμιλίας τοῦ Γούναρη δίδουν εἰκόνα τῆς σημαντικότητος αὐτῆς καὶ τῆς καθολικῆς ἐξ αὐτῆς ἐντυπώσεως.

«Ἑστία» 20 Δεκεμβρίου 1914

Ὁ κ. Δημήτριος Γούναρης

«Ἠκούσθη μετὰ τῆς προσοχῆς καὶ τοῦ ἐνδιαφέροντος, τῶν ὁποίων ἦτο ἀξία, ἡ ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ χθεσινὴ ἀγόρευσις τοῦ Πολιτευτοῦ Ἀχαϊοήλιδος κ. Δημ. Γούναρη.

Θ' ἀπετέλει δὲ αὐτόχρημα περιττολογίαν σήμερον ἔστω καὶ ἁπλῆ ὑπόμνησις τῶν ρητορικῶν καὶ καλλιλογικῶν ἀρετῶν, ὅσον καὶ τῆς βαθείας ἐπιστημονικῆς γνώσεως τῶν πραγμάτων, αἱ ὁποῖαι διέκριναν καὶ χθὲς, ὅπως ἀνέκαθεν, τὸν διαπρεπῆ ὁμιλητήν».

«Ἀθῆναι» 20 Δεκεμβρίου 1914.

Μετὰ τὴν συζήτησιν

Ἡ χθεσινὴ ἐν τῇ Βουλῇ συζήτησις ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν τοῦ Κράτους, ἀπετέλεσεν οὐχὶ μόνον συνέχειαν, ἀλλὰ καὶ συμπλήρωμα ὑπέροχον τῆς ἐρεύνης τῶν οἰκονομικῶν θεμάτων τῆς χώρας.

Ὁ βουλευτὴς Πατρῶν κ. Δ. Γούναρης ὑπῆρξεν ὁ κυρίαρχος τοῦ βήματος καὶ ἡ εὔγλωττος αὐτοῦ ἀνάλυσις ὅλων τῶν μυστηρίων τῆς ἀναπτύξεως ὁλοκλήρου, δυναταί τις νὰ εἴπῃ, πολιτικοῦ προγράμματος.

Καὶ ἔπειτα ὁ κ. Γ. Θεοτόκης κατήνεγκεν τὸ ὕστατον κτύπημα κατὰ τοῦ οἰκοδομήματος τῆς Κυβερνήσεως.

Αἱ παλαιαὶ ἰδέαι, τὰς ὁποίας διανθίζει διὰ τοῦ ἀνορθωτικοῦ ψεύδους ἡ παροῦσα Κυβέρνησις, κατέρρευσαν ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην, καὶ ἐπεφάνη ἡ ἀλήθεια τῆς ὁποίας τὸν δρόμον ἀπὸ τριῶν ἤδη ἡμερῶν φωτίζουσιν ἐν τῇ Βουλῇ, κατηύγασε δὲ ἡ χθεσινὴ φωτεινοτάτη ἀγόρευσις τοῦ κ. Δ. Γούναρη.

Ἤδη εἰς τὴν ἀντίληψιν ὁλοκλήρου τοῦ κόσμου περιῆλθεν ἡ ἔρευνα τῶν οἰκονομικῶν ὑποθέσεων τοῦ Κράτους.

Ἐνώπιον τῆς Ἑλλάδος ἐμφανίζεται τὸ μέγα πρόβλημα τῆς παραμονῆς ἐντὸς ψευδοῦς πολιτειακοῦ καθεστῶτος καὶ τῆς δημιουργίας πραγματικοῦ κόσμου πολιτικῶν ἰδεῶν καὶ μεριμνῆς ὑπὲρ τῶν δημοσίων συμφερόντων.

Ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ Κράτους ἀπεδείχθη συνωνθύλευμα προσπαθειῶν συγκαλύψεως τῆς οἰκτρᾶς καταστάσεως, ἥτις ὁδηγοῦσα εἰς τὴν οἰκονομικὴν χρεωκοπίαν μοιρέως φέρει καὶ πρὸς καταστροφὴν πάσης προσπαθείας διὰ τὴν ὑλικὴν καὶ συνεπῶς τὴν ἠθικὴν ἔκλυσιν καὶ καταστροφὴν τοῦ Κράτους.

Οὐδεμία μέθοδος ἐν τῇ ρυθμίσει τῶν εἰσπράξεων, ὥστε κατὰ τὰ βάρη ν' ἀποδίδωσι καθωρισμένα ἔσοδα. Οὐδεμία μελέτη, ὅπως σκοπίμως διατίθενται αἱ δαπάναι.

Ἡ σπατάλη, ἡ ἄσκοπος δημιουργία πολιτελῶν ὑπηρεσιῶν, ἰδία, ἡ διὰ ποικίλων προσχημάτων συγκρότησις καὶ ἐνίσχυσις τῆς φατρίας κατεδείχθησαν σαφῶς διὰ τῆς παραθέσεως προγράμματος πολιτικοῦ λελογισμένου καὶ διὰ τῆς ἀναλύσεως ἀριθμῶν, τῶν ὁποίων ἡ εὐγλωττία δὲν δύναται εἰμὴ νὰ ἔχῃ τὴν ἐπίδρασιν τῶν ἐπιχειρημάτων τῆς ἀληθείας. Ἀναμένομεν καὶ τοὺς ὑπολειπομένους ρήτορας. Ἰδίως ἐπιθυμοῦμεν ν' ἀκούσωμεν τὰς ἀντιρρήσεις τῆς Κυβερνήσεως καὶ τοὺς ἰσχυρισμοὺς αὐτῆς διὰ τὴν ἐμφανισθεῖσαν δημιουργίαν τῶν πραγμάτων.

Ἀλλ' ἡ μέχρι τοῦδε ἐντύπωσις ἐκ τῶν ἐν τῇ Βουλῇ ἀγορεύσεων ἡ συμπληρωθεῖσα διὰ τῆς ἀναλύσεως, ἣν ἐποιήσατο ὁ κ. Δ. Γούναρης καὶ διὰ τῆς ἀπαραμίλλου αὐθεντικότητός του καὶ εὐγλωττίας, παρέσχεν καὶ εἰς τὴν Βουλὴν καὶ θὰ παράσχῃ ἐκτὸς αὐτῆς τὴν πίστιν ἑδραίαν, ὅτι ἄνευ μεθόδου, ἄνευ σχεδίου, ἄνευ μελέτης ἀφιεμένη εἰς τὴν τύχην αὐτῆς κυβερνᾶται ἡ χώρα. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι οὔτε ἱκανοποίησις τῶν πόθων τοῦ ἐπαναστατήσαντος ἑλληνικοῦ λαοῦ οὔτε εἰκὼν πολιτείας εὐνομουμένης καὶ ἐχούσης ἀποστολὴν μείζονα ἑνὸς ἐφημέρου βίου».

«Ἐφημερὶς» τῆς 20 Δεκεμβρίου 1914.

«Ἡ ἀγόρευσις τοῦ κ. Γούναρη ἦτο οἵα ἀνεμένετο. Χωρὶς περιττὰς λέξεις, πλήρης οὐσίας καὶ ἐννοιῶν, σαφὴς καὶ ἐπιστημονική, ἐχειροκροτήθη ἀπὸ ὅλους καὶ ὡς ἡ ὑπερτέρα πασῶν τῶν μέχρι τοῦδε κατὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ τῆς ἐν γένει πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως ἀγορεύσεων».

«Ν. Ἡμέρα» 20 Δεκεμβρίου 1914.

«Ἤρχισε χθὲς ἡ ψήφισις τοῦ προϋπολογισμοῦ. Ἡ ἀγόρευσις τοῦ κ. Γούναρη ἦτο νευρώδης καὶ λίαν ἐπιστημονική, τὴν παρηκολούθησε δὲ ἡ Βουλὴ ὁλόκληρος μετὰ ζωηροῦ ἐνδιαφέροντος. Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, λαβὼν κατόπιν τὸν λόγον, ἐδικαιολόγησεν ὡς ἀναπόφευκτα τὰ ἐλλείμματα τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ ἐτόνισεν ἐκ νέου τὴν πεποίθησιν του διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἀκμὴν τῆς χώρας. Ὁ κ. Θεοτόκης περιεστράφη

ἰδίως εἰς τὸ ζήτημα τῶν καθημερινῶς ψηφιζομένων νομοσχεδίων, τὰ ὁποῖα καλὰ κατ' ἀρχήν, προϋποθέτουσι κολοσιαίας δαπάνας, μὴ δυναμένας λόγῳ τῶν περιστάσεων ν' ἀντιμετωπισθῶσιν. Ὁ κ. Βενιζέλος δὲν ὡμίλησεν. Οὕτως ἡ συζήτησις ἐπερατώθη καὶ ἐλπίζεται, ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ λήξῃ μέχρι τῆς Δευτέρας».

«Ἀκρόπολις» 21 Δεκεμβρίου 1914.

«Ἀνηλεές».

«Τὸ ἀπὸ τὸν κ. Δ. Γούναρην τετράωρον μαστίγωμα τοῦ προϋπολογισμοῦ ὑπῆρξε πράγματι ἀνηλεές.

»Ἀπέναντι τοῦ κ. Διομήδους, Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, ὅστις ἐζήτησε ν' ἀπολογηθῇ, ὁ κ. Δ. Γούναρης εἶχεν ἀναδειχθῇ προσωποποίησις καὶ τοῦ Δαυὶδ καὶ τοῦ Γολιάθ.

»Τί ὑπελείπετο ἄρα εἰς τὸν ἀπολογούμενον; Τί ἄλλο παρὰ ἡ καραβοτσακισμένη ἀγόρευσίς του;

«Ἀθῆναι» 21 Δεκεμβρίου 1914.

«Τὰ κυβερνητικὰ φύλλα ἀνεκήρυξαν ἀρχηγὸν τῆς ἀντιπολιτεύσεως τὸν κ. Δ. Γούναρην μετὰ πολλῶν ἐπαίνων, Τὸ ἴδιον ἔγινε πρὸ ὀλίγου διὰ τὸν κ. Γ. Ζωγράφον, ὅστις ἀμέσως διωρίσθη. Ἂς ἴδωμεν τώρα, ὁποίαν θέσιν ἑτοιμάζει ἡ Κυβέρνησις διὰ τὸν ἐκ Πατρῶν διαπρεπῆ πολιτευτήν. Ὁπωσδήποτε ἡ ἐπιβολὴ τοῦ κ. Δ. Γούναρη καὶ ὁ θωρακισμός του κατὰ τοῦ ὅπλου τῆς δημοκοπίας τῆς συνεχοῦς ἀναμίξεως τοῦ παρελθόντος, ἠνάγκασε τὸν κυβερνητικὸν τύπον νὰ ὁμολογήσῃ τὴν ἐντύπωσιν τῆς ἀληθείας, ἣν παρέσχεν ἡ ἀγόρευσίς του. Ἂς μὴ μεριμνᾷ ὁ κυβερνητικὸς τύπος διὰ τὸν διορισμὸν ἀντιπολιτευομένου. Αὐτοὺς τοὺς πληθύνει ἡ εὐγλωττία τῶν πραγμάτων. Ἂς διορίζωνται συμπολιτευόμενοι. Διὰ τοὺς διορισμοὺς μάλιστα αὐτοὺς ὑπάρχουσι καὶ τὰ περισσεύματα τῶν ἐννέα ἑκατομμυρίων, τὰ ὁποῖα ὁ βουλευτὴς κ. Καφαντάρης ἀνεκάλυψεν εἰς τὸ γαλακτοπωλεῖον ἔνθα συνδιεσκέφθη μετὰ τοῦ κ. Α. Διομήδους. Τὸ μόνον ἐρώτημα εἶναι ἂν ὑπάρχῃ ἀκόμη κυβερνητικὸς μὴ διωρισμένος».

«Ν. Ἡμέρα» 21 Δεκεμβρίου 1914.

«Ἡ προσοχή, μεθ' ἧς ἐν τῇ Βουλῇ ἠκούσθη ὁ λόγος τοῦ κ. Γούναρη καὶ ἡ ὁμόθυμος ἐπιδοκιμασία τῶν ὅσον ἀνέπτυξε περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ἐπὶ ἄλλων βάσεων διοικητικῆς ὀργανώσεως τοῦ Κράτους, χαρακτηρίζουσι τὴν ὡριμότητα τῶν τοιούτων σκέψεων καὶ τὴν ἐπιβαλλομένην υἱοθέτησιν καὶ παραδοχὴν συστήματος διοικήσεως ὑπὸ τὸ ὁποῖον νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ ἀνάπτυξις τῆς πρωτοβουλίας τῶν πολιτῶν καὶ ἡ βελτίωσις τῶν ὁμαδικῶν συμφερόντων. Ἐὰν ἡ Κυβέρνησις ἐν τῇ διαχειρίσει τῶν ἐξωτερικῶν ὑποθέσεων τοῦ Κράτους, ἔχῃ νὰ ἐπιδείξῃ μεγάλας ἐπιτυχίας ἐπὶ τῶν πραγμάτων διαπιστουμένας πλέον, δὲν εἶχεν ὅμως τὸν καιρόν, λόγῳ τῶν κρίσεων καὶ τῶν ἀνωμαλιῶν, νὰ ἐπιστήσῃ ὅσον θὰ ἔπρεπε, τὴν προσοχήν της εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ἐσωτερικὴν ὀργάνωσιν τῆς χώρας. Βεβαίως οὐδεὶς εἶχε τὴν ἀξίωσιν, ἐν ὥραις ὑπερτάτων ἐθνικῶν περιπετειῶν, νὰ προσηλωθῇ ἡ Κυβέρνησις εἰς τὰ τῆς ἐσωτερικῆς ἀναπλάσεως. Ἀλλ' ἀποκαθισταμένων τῶν πραγμάτων καὶ παγιουμένης τῆς ὁμαλότητος ἐν τῇ χώρᾳ ὁριστικῶς, καθῆκον πρώτιστον τῆς Κυβερνήσεως εἶναι νὰ συγκεντρώσῃ ὅλην αὐτῆς τὴν ἐνέργειαν εἰς μίαν εὐρεῖαν διοικητικὴν μεταρρύθμισιν, ὡς τὴν ἀνέπτυξεν ὁ ἐκ Πατρῶν βουλευτής, ἥτις θὰ

ἀπετέλει τὰς βάσεις τῆς διοικητικῆς ὀργανώσεως τῆς Ἑλλάδος, ὀργανώσεως μὴ δυστυχῶς σήμερον ὑφισταμένης, ἐλλείψει μεθόδου, συστήματος, μέσων, ὀργάνων. Ἐὰν ἡ διοίκησις ἀπηλλάγη τοῦ φατριασμοῦ, οἷος πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως εἶχε δημιουργηθῆ, δὲν διεπλάσθη ὅμως ἡ διοίκησις ἐπὶ νέων θεμελίων, ὅπως καταστῇ ἀποδοτικὴ μειζόνων καρπῶν. Δὲν εἶναι δὲ δυνατὸν τὰ οἰκονομικὰ ἑνὸς Κράτους νὰ βαδίσουν προοδευτικῶς, ὅσον καὶ στερεῶς, ἐφόσον λείπει ἡ διοικητικὴ ἐκείνη ὀργάνωσις, ἀπὸ τὴν ὁποίαν θὰ προέλθουν οἱ ζωντανοὶ ὀργανισμοί, οἳ μέλλοντες νὰ καταστήσουν τὸν πολίτην ἀληθῆ διαχειριστὴν τῶν ἰδίων συμφερόντων.

Ὁ κ. Γούναρης εἰπὼν ὅσα ἀνέπτυξε λίαν εὐγλώττως καὶ μετὰ πολλῆς ἀντικειμενικότητος, δὲν ἀνεκάλυψε βεβαίως τι τὸ νέον καὶ τὸ ἄγνωστον. Κατέδειξεν, ὅτι στερούμεθα ἐντελῶς διοικητικοῦ συστήματος, καὶ ἀγόμενος ἐκ τῶν διδαγμάτων τῆς πείρας καὶ τῆς ἐπιστήμης, διέγραψε, ποῖον εἶναι τὸ διοικητικὸν σύστημα, τὸ ὁποῖον μᾶς λείπει καὶ οὕτινος ἔχομεν ἀναπότρεπτον ἀνάγκην. Ἐφάνη ὅμως ρίπτων τὰς ἰδέας αὐτὰς περὶ διοικητικῆς ὀργανώσεως διὰ τὸ ἀπώτερον μέλλον. Καὶ ἐν τούτῳ διαφωνοῦμεν. Δὲν ὑπάρχει σήμερον Κράτος, ἀξιοῦν νὰ λέγεται πολιτισμένον καὶ προοδευτικόν, τὸ ὁποῖον νὰ μὴ ἔχῃ σύστημα διοικήσεως, ὅμοιον ἢ περίπου ὅμοιον πρὸς ἐκεῖνο, ὑπὲρ οὗ ηὐχήθη ὁ ἐκ Πατρῶν πολιτευτής. Δὲν ὑπάρχει δευτέρα γνώμη, ὅτι ὁ νομὸς πρέπει νὰ κατασταθῇ νομικὸν πρόσωπον, οὕτως ὥστε νὰ εἶναι εἰς θέσιν ν' ἀναλάβῃ αὐτὸς πλέον τὴν ἐκτέλεσιν ἔργων, ἀφορώντων τὰς ἰδίας των ἀνάγκας, ἔργων, τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιχειρήσῃ τὸ κέντρον, ὡς ἤδη εἶναι καθιερωμένον. Μόνον νομὸς μεταβαλλόμενος εἰς νομικὸν πρόσωπον, προικιζόμενος μὲ τὰ κατάλληλα συμβούλια καὶ ἔχων μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς κοινότητος, ἢ τοῦ δήμου, καὶ ἄλλο τι διάμεσον διοικητικὸν πλάσμα, ἐπαρχίαν, διαμέρισμα ἢ ὅτι δήποτε ἀνάλογον, θὰ εἶναι εἰς θέσιν, ἐπὶ ἐκχωρήσει ὡρισμένων προσόδων τοῦ Κράτους, τῶν ἀμέσων πόρων, νὰ ἐξυπηρετῇ τὰς ἀνάγκας τοῦ πληθυσμοῦ του, ἀνάγκας, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τοπικῆς εὐημερίας καὶ προόδου. Οἱ ζωντανοὶ οὗτοι ὀργανισμοὶ θ' ἀναπτυχθοῦν ἀναλόγως τῶν ἐκασταχοῦ ἀναγκῶν τῆς κυβερνήσεως αὐτῶν καὶ τῆς ὑπάρξεως τῶν πρὸς ἱκανοποίησιν αὐτῶν ἀπαραιτήτων ὀργάνων καὶ ὑλικῶν μέσων, περὶ ὧν θὰ κρίνωσιν οἱ ἀποτελοῦντες τὴν περιφέρειαν. Εἶναι ἀληθές, ὅτι τὸ πρῶτον καὶ δυσχερέστερον βῆμα μιᾶς τοιαύτης διοικητικῆς ὀργανώσεως ἐγένετο ἤδη διὰ τοῦ νέου περὶ δήμων καὶ κοινοτήτων καθεστῶτος. Ἀλλὰ τὸ συμπλήρωμα λείπει καὶ ἐφόσον δὲν φθάσωμεν εἰς μίαν συνολικὴν διοικητικὴν ὀργάνωσιν, οἵα ἡ προμνημονευθεῖσα δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀπαλλαγῶμεν τῆς διοικητικῆς ἀναρχίας τῆς τόσον ἐπιζημίου ἀποβαινούσης διὰ τὴν παγίωσιν ὑγιῶν καὶ εὐρώστων δημοσίων οἰκονομικῶν.

Ἀποδίδοντες ὑψίστην σημασίαν εἰς τὴν καθιέρωσιν νέας διοικητικῆς ὀργανώσεως, φρονοῦμεν, ὅτι ἐπιβάλλεται πρωτίστως εἰς τοὺς Ὑπουργοὺς τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τῶν Οἰκονομικῶν νὰ συνεργασθῶσιν ἀπὸ τοῦδε πρὸς προετοιμασίαν μελέτης, ἐφ' ἧς ἀναγκαίως νὰ ἑδραιωθῇ ἡ νέα διοικητικὴ ὀργάνωσις. Αὕτη δὲν δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ μονομερῶς, ἀλλὰ μόνον ἐν συνδυασμῷ μὲ διαρρύθμισιν τῆς ἀμέσου ἡμῶν φορολογίας, κατὰ συνέπειαν ἐν συνδυασμῷ τοῦ ἑνὸς Ὑπουργείου, τῶν Ἐσωτερικῶν, πρὸς τὸ ἄλλο, τῶν Οἰκονομικῶν. Ἐὰν ἀπὸ τοῦδε τὸ ζήτημα τοῦτο μελετηθῇ, εἶναι δυνατὸν νὰ ἐλπίζῃ τις, ὅτι, ληγούσης τῆς γενικῆς κρίσεως, δὲν θὰ χαθῇ πολὺς χρόνος πρὸς μελέτην, ἀλλ' ὅτι θὰ εἶναι ἐφικτόν, εὐθὺς ἀμέσως, νὰ τεθῇ εἰς ἐφαρμογὴν ἡ νέα διοικητικὴ ὀργάνωσις τοῦ Κράτους. Τοιαύτη ὀργάνωσις καὶ μόνη θὰ φέρῃ τὸν πολίτην εἰς τὴν θέσιν νὰ ἀντιληφθῇ ἐκ τῆς ἰδίας του ἐνεργείας, ὅτι ὁ φόρος δὲν εἶναι ἐπιβάρυνσις ἐπὶ ξένου πρὸς αὐτὸν σκοποῦ, ἀλλ' εἰσφορὰ ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τοῦ ἰδίου. Ὅταν δὲ τοιαῦται

ἀρχίσουν νὰ ἐπικρατοῦν ἀντιλήψεις μεταξὺ τῶν πολιτῶν περὶ δικαιωμάτων καὶ ὑποχρεώσεων αὐτῶν, ἡ Ἑλλὰς δὲν θὰ εἶναι ἐσωτερικῶς οἵα εἶναι, σήμερον. Θὰ εἶναι ἀγνώριστος ἀπὸ πρόοδον καὶ πολιτισμόν».

Βενιζέλος—Γούναρης.

Εἷς ἐξ ἐκείνων, οἵτινες ἐν τῇ Βουλῇ παρηκολούθουν μετὰ ἰδιαιτάτου ἐνδιαφέροντος καὶ μετὰ θαυμασμοῦ τὰς ἀγορεύσεις τοῦ Γούναρη, τὰς πλήρης ἐπιστημονικότητος ὡς καὶ κατ' ἐξοχὴν ρητορικὰς κατὰ τὴν μορφήν, ἦτο ὁ κ. Ἐλευθ. Βενιζέλος. Ἐκτὸς δὲ τῆς ἀξίας τῶν ὁμιλιῶν τούτων, ἥτις ἐπεβάλλετο εἰς τὸν κ. Βενιζέλον ὑπῆρχε βεβαίως καὶ ψυχολογικὸς λόγος, ὁ λόγος τῆς ὑπάρξεως ἐν τῇ Βουλῇ ἑνὸς ἰσχυροῦ κοινοβουλευτικοῦ καὶ πολιτικοῦ παράγοντος, ὅστις ἀπετέλει ἐν αὐτῇ κατὰ τὴν γνώμην τοῦ κ. Βενιζέλου, τὸ ἰσοδύναμον ἀντίροπον αὐτοῦ.

Ὁ κ. Βενιζέλος, ἀποβλέπων εἰς τὸ νὰ χρησιμοποιήσῃ, καὶ πρὸς ἰδίαν πολιτικήν του ἐνίσχυσιν πρὸς τούτοις, ὅλας τὰς ἀξίας διὰ τὴν Χώραν καὶ ἐκτιμῶν ἐξαιρετικῶς καὶ τὰ μέγιστα τὸν Γούναρην ὡς οἰκονομολόγον, εἰσηγήθη πρὸς αὐτὸν διὰ φίλων του τὴν παρ' αὐτοῦ ἀνάληψιν τῆς διευθύνσεως τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν. Ἐπὶ πλέον δὲ λόγος εἰς τὴν τοιούτην προσπάθειαν τοῦ κ. Βενιζέλου, δύναται νὰ θεωρηθῇ καὶ ὅτι, ἔχων ὑπ' ὄψει του καὶ τὴν οὕτως ἢ ἄλλως ἀνάμιξιν τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου 1914 ἀρξάμενον Εὐρωπαϊκὸν πόλεμον, τὴν ὁποίαν αὐτὸς ὡς ἐκ τῶν ὑστέρων ἀπεδείχθη, θὰ ἐπεδίωκε ταχίστην, ἐπεθύμει νὰ ἑνοποιήσῃ, οὕτως εἰπεῖν, τὰ ἐκλεκτὰ πολιτικὰ καὶ ἐθνικὰ στοιχεῖα, περὶ μίαν γραμμήν, ἐπιτυγχάνων ἀφ' ἑτέρου οὕτω καὶ τὴν ἀκώλυτον ἐφαρμογὴν τῶν κεκρυμένων ἐν τῷ νῷ αὐτοῦ σχεδίων ἀναμίξεως τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν Εὐρωπαϊκὸν πόλεμον.

Ὡς ἦτον ἑπόμενον ὁ Γούναρης παρὰ τὰς τιμητικὰς συνθήκας, ὑπὸ τὰς ὁποίας τῷ προσεφέρετο ἡ διεύθυνσις τῶν Οἰκονομικῶν τῆς Χώρας, ἀπέκρουσε τὴν προσφορὰν ταύτην, ὡς εἶχεν ἀποκρούσει προγενεστέραν εἰσήγησιν πρὸς αὐτὸν παρ' αὐτοῦ τοῦ κ. Βενιζέλου ἐκπορευθεῖσαν, περὶ ἀναλήψεως τῆς Διοικήσεως τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος, ὅταν ἐδημιουργήθη τὸ ἐπεισόδιον Εὐταξία.

Ὡς ἰδιαιτέρως χαρακτηριστικὸν τῆς βαθείας καὶ πραγματικῆς ἐκτιμήσεως τοῦ κ. Βενιζέλου, πρὸς τὸν Γούναρην, τὴν ὁποίαν δὲν παρέλιπεν ἀπὸ τοῦ νὰ μὴ ἐκφράσῃ δημοσίᾳ, παραθέτομεν τὸ κατωτέρω δημοσίευμα τῆς «Ἑστίας» ἐπισήμου Βενιζελικοῦ ὀργάνου, εἰς τὸ ὁποῖον διατυπώνεται ἡ γνώμη του περὶ τῆς κοινοβουλευτικῆς ἐμφανίσεως καὶ προόδου τῆς Ἑλλάδος κατὰ ἔτος 1914.

«Ἑστία» 31 Δεκεμβρίου 1914.

Ἡ μεγαλυτέρα πρόοδος τοῦ ἔτους.
Ἡ γνώμη τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ.

«Στενὸς φίλος τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ τὸν ἠρώτησε ποία χθές, κατὰ τὴν γνώμην του ὑπῆρξεν ἡ μεγαλυτέρα ἐπιτελεσθεῖσα ἐν Ἑλλάδι πρόοδος κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος.

Καὶ ὁ κ. Βενιζέλος χωρὶς νὰ διστάσῃ ἀπήντησε:

—«Πάντως μεταξὺ τῶν μεγαλυτέρων τοῦ λήγοντος ἔτους προόδων πρέπει νὰ καταριθμήσωμεν, ὅτι αἰσιοδόξησαν, ἐπὶ τέλους, διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ μέλλον της, οἱ νεώτεροι τοὐλάχιστον τῶν ἐν τῇ ἀντιπολιτεύσει ἐξέχουσαν κατεχόντων θέσιν πολιτευτῶν».

Εἰδικώτερον, περὶ τοῦ κ. Γούναρη προκειμένου, ὁ κ. Βενιζέλος, ἐξῆρε τὸν αἰσιόδοξον τόνον τῆς ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ μνημειώδους ἀγορεύσεώς του, ἡ ὁποία ἀκριβῶς διὰ τοῦτο, τοιαύτην ἐπροξένησε γενικῶς ἐντύπωσιν.

—***Οὐδὲ εἶναι μικρὸν τὸ κέρδος τοῦτο***—*ἐξηκολούθησεν ὁ κ. Βενιζέλος*—***προκειμένου περὶ πολιτευτοῦ ἀπὸ τὸν ὁποῖον πολλὰ προσδοκᾶ ἡ Πατρίς».***

* * *

Ἰδιαιτέρως δὲ χαρακτηριστικὸν τῶν τοιούτων ὑπὲρ τοῦ Δημητρίου Γούναρη ἐκδηλώσεων τοῦ Βενιζελικοῦ πολιτικοῦ κόσμου καὶ τοῦ Βενιζελικοῦ τύπου εἶνε καὶ τὸ κατωτέρω κύριον ἄρθρον τῆς «Ἐφημερίδος» τοῦ Κορομηλᾶ, ἥτις εὐστόχως διεῖδεν εἰς τὰς ἐκδηλώσεις αὐτὰς τὴν καιροσκοπικότητα καὶ τὴν τυχοδιωκτικὴν ψυχολογίαν τοῦ βενιζελικοῦ κόσμου, παρασκευάζοντος τὸ ἔδαφος διὰ τὴν προσέγγισίν του εἰς τὸν ἀσφαλῶς παρὰ πάντων θεωρούμενον τότε, ὡς μέλλοντα ταχέως νὰ ἡγηθῇ τῶν τυχῶν τῆς Ἑλλάδος Δημ. Γούναρην.

Τὸ ψυχορράγημα τῶν πολιτικῶν κολάκων (1).

«Προκαλεῖ λύπης αἰσθήματα ἀλλὰ καὶ τῆς προσοχῆς τὴν ἀνάγκην τὸ θέαμα καὶ πολλῶν ἐκ τῶν κυβερνητικῶν βουλευτῶν καὶ ἐνίων ἐκ τῶν δημοσιογραφικῶν ὀργάνων τῆς κυβερνώσης σήμερον φατρίας ἀγωνιζομένων εἰς ἀγῶνα δρόμου πρὸς τὸν ἀνατέλλοντα ἥλιον τοῦ κ. Δ. Γούναρη. Δὲν χρειάζονται πολλὰ ὅπως διακρίνῃ τις τὸν μαρασμὸν τοῦ βενιζελικοῦ κόμματος. Ὁ θάνατος θὰ βραδύνῃ ἴσως, ἀλλὰ ἀπὸ τοῦδε δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς τὸ ἄμεσον τέρμα τῆς νοσηρᾶς καταστάσεως, τῆς ὁποίας ἡ πυρετώδης ἔξαψις ἐξεδηλώθη, ἀφ' ἧς στιγμῆς ὁ κ. Δ. Γούναρης ἀνῆλθεν ἐπὶ τὸ βῆμα. Διωκόμενοι ἀπὸ τὴν προαίσθησιν τοῦ κόρακος καὶ ἐγκλείοντες εἰς τὸ πνεῦμα αὐτῶν τῶν γυπαετῶν τὴν διορατικότητα οἱ κυμαινόμενοι πολιτευταὶ καὶ δημοσιογράφοι, ὠσφράνθησαν νέαν λείαν εἰς τὴν κατάστασιν, ἣν δημιουργεῖ ἡ σημερινή, ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας ἐμφάνισις τοῦ ἐκ Πατρῶν πολιτευτοῦ. Καὶ ὡς ἄνθρωποι οὐδεμίαν προσωπικότητα ἔχοντες, οὐδεμίαν πολιτικὴν ὀντότητα, φαῦλοι τὴν ψυχήν, ἀκόλαστοι τὰς ὀρέξεις δοῦλοι τὸ πνεῦμα, ἐστράφησαν πρὶν ἢ σημειωθῇ τὸ τέλος τῆς πρὸς τὸν Βενιζέλον δουλείας αὐτῶν εἰς τὰς ταπεινὰς ἐκείνας ὁδοὺς, διὰ τῶν ὁποίων ἕρποντες ἐλπίζουν, νὰ φθάσουν καὶ μέχρι τῆς νέας τῶν πραγμάτων θέσεως, τὴν ὁποίαν ἐκπροσωπεῖ ὁ κ. Δ. Γούναρης.

Δὲν εἶχε προφθάσει νὰ ἀποτελειώσῃ τὴν ὄντως ὑπέροχον ἀγόρευσίν του ὁ ἄνθρωπος τῆς ἡμέρας καὶ διηγκωνίζοντο οἱ κυβερνητικοὶ βουλευταὶ τίς πρῶτον νὰ πρωτοσυγχαρῇ αὐτὸν καὶ τίς πρῶτον νὰ θυμιατίσῃ τὸν ἰσχυρὸν καὶ τίς πρῶτον νὰ κολακεύσῃ τὸν ἐρχόμενον. Καὶ ἦλθεν ἡ σειρὰ τοῦ τύπου καὶ εἴδομεν τὰς κυβερνητικὰς ἐφημερίδας βαθύτατα συγκεκινημένας καὶ ἑτοίμους νὰ ἀπολακτίσουν τὸν ἰσχυρὸν τῆς χθές, ἵνα ταπεινότεραι ὑποκλιθοῦν ἐνώπιον τοῦ ἰσχυροῦ τῆς αὔριον.

Οὔτε ἡ ἐντύπωσις ἐκ τῆς δίνης τοῦ Ἑλληνισμοῦ περιπετείας τῆς δοκιμαζομένης ὑπὸ ἡμίσεως ἑκατομμυρίου προσφύγων, οὔτε τῆς οἰκονομικῆς καταστροφῆς ἡ πρόβλεψις, οὔτε τέλος ἐκ τῶν ἀσυγκινήτων φατριασμῶν, ἡ προκαλουμένη ἀηδία ἀπετέλουν δεδομένα σαφῆ ὅσον σήμερον ἡ παρατηρουμένη ἀνησυχία εἰς τὰς τάξεις τῶν κυβερνητικῶν

(1) «Ἐφημερὶς» 21 Δεκεμβρίου 1914.

στρουθίων. Εἶναι δὲ χαρακτηριστικὰ ταῦτα καὶ μᾶς ὑπομιμνήσκουν τὰ ὅσα ἐγένοντο εἰς τὴν περίοδον τὴν μεσολαβήσασαν μεταξὺ τῆς ἐπαναστάσεως τῆς 15 Αὐγούστου καὶ τῆς ἀνόδου τοῦ κ. Βενιζέλου ἐπὶ τὴν ἀρχήν.

Ὁ κ. Βενιζέλος, πρὸς ὃν ὁλοκλήρου τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐστράφη ἡ ψυχὴ καὶ τὸν ὁποῖον ὁλοκλήρου τοῦ Ἑλληνισμοῦ περιέβαλεν ἡ ἐμπιστοσύνη, καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην ταύτην ἀπεμάκρυνε καὶ τῆς Ἑλληνικῆς ψυχῆς τὴν περίπτυξιν ἀπώθησε, διότι ἦτο πλασμένος φαίνεται νὰ ἀρέσκηται ἐκ τῶν κολάκων τὰς θωπείας καὶ τῶν ρυπαρῶν ψυχῶν τοὺς ἐναγκαλισμούς. Καὶ ὡς τοιοῦτος ἐνεπλάκη εἰς τῶν φαύλων τὰ δόκανα καὶ ὡς τοιοῦτος τῶν φαύλων μόνον ἐξυπηρέτησε τὰ συμφέροντα. Ὅ,τι καλὸν ὑπῆρχεν ἐν τῷ πνεύματι τοῦ ἐκ Κρήτης πολιτευτοῦ προσέλαβε τὸν τύπον τῆς ἀσχημίας ἐν ταῖς πράξεσιν. Ὅ,τι εὐγενὲς διεκρίνετο πρὶν εἰς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, κατεπνίγη εἰς τὸ πέλαγος τῆς προστυχιᾶς καὶ τῆς εὐτελείας, ὅ,τι κατηγόρησε δημοσία τὸ ἔπραξε κατ' ἰδίαν καὶ ὅ,τι ἀπὸ τοῦ ἐξώστου κατήγγειλε τὸ ἐπύργωσεν εἰς τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ. Οὐδὲ ἦτο ἄλλως τε δυνατὸν νὰ πράξῃ διαφόρως ἄνθρωπος φιλαρέσκως ἔχων πρὸς πάντα κόλακα, εὐήκοον τείνων τὸ οὖς πρὸς πάντα συκοφάντην. Τέσσαρα ἔτη παρῆλθον ἔκτοτε καὶ εἰς τὴν χρονικὴν ταύτην περίοδον ἡ μοῖρα τῆς Ἑλλάδος ἐπεφύλασσε νὰ σκορπίσῃ ἀφειδῶς ὅσα ἐπὶ αἰῶνα ὁλόκληρον ἐφειδωλεύετο νὰ παράσχῃ εἰς τὸ χειμαζόμενον Ἔθνος καὶ εἰς τὸ ἀγωνιζόμενον Κράτος. Οὐδέποτε συνεσπειρώθη ἡ Ἑλληνικὴ ψυχή, ὅπως ὡρμήσῃ πρὸς τὴν πρόοδον μὲ τόσην ἀλκήν, ὅσον κατὰ τὴν περίοδον τῶν τεσσάρων τούτων ἐτῶν. Οὐδέποτε συνεκέντρωσε τελειότερον καὶ ἀποτελεσματικώτερον τὰς δυνάμεις αὐτοῦ τὸ Ἔθνος ὅσον ἀπὸ τῆς περιόδου, ἣν ἐσημείωσεν ἡ ἐμφάνισις τοῦ κ. Βενιζέλου, μέχρι πρό τινος ἀκόμη.

Ποῖος εἶναι ὁ ἀπολογισμὸς τῆς τετραετίας καὶ τί ἠδύνατο νὰ πραχθῇ εἶναι εἰς θέσιν πάντες νὰ γνωρίζωσιν. Εὑρισκόμεθα σήμερον εἰς ἀμφιβολίαν ἀκόμη, εἰς ἣν εὑρισκόμεθα, ὅτε τὸ Κράτος ἐμάχετο. Ἡ Σερβία, ἡ Ρουμανία καὶ ἡ Βουλγαρία ἐξεκαθάρισαν τοὺς λογαριασμούς των, τοὺς καταστρωθέντας διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Βουκουρεστίου. Πῶς ἐξακαθαρίσαμεν ἄραγε ἡμεῖς τοὺς ἰδικούς μας λογαριασμούς; Μὲ τὴν Ἰταλίαν εἰς τὸν Αὐλῶνα καὶ μὲ τὰς Δυνάμεις συννενοουμένας διὰ τὴν Καβάλλαν καὶ μὲ τὴν Τουρκίαν εἰσπράττουσαν φόρους εἰς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος; Καὶ εἰς αὐτὸ ἀκόμη τὸ στοιχειῶδες ζήτημα εὑρισκόμεθα ἐκτεθειμένοι εἰς τῶν ἐχθρῶν τὰς προσβολάς.

Πῶς ἐκανονίσαμεν τὸ ζητήματα ἡμῶν πρὸς τὴν Τουρκίαν; Μὲ τὸ ἥμισυ ἑκατομμύριον τῶν δυσμοίρων προσφύγων, ὅπερ αὐξάνεται καὶ ὀγκοῦται καθημερινῶς ἐν ὀνόματι τῆς νικησημῶν καὶ ἐν ὀνόματι τοῦ διπλασιασμοῦ τῆς Ἑλλάδος; Καὶ τὸ στοιχειωδέστερον ἀκόμη τοῦτο οὐδ' ἐθίχθη κἄν.

Πῶς ἐκανονίσαμεν τὰ οἰκονομικὰ ἡμῶν ζητήματα; Μὲ τὰ ἐντεῦθεν χρέη καὶ τὰς ἐντεῦθεν ἁρπαγάς; Μὲ τὴν ἀφάνταστον σπατάλην καὶ μὲ τὴν ἀνήθικον διοχέτευσιν τοῦ ἱεροῦ δημοσίου χρήματος εἰς τὰ θυλάκια τῶν φίλων τῆς φατρίας;

Ἀκούσατε καὶ ἀναγνώσατε τὰς ἀγορεύσεις ἐπὶ τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως καὶ σκεφθῆτε μὲ πόσα βάρη ἐπλήρωσεν ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς τὴν ἐν λευκῷ ἐμπιστοσύνην τοῦ ἀνεξελέγκτου ἀπομείναντος πρωθυπουργοῦ. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀποκρυστάλλωσις τῆς πρωθυπουργικῆς σταδιοδρομίας τοῦ κ. Βενιζέλου. Καὶ εἰς τοῦτο ἐξώθησαν αὐτὸν οἱ ταπεινοὶ ἐκεῖνοι κόλακες, οἵτινες ὑπὸ τὴν θωπείαν κρύπτοντες τὴν ἁρπαγὴν καὶ ὑπὸ τὸ μειδίαμα κρύπτοντες τὴν ἀκολασίαν, τῶν ὁποίων τὴν γαληνιαίαν χώνευσιν ἐτάραξεν ἡ ἀγόρευσις τοῦ κ. Δ. Γούναρη, ὅπως ταράσσει τὰ βρωμερὰ τοῦ τενάγους ὕδατα ῥιπτόμενος λίθος. Καὶ εἴδομεν τοὺς ταπεινοὺς αὐτοὺς κόλακας παρασκευαζομένους πρὸς νέαν ἑστίασιν καὶ

εἴδομεν αὐτοὺς πιστεύοντας, ὅτι ὁ ἐκ Πατρῶν πολιτευτὴς εἶναι ἱκανὸς νὰ χρησιμεύσῃ εἰς αὐτοὺς ὡς μάγειρος. Πόσον πλανῶνται ὅμως καὶ πόσον ἀπεμώρανεν αὐτοὺς ἡ θητεία εἰς τὸν στρατὸν τῆς Ἀνορθώσεως. Ἐὰν ὁ κ. Δ. Γούναρης εἶχε τὴν ψυχὴν τοῦ κ. Βενιζέλου, καὶ ἂν ἦτο πλασμένος νὰ δεχθῇ τῶν κολάκων τὰς θητείας ἀπωθῶν τῆς Ἑλληνικῆς ψυχῆς τὸν ἐναγκαλισμόν, θὰ ἦτο πρὸ πολλοῦ εἰς τὴν θέσιν, εἰς ἣν εὑρίσκεται σήμερον ὁ κ. Βενιζέλος. Ἡ Ἑλλὰς ὅμως δὲν ἐστείρευσεν εἰς ἄνδρας, δὲν ἐστείρευσεν εἰς χαρακτῆρας, καὶ μὲ τὴν πεποίθησιν αὐτὴν δυνάμεθα ἀφόβως ν' ἀτενίσωμεν τὸ μέλλον, ἐπιταχύνοντες μάλιστα τὴν ἀποκάθαρσιν τοῦ ῥύπου τοῦ ἐπιτεθέντος ἐπὶ τῆς λευκῆς καὶ ἀμώμου μέχρι τοῦδε Ἑλληνικῆς ψυχῆς, ἀπὸ τὴν περίοδον αὐτὴν τῆς Ἀνορθώσεως.

Ὁ Θεὸς τῆς Ἑλλάδος, ἴσως ἠθέλησε νὰ δοκιμάσῃ αὐτὴν καὶ νὰ δώσῃ εἰς τὸν κατάλληλον ἄνδρα τὰ ἐφόδια, ὅπως ἀσφαλῶς χωρίσῃ τοὺς ἀμνοὺς ἀπὸ τὰ ἐρίφια Σήμερον δὲν γνωρίζομεν καλῶς τίνες ἐκπροσωποῦν τοὺς μέν, καὶ ποῖοι ἐκπροσωποῦν τοὺς δέ. Καὶ οὕτως ἡ Ἑλλὰς ἀσφαλῶς δύναται νὰ χωρίσῃ εἰς τὴν εὑρεῖαν λεωφόρον τῆς ἀναγεννήσεως, ἣν ἐχάραξε διὰ μιᾶς προσπαθείας ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ δεκαπενταυγούστου καὶ κατὰ τοὺς δύο ἡρωϊκοὺς αὐτοῦ πολέμους.»

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Α'. ΒΙΒΛΙΟΥ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΑΛΕΤΩΝ ΑΘΗΝΑΙ ΑΠΕΙΡΟΤΑΝ

ΒΙΒΛΙΟΝ Β'.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ.'

Η ΠΡΩΤΗ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΙΑ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΓΟΥΝΑΡΗΣ[1]

Ἀντὶ προλόγου τοῦ Β' βιβλίου τῆς πολιτικῆς ἱστορίας τοῦ ἀειμνήστου Δημ. Π. Γούναρη, παραθέτομεν τὴν κάτωθι σκιαγραφίαν τοῦ κ. Ἀρίστου Καμπάνη.

Τὸ μεγαλύτερον ἐλάττωμα τοῦ Δημητρίου Γούναρη, ἔλεγεν Ἰταλὸς δημοσιογράφος ζήσας ἀρκετὸν καιρὸν εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ γνωρίσας τὰ πρόσωπα καὶ τὰ πράγματα τὰ Ἑλληνικὰ εἶναι ἡ ἔλλειψις τῆς θελήσεως τοῦ ἄρχειν. Ἀλλὰ καὶ τὸ μεγαλύτερον προτέρημα. Ὁ Δημήτριος Γούναρης δὲν σπουδαχεῖ.

Ἐὰν ἐσπούδαρχοῦσε θὰ ἦτο πρὸ πολλοῦ πρωθυπουργὸς ἢ τοὐλάχιστον ἀρχηγὸς μεγάλης ὁμάδος. Ἐπροτίμησεν ὅμως νὰ μείνῃ εἰς τὴν ἄκρην, φοβούμενος μήπως διαφωνήσῃ μὲ τὴν συνείδησίν του.

Εἶχεν ἄδικον; εἶχε δίκαιον; Ἄδηλον. Ὑπάρχουν ἐπιχειρήματα καὶ ὑπὲρ τῆς μιᾶς καὶ ὑπὲρ της ἄλλης ἐκδοχῆς.

Ὑψηλός, ἐπιβλητικός, φυσιογνωμνία ὁσίου μαζὺ καὶ σοφοῦ, ὁ Δημήτριος Γούναρης εἶναι ἴσως ὁ σοφώτερος τῶν ἀνδρῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Κοινοβουλίου. Σοφὸς εἰς διοικητικά, σοφώτερος εἰς τὰ οἰκονομικά, σοφὸς εἰς τὰ δικαστικά, σοφὸς εἰς ζητήματα σχετιζόμενα μὲ ὅλους τοὺς κλάδους τῆς Ἐθνικῆς παραγωγῆς. Πολλοὶ δὲν θέλουν νὰ τὸν παραδεχθοῦν διπλωμάτην. Ἀλλὰ τὸν ἐδοκίμασαν;

Ὡς πρὸς τὴν ἰδεολογίαν του, ταύτην δὲν δυνάμεθα νὰ χαρακτηρίσωμεν ὡς ἐπαναστατικήν. Ὁ Γούναρης φρονεῖ, ὅτι προτοῦ ζητηθῇ ἐδῶ ἡ πραγματοποίησις μεγάλων κοινωνικῶν μεταρρυθμίσεων, ἀνάγκη νὰ γίνοιν πράγματα, τὰ ὁποῖα ἔγιναν ἀλλοῦ καὶ τὰ ὁποῖα ἐδῶ δὲν ἔχουν γίνει. Προτοῦ σκεφθῶμεν περὶ δικαιοτέρας κατανομῆς τοῦ πλούτου, ἀνάγκη νὰ δημιουργήσωμεν αὐτὸν τὸν πλοῦτον.

Κατὰ τὸ ὀλιγόμηνον διάστημα τῆς ὑπουργείας του, μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς Ἰαπωνικῆς ὁμάδος, τῆς ὁποίας αὐτὸς ἦτον ὁ εὔγλωττος πὸρτ-παρόλ, παρεσκεύασε καὶ παρουσίασε σύστημα φορολογικῶν μετακινήσεων, τὸ ὁποῖον ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς πᾶσαν ἔκτοτε σκέψιν περὶ οἰκονομικῆς μεταρρυθμίσεως. Ἀμεσοποίησις ἐμμέσων φόρων, φορολογία τῶν κληρονομιῶν καὶ τοῦ εἰσοδήματος, γενικαὶ σκέψεις περὶ μεταρρυθμίσεως τοῦ δασμολογίου, ἰδοὺ τί ἐζήτησεν ὁ κ. Γούναρης. Ἀλλ' ὁ κ. Θεοτόκης πλαδαρότατα φερόμενος δὲν τὸν ἐπροστάτευσε. Τὸν ἀφῆκε νὰ πέσῃ, ἀντὶ νὰ πέσῃ μαζύ του. Ὡς πρὸς τὸν κ.

(1) Ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν βενιζελικὴν Ἐφημερίδα «Νέα Ἑλλάς» τὴν 15 Σεπτεμβρίου 1913.

Γούναρην. αὐτὸς ἔμεινε φίλος τοῦ κ. Θεοτόκη, ἐνῷ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἔπρεπε νὰ λάβῃ στὰ χέρια τὴν κόκκινην σημαίαν τῶν μεταρρυθμίσεων.

Λέγεται, ὅτι κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐπαναστάσεως ὁ κ. Γούναρης εἰς ἐπιτροπὴν ἀξιωματικῶν, ἡ ὁποία ἐπῆγε νὰ τὸν βολιδοσκοπήσῃ ἂν δέχηται ἐπαναστατικὸν ὑπουργεῖον εἶπε· «Τὰς ἡμέρας αὐτὰς θὰ ἐνθυμούμεθα μὲ ἀποστροφήν, ὅπως καὶ τὰς ἡμέρας τῆς Ἐθνικῆς Ἑταιρίας».

Δὲν ἠξεύρω ἂν τὸ εἶπε. Τὸν ἐτρόμαζεν ἐν πάσῃ περιπτώσει ὁ στρατιωτικὸς χαρακτὴρ τῆς ἐπαναστάσεως. Θεωρητικὸς νοῦς αὐτὸς δὲν ἠμποροῦσε νὰ φαντασθῇ τὸν στρατόν,—στοιχεῖον συντηρήσεως τοῦ καθεστῶτος—ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἐπαναστάσεως. Ἐπὶ πλέον ἐνόμιζεν, ὅτι διὰ τοῦ Κοινοβουλίου ἠμποροῦσαν νὰ γίνουν πολλά, κατεφέρετο δὲ ἐναντίον τοῦ κ. Θεοτόκη, ὁ ὁποῖος εἶχε καταβιβάσει τὸ γόητρον τῆς Βουλῆς, ἐνεργῶν τὰ πάντα παρασκηνιακῶς, διὰ συμβιβασμῶν καὶ ἀμοιβαίων ὑποχωρήσεων.

Ταχέως ὅμως ἀνεγνώρισε τὸ σφάλμα του. Καὶ κατὰ τὰς τελευταίας ἐκλογὰς τὸν βλέπομεν ὁμολογοῦντα διὰ τὴν «κατάλυσιν τοῦ παρελθόντος» τὴν ἀνατολὴν νέων ἡμερῶν. Πῶς ἦτο δυνατὸν αὐτός, ὅστις διὰ τῶν ἀγώνων τῆς Ἰαπωνικῆς ομάδος καὶ τῶν προσωπικῶν του ἀγώνων συνετέλεσεν εἰς τὴν ἔκρηξιν τῆς ἐπαναστάσεως νὰ μὴ ἀναγνωρίσῃ καὶ ἀργὰ τοὺς καρποὺς τῶν ἰδίων μόχθων;

Εἰς ἕνα ρητορικόν του ἀριστούργημα, τὸν λόγον ποῦ ἐξεφώνησε κατὰ τὸ γεῦμα ποῦ ἔδωκε πρὸς τιμήν του, μετὰ τὰς ἐκλογάς, ὁ δικηγορικὸς σύλλογος τοῦ Πύργου, ὥρισε τὸ ἔργον του ὡς ἀντιπολιτευομένου, ἔργον τιμίου ἐλέγχου. Ὁ λαὸς εἶπεν μᾶς ἔδωκεν ἀρκετὴν δύναμιν διὰ νὰ ἐλέγχωμεν, ἀλλ' ὄχι τόσην ὅσον χρειάζεται διὰ νὰ ἐπιδιώκωμεν τὴν ἀρχήν. Συμφώνως μὲ τὸ πρόγραμμα τοῦτο πορεύεται. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ὁ Γούναρης οὐδέποτε κατεβίβασε τὴν ἰδέαν τῆς ἀντιπολιτεύσεως μέχρι ἐκεῖ ποῦ τὴν κατεβίβασαν ἄλλοι. Καὶ δικαιοῦται νὰ ὑπερηφανεύεται.

Ὡς πρὸς τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν ἡ γνώμη τοῦ κ. Γούναρη—ἔχω λόγους νὰ πιστεύω εἶναι, ὅτι τὰ συμφέροντα τὰ Ἑλληνικὰ ἐπιβάλλουν τὴν προσέγγισιν πρὸς τὴν Τριπλῆν Συμμαχίαν. Ἀλλὰ δὲν θ' ἀναπτύξω ἐδῶ τοὺς λόγους διὰ τοὺς ὁποίους ὁ κ. Γούναρης ἔχει τὴν γνώμην αὐτήν. Δὲν εἶναι καιρός.

Ὡς ρήτωρ πρέπει νὰ χαρακτηρισθῇ διὰ τὴν δαψίλειαν τὴν ἀφθονίαν τῶν εἰκόνων, τὴν καταρρακτώδη ὁρμήν, τὴν χειρονομίαν, μεσημβρινός.

Μακραὶ περίοδοι, ὑπερβασίαι, παρεμπίπτουσαι προτάσεις, προτάσεις ταυτολογίαι. Κάτι τὸ ἀσύμμετρον, ἀλλὰ συχνότατα ἐμπνευσμένον. Ὁ Δημήτριος Γούναρης εἶναι ὁ μεγαλύτερος ρήτωρ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κοινοβουλίου. Φωνὴ μεγάλη, ὀλίγο ἔρρινος, γεμάτη ἀπὸ πάθος καὶ δεινότητα διὰ νὰ μεταχειρισθῶμεν τὴν ἀττικὴν ἔκφρασιν. Γνωρίζει δὲ πολὺ καλά, ὅτι εἶναι ὁ «συμπαθέστερος» διὰ τὸν κ. Πρωθυπουργὸν ἀντίπαλός του. Ὁ κ. Πρωθυπουργὸς, κατὰ τὰς ἐκλογὰς τὰς τελευταίας, εἰς Πατρινὸν μεταβαίνοντα εἰς Πάτρας διὰ νὰ ψηφίσῃ, συνέστησε νὰ ψηφίσῃ τὸν κ. Γούναρην. Ἱστορικόν.

ΑΡΙΣΤΟΣ ΚΑΜΠΑΝΗΣ

Ο ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

Ἡ δευτέρα, καὶ τελευταία, περίοδος τῆς πολιτικῆς δράσεως τοῦ Δημητρίου Γούναρη, ἡ ὁποία ἀκριβέστερον θὰ ἠδύνατο νὰ ὀνομασθῇ τρίτη, διαγράφεται ἐν μέσῳ τῶν ἐξελίξεων τοῦ καταπληκτικοῦ γεγονότος τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου, αἵτινες περιλαβοῦσαι καὶ τὸν Ἑλληνισμόν, καίτοι ξένον ἐντελῶς πρὸς τὰς αἰτίας τοῦ πολέμου τούτου καὶ μακρὰν τῶν κεντρικῶν ἐκδηλώσεων αὐτοῦ, ἐπέφερον ἐν τέλει εἰς αὐτὸν ὄλεθρον ἐθνικὸν καὶ πολιτικὸν μεγαλείτερον ἢ εἰς πᾶσαν ἄλλην χώραν. Οὐδεὶς ἐν Ἑλλάδι ἠδύνατο ν' ἀναμείνῃ, καὶ πολὺ ὀλιγότερον ἠδύνατο νὰ εὔχεται διάθεσιν καὶ κίνησιν ἐξ αὐτῆς, πρὸς ἀνάμιξίν της εἰς πόλεμον, κατὰ τὸν ὁποῖον ἡ Εὐρώπη, διασχισθεῖσα εἰς δύο πανόπλους καὶ φοβεροὺς πολεμικοὺς ὄγκους, φαινομένους καὶ κρινομένους παρὰ πάντως ἰσοδυνάμους, ἐδείκνυον, ὅτι δὲν θὰ ἐσταμάτα εἰς τὴν ὁδὸν τῶν ὀλέθρων, ἐφόσον τοῦτο θὰ ἐξηρτᾶτο ἐκ τῶν διαθέσεων καὶ τῆς ψυχολογίας ἑκατέρου τῶν ἐμπολέμων συνασπισμῶν. εἰμὴ μετὰ πάροδον μακροῦ χρόνου, ὅταν ἡ πλήρης ἐξάντλησις ἑνὸς ἐκ τῶν δύο μερῶν, ἢ ἀμφοτέρων θὰ καθίστα ἀντικειμενικῶς ἀδύνατον τὴν ἐξακολούθησιν τοῦ πολέμου. Κράτη μεγαλείτερα καὶ ἰσχυρότερα τῆς Ἑλλάδος ἐλάμβανον αὐτομάτως καὶ διὰ πλήρους συμφωνίας τῶν ἀντιθέτων ἐν αὐτοῖς πολιτικῶν μερίδων ὅλα τὰ διὰ τὴν ἐξασφάλισιν, ἀπολύτου οὐδετερότητος ἀπαιτούμενα μέτρα, ἡ δὲ ἐκ τῶν Μεγάλων Δυνάμεων Ἰταλία, ἂν καὶ ἀπολύτως διὰ συνθηκῶν ὑποχρεωμένη νὰ συμπράξῃ πολεμικῶς μετὰ τῶν Κεντρικῶν Αὐτοκρατοριῶν, ἔφθασε μέχρι τοῦ σημείου νὰ ἀθετήσῃ τὴν ὑποχρέωσίν της ταύτην, μέχρις ὅτου κατατοπισθῇ πρὸς τὴν κατάστασιν καὶ κρίνῃ ἀσφαλέστερον περὶ τῆς ὁδοῦ, τὴν ὁποίαν συνέφερεν εἰς αὐτὴν νὰ ἀκολουθήσῃ. Ἡ κοινὴ ἀντίληψις καὶ ἡ κοινὴ σπουδὴ τῶν δευτερευόντων καὶ τῶν μικρῶν κρατῶν τῆς Εὐρώπης ἦτο νὰ μείνωσιν εἰς ὅσον τὸ δυνατὸν μεγαλειτέραν ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς πυρκαϊᾶς τοῦ πολέμου, ὁ δὲ Ἑλληνικὸς Λαός, παρὰ τὰς πλατωνικὰς καὶ τὰς ἐκ παραδόσεως συμπαθείας πρός τινα ἐκ τῶν μαχομένων ἐθνῶν, ἢ παρ' οἱουσδήποτε ὑπολογισμοὺς τινῶν, ὅτι ἡ σύμπραξις μετὰ τοῦ ἑνὸς ἢ τοῦ ἑτέρου τῶν πολεμούντων συνασπισμῶν ἠδύνατο νὰ ἐπιλύσῃ τελικῶς καὶ τὴν μεγάλην Ἐθνικήν του Ὑπόθεσιν, ἦτο ψυχολογικῶς διατεθειμένος ἐναντίον τῆς οἱασδήποτε ἀναμίξεως εἰς τοιαύτην γιγαντομαχίαν, — ἐπὶ πλέον τῶν εὐλόγων φόβων περὶ ἀνεπανορθώτων ἐξ αὐτῆς καταστροφῶν, — καὶ ἐκ τοῦ ὅτι δὲν εἶχε συνέλθει ἀκόμη ἐκ τῆς περιπετειώδους παρ' αὐτοῦ διεξαγωγῆς δύο ἀλλεπαλλήλων πολέμων καὶ τῶν κατ' αὐτοὺς μεγάλων θυσιῶν του. Οὕτω, τὸ πᾶν ἐδείκνυεν, ὅτι τὴν θέλλαν τοῦ παγκοσμίου πολέμου θ' ἀντιμετώπιζεν ὁ Ἑλληνισμός, ἐφ' ὅσον καὶ κατ' ἐλάχιστον ἦτο δυνατὸν τοῦτο, ἡνωμένος ἐν ἑνὶ σώματι καὶ ἀποφάσει πλήρους καὶ σταθερᾶς ἐξ αὐτῆς ἀπομακρύνσεως, ἵνα ἡνωμένως πάλιν καὶ μετ' ἐνιαίας συνειδήσεως, παρεμβάλει ἑαυτὸν εἰς αὐτήν, καθ' ἣν στιγμὴν θὰ ἔβλεπε καὶ θὰ ἐπείθετο, ὅτι ἡ παρεμβολή του θὰ ἐπώδευεν ἀσφαλῶς τὴν Ἐθνικήν του Ὑπόθεσιν καὶ θὰ προῆγε τὰ συμφέροντά του.

Ἑβδομάδας τινὰς μετὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ Διαδοχικοῦ ζεύγους τῆς Αὐστρίας ἐν Σεραγέβῳ ἤχησε τὸ πρῶτον τηλεβόλον τοῦ πολέμου εἰς τὰ σύνορα Βελγίου καὶ Γερμανίας. Ὁ πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως κ. Βενιζέλος, ἐπιστρέψας ἐσπευμένως

ἐκ ταξειδίου, τὸ ὁποῖον ἔγινεν ὅπως συναντηθῇ ἐν Ἑλβετίᾳ μετὰ τοῦ Μεγάλου Βεζύρου τῆς Τουρκίας Σαΐχ Πασᾶ, πρὸς ὁριστικὸν διακανονισμὸν τοῦ ζητήματος τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου τῶν ἔναντι τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τῶν μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς Ἑλλάδος προκυψασῶν ἀνωμαλιῶν, συνεπείᾳ τοῦ διωγμοῦ τῶν κατὰ τὴν Φώκαιαν τῆς Μ. Ἀσίας καὶ ἄλλα τινὰ σημεῖα αὐτῆς Ἑλλήνων, ἀνεκοίνωσεν εἰς τὴν Βουλήν, ἐξ ἀφορμῆς σχετικῆς ἐπερωτήσεως, ὅτι ἡ Ἑλλάς, μὴ δεσμευομένη διὰ συνθηκῶν μετ' οὐδενὸς τῶν ἐμπολέμων Κρατῶν, θὰ ἐτήρη κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου οὐδετερότητα «εὐμενῆ» πρὸς τὸν συνασπισμὸν τῆς Ἀντάντ. Ἡ «εὐμενὴς» αὕτη οὐδετερότης, διὰ τὴν ὁποίαν οὐδὲν ἀπολύτως ὑπεχρέου, δεδικαιολογημένως τὴν Ἑλλάδα, ὁ χρωματισμὸς τῆς οὐδετερότητος αὐτῆς ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς ἐκ τῶν ἐμπολέμων συνασπισμοῦ, ἐπέβαλεν εἰς εὔλογον ἀνησυχίας ὅλους ἐκείνους, οἵτινες ἀποβλέποντες εἰς τὴν πραγματικὴν τότε ὑπεροχὴν τῶν Κεντρικῶν Αὐτοκρατοριῶν, ὡς πρὸς τὴν χερσαίαν διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου, εἰς τὸ ὅτι ἕνεκα τούτου, ἡ Ἀντάντ, ὑπερέχουσα ἄλλως τε κατὰ θάλασσαν θὰ ἐπεζήτη κυρίως ἐπὶ τοῦ ἐδάφους αὐτῆς ν' ἀντισταθμίσῃ τὴν κατὰ ξηρὰν ὑπεροχὴν τοῦ ἀντιπάλου, εἰς τὸ ὅτι πρὸς τούτοις, μᾶλλον παρ' αὐτῆς θὰ ἐπεζητεῖτο ταχέως ἡ ὑπὲρ αὐτῆς ἀνάμιξις εἰς τὸν πόλεμον καὶ Κρατῶν οὐδετέρων, καὶ μάλιστα τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Τουρκίας, τῆς μιᾶς κατεχούσης κεντρικὰ σημεῖα τῆς Μεσογείου καὶ ὁδοὺς πρὸς τὰ Βαλκάνια, τὰ ὁποῖα πρὸς βορρᾶν ἦσαν καὶ αὐτὰ θέατρον πολέμου, καὶ τῆς ἄλλης τῆς πύλης τῆς ἐπικοινωνίας μετὰ τῆς Ρωσσίας, ἡ «εὐμενὴς» αὕτη οὐδετερότης, λέγομεν, ἐνέβαλεν εἰς εὐλόγους ἀνησυχίας ὅλους ἐκείνους, οἵτινες εἶχον πάντα ταῦτα ὑπ' ὄψιν, ἐγνώριζον δὲ ἐκ τῆς Ἱστορίας, ὅτι οἱ ἰσχυροί, κινδυνεύοντες θέτουσιν ἑαυτοὺς ὑπεράνω παντὸς ἠθικοῦ, ἢ οἱουδήποτε ἄλλου περιορισμοῦ, ὅπως περισωθῶσιν. Ὁ καθορισμὸς τῆς οὐδετερότητος τῆς Ἑλλάδος ὡς «εὐμενοῦς» ὑπὲρ τῆς Ἀντὰντ ἦτον, ἡ πρώτη σειρὰ ἡ ἐκ προκαταβολῆς διανοίξασα τὴν βιαίαν κατόπιν ἀνάμιξιν αὐτῆς εἰς τὸν μέγα πόλεμον ὁ παρασχὼν ἔδαφος ἀνοήτου καὶ ἀντιθέτου πρὸς τὰ συμφέροντα τοῦ Ἔθνους ἐκδηλώσεως αἰσθηματολογιῶν ὑπὲρ τῆς Γαλλίας παρὰ μερίδος τοῦ Τύπου, ὡς ὑπὲρ χώρας, τῆς ὁποίας ἐπεβάλλετο δῆθεν εἰς τοὺς Ἕλληνας, ἕνεκα τοῦ παρελθόντος, νὰ διακινδυνεύσωσι τὰ πάντα, ὁ προδηδημιουργήσας ἐχθρικὴν καὶ ἐμπόλεμον σχεδὸν κατάστασιν μεταξὺ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Τουρκίας, λόγῳ τῆς πολεμικῆς ἐγκαταστάσεως τῆς Ἀντὰντ εἰς ἐπίκαιρα ναυτικὰ κέντρα τῆς Ἑλλάδος, εἰς τὴν Μιτυλήνην καὶ τὴν Λῆμνον, ὁπόθεν παρενοχλεῖτο καὶ παρεβλάπτετο ἡ Τουρκία, συμμετεχόντων ἐπιπολαίως εἰς τοῦτο καὶ τῶν κατοικούντων τὰ ἀπέναντι Μικρασιατικὰ παράλια ὁμογενῶν πληθυσμῶν.

Ἡ Ἑλβετία εὑρισκομένη εἰς αὐτὸ τὸ κέντρον τῶν πολεμικῶν ἐκδηλώσεων καὶ κινήσεων τῶν ἐμπολέμων καὶ κατοικουμένη παρὰ πληθυσμοῦ ἀνήκοντος κατ' ἀναλογίαν εἰς τοὺς κυριωτάτους ἐξ αὐτῶν, γενομένης δὲ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους λυσσώδους προσπαθείας παρ' αὐτῶν, ὅπως συμπαρασυρθῇ εἰς τὸν πόλεμον ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς ἢ τοῦ ἄλλου, μέρους, κατώρθωσεν ἐν τούτοις νὰ μείνῃ μέχρι τέλους οὐδετέρα, προδιακηρύξασα ἀπόλυτον οὐδετερότητα, δι' οὐδένα εὐμενῆ, ἀποφασίσασα νὰ ἐμμείνῃ εἰς αὐτήν. Ἡ Ἱσπανία, λατινικωτάτης φυλῆς χώρα, ὅμορος τῆς Γαλλίας, εἰς τὴν ὁποίαν ἐσημειώθη ἐπίσης ἀπ' ἀρχῆς ἀπελπιστικὴ προσπάθεια παρ' ἑκατέρου τῶν ἐμπολέμων, ὅπως παρασυρθῇ εἰς τὸν πόλεμον, προεκήρυξε καὶ αὐτὴ ἀπόλυτον οὐδετερότητα, καὶ κατώρθωσεν νὰ ἐπιβάλῃ αὐτήν. Καὶ ἡ Ἑλλάς, ἥτις εἶχε πολὺ περισσοτέρους λόγους νὰ προφυλάξῃ ἑαυτήν, ἔσπευσε νὰ παρουσιάσῃ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τοῦ πολέμου ἀμφίβολον οὐδετερότητα, ἥτις ἦτο πολὺ περισσότερον ἐπικίνδυνος καὶ ἀπὸ τὴν πλέον τολμηρὰν καὶ ἀπερίσκεπτον ἄμεσον ἀνάμιξίν της εἰς τὸν πόλεμον. Τὴν ἄποψιν ταύτην τῆς στάσεως τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ παγκο-

ΛΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ
ΕΙΣ ΤΑΣ ΚΥΡΙΩΤΕΡΑΣ ΠΟΛΕΙΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΓΕΝ. ΔΙΕΥΘ. ΔΙΟΝ. ΛΟΒΕΡΔΟΣ

Καταθέσεις—Ἀγορὰ καὶ πώλησις Συναλλάγματος

ΠΑΣΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΥΠΟ ΤΟΥΣ ΠΛΕΟΝ ΕΥΝΟΪΚΟΥΣ ΟΡΟΥΣ

ΝΕΟΝ ΛΑΧΕΙΟΦΟΡΟΝ ΔΑΝΕΙΟΝ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΚΤΗΜΑΤΙΚΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ
ΔΡΑΧΜΩΝ 200,000,000—7 ο/ο 1926
(Ἀπηλλαγμένον παντὸς φόρου)

Τιμὴ ἑκάστης ὁμολογίας Δραχ. 250
Τόκος ἐτήσιος Δραχ. 17,50 ο/ο

Αἱ κληρούμεναι ἐτησίως ὁμολογίαι μετὰ λαχνοῦ ἀποφέρουσιν ἐτήσια κέρδη δραχ. 1.600,000.

Αἱ ἐγγραφαὶ ἄρχονται τὴν 25 Σεπτεμβρίου καὶ λήγουσι τὴν 15 Ὀκτωβρίου 1926.

Ἐπωφεληθῆτε τῶν εὐεργετημάτων τοῦ Δανείου τούτου καὶ σπεύσατε νὰ ἐγγραφῆτε. Εἶνε ἡ καλλιτέρα τοποθέτησις τῶν χρημάτων σας.

ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ Ο "ΤΙΤΑΝ,,

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΑ 3.000.000 ΔΡΑΧ.

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 33 ΤΗΛ. ΑΡΙΘ. 5-77

Γραφεῖα φορτώσεων **ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ**

Τηλ. ἀριθ. 2-73

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΕΝ ΕΛΕΥΣΙΝΙ

ΑΡΙΘ. ΤΗΛ. 6-54

Τηλεγραφικὴ Διεύθυνσις

"ΣΙΜΕΝΤΟΤΙΤΑΝ ΑΘΗΝΑΣ,,

Τσιμέντα «*Τιτὰν*» τύπου «*Πορτλὰν*» (Giment artificiel Portland) ἀνταποκρινόμενα εἰς τοὺς αὐστηροτέρους ἐπισήμους κανονισμοὺς τῶν πεπολιτισμένων Κρατῶν δι' ἔργα ἐκ Μπετὸν πάσης φύσεως.

Béton armé λιμενικά πλακοποιΐα, ἐπιστρώσεις, ὑποστρώσεις ὁδῶν, κατασκευὴ πλίνθων (τούβλων) καὶ ὀγκολίθων (ἀγκωνάρια), πρέκια κτλ.

Τσιμέντο «Κύκλωψ». Εἰδικὴ κονία, κατάλληλος διὰ τὴν παρασκευὴν ὑδραυλικῶν ἀμμοκονιαμάτων διὰ συνήθεις λιθοδομὰς ἢ πλινθοδομάς, ἀντικαθιστῶσα μὲ πλεῖστα ὅσα προτερήματα τὰ ἀμμοκονιάματα ἐξ ἀσβέστου.

Πολὺ ταχυτέρα πῆξις. Ἀσυγκρίτως μεγαλειτέρα ἀντοχή, ὅθεν: Ταχύτης ἐκτελέσεως. Σημαντικὴ ἐλάττωσις τοῦ πάχους τῶν τοίχων, ἤτοι: Κέρδος εἰς χρήσιμον χῶρον καὶ οἰκονομία εἰς ἐργατικὰ καὶ ὄγκον λιθοδομῆς.

ΣΥΝΙΣΤΑΤΑΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΩΣ ΔΙ' ΕΡΓΑ ΛΙΜΕΝΙΚΑ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

ΧΗΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ & ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

33 ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 33

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΙ ΕΙΣ ΠΑΣΑΣ ΤΑΣ ΠΟΛΕΙΣ ΚΑΙ ΚΩΜΟΠΟΛΕΙΣ

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΩΝ

Χημικὰ λιπάσματα.—Εἰδικὰ σύνθετα λιπάσματα διαφόρων τύπων διὰ πᾶσαν ἐν γένει καλλιέργειαν καὶ ἁπλᾶ (ἀζωτοῦχα, ὑπεφωσφορικά, καλιοῦχα).

Ὀξέα.—Θειϊκόν. Νιτρικόν, Ὑδροχλωρικόν Θειϊκὸς σίδηρος, Περονοσπορίνη.

Εἴδη Ὑαλουργείου.— Ὑαλοπίνακες κοινοὶ (τζάμια), ἐπιτραπέζια εἴδη, Φιάλαι παντὸς εἴδους, Δαμιζάναι κ.λ.π.

Ἡ Ἑταιρία ἔχει ἰδιαίτερον τμῆμα ΓΕΩΠΟΝΙΚΟΝ τὸ ὁποῖον παρέχει δωρεάν, προφορικῶς ἢ δι' ἀλληλογραφίας, πᾶσαν πληροφορίαν δι' ὅλα τὰ γεωργικὰ ζητήματα καὶ εἰδικῶς διὰ τὴν χρῆσιν τῶν χημικῶν λιπασμάτων της.